

ANKARA

HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**COVID-19 SÜRECİNDE YETİŞKİNLERİN TAMAMLAYICI
SAĞLIK SİGORTASINA BAKIŞ AÇILARI ÜZERİNE BİR
ARAŞTIRMA: ANKARA İLİ ÖRNEĞİ**

Salih Furkan ÜNLÜÖNEN

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Haşim ÖZÜDOĞRU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SİGORTACILIK ANABİLİM DALI

SİGORTACILIK BİLİM DALI

TEMMUZ 2023

**COVID-19 SÜRECİNDE YETİŞKİNLERİN TAMAMLAYICI SAĞLIK
SİGORTASINA BAKIŞ AÇILARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: ANKARA
İLİ ÖRNEĞİ**

Salih Furkan ÜNLÜÖNEN

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
SİGORTACILIK ANABİLİM DALI
SİGORTACILIK BİLİM DALI**

**ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

TEMMUZ 2023

ETİK BEYAN

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Salih Furkan Ünlüöner

05/07/2023

TEZ ONAY SAYFASI

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Sigortacılık Anabilim Dalı Sigortacılık Programı öğrencisi Salih Furkan Ünlüönen tarafından hazırlanan Covid-19 Sürecinde Yetişkinlerin Tamamlayıcı Sağlık Sigortasına Bakış Açıları Üzerine Bir Araştırma Ankara İli Örneği başlıklı tez çalışması 5/7/2023 tarih ve 13:30 saatinde yapılan tez savunma sınavında aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ ile YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak **KABUL** edilmiştir.

	Kabul	Ret
Prof. Dr. Haşim ÖZÜDOĞRU AHBV:	☒	☐
Dr. Öğr. Üyesi Kadir ÖZER AHBV:	☒	☐
Dr. Öğr. Üyesi Emrah ERTUGAY Ankara Üniversitesi:	☒	☐

COVID-19 SÜRECİNDE YETİŞKİNLERİN TAMAMLAYICI SAĞLIK
SİGORTASINA BAKIŞ AÇILARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: ANKARA İLİ
ÖRNEĞİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Salih Furkan ÜNLÜÖNEN

ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Temmuz 2023

ÖZET

Birçok ülke sağlık harcamalarını finanse etmek için sağlık sigortasını zorunlu hale getirmiştir. Böylelikle genel sağlık sigortası ortaya çıkmıştır. Genel sağlık sigortası kapsam bakımından temel sağlık hizmetlerini içermektedir. Daha kapsamlı sağlık sigortası içine özel sağlık sigortaları devreye girmektedir. Tamamlayıcı sağlık sigortası özel sağlık sigortalarından birisidir. Genel sağlık sigortasının kapsamı dışında kalan diğer sağlık harcamaları, tamamlayıcı sağlık sigortasıyla karşılanması amaçlanmaktadır. Tamamlayıcı sağlık sigortası, sigorta yaptırmak isteyenlerin ihtiyaçları ve istekleri doğrultusunda farklı teminatlar içermektedir. Bu yönüyle de devletin sağlık harcamalarındaki yükünü azaltmaktadır. Nüfus artışı, daha kaliteli sağlık hizmetlerine erişim isteği, özel sağlık kurumlarda tedavi olma isteği gibi sebepler tamamlayıcı sağlık sigortasına olan talebi arttırmaktadır. Tamamlayıcı sağlık sigortasına talep sürekli bir artış göstermektedir. Tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 salgını başta sağlık hizmetleri olmak üzere ekonomi, tedarik zinciri gibi hayatın her alanında etkili olmuştur. Bütün bu gelişmelerden hareketle araştırmanın amacı, giderek yaygınlaşan tamamlayıcı sağlık sigortasına insanların bakış açılarını, bilgi düzeylerini ve Covid-19 sürecindeki değerlendirmelerini ortaya koymaktır. Bu araştırma, Ankara ilindeki yetişkinlere 15.01.2023 – 10.05.2023 tarihleri arasında anket yardımıyla çevrimiçi olarak 388 katılımcıya uygulanmıştır. Anket, katılımcıların demografik özelliklerini, sağlık durumlarını ve tamamlayıcı sağlık sigortasıyla ilgili düşüncelerini ölçmeye yönelik sorulardan oluşmaktadır. Anket verilerinin analizinde istatistik paket programı yardımıyla yüzde, frekans, aritmetik ortalama, standart sapma, t-testi ve F testi kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarında; tamamlayıcı sağlık sigortasıyla ilgili ifadelerle kadınların erkeklere oranla daha olumlu baktıkları, katılımcıların tamamlayıcı sağlık sigortasının yeterince tanıtılmadığını düşündükleri, Covid-19 geçirenlerin tamamlayıcı sağlık sigortası hakkında daha yüksek bilgi düzeyine sahip oldukları ve tamamlayıcı sağlık sigortasına daha olumlu baktıkları bulgulanmıştır.

Bilim Kodu	: 118204
Anahtar Kelimeler	: Tamamlayıcı Sağlık Sigortası, Covid-19, Salgın Hastalık
Sayfa Adedi	: 79
Tez Danışmanı	: Prof. Dr. Haşim ÖZÜDOĞRU

RESEARCH ON THE PERSPECTIVES OF ADULTS ON SUPPLEMENTARY
HEALTH INSURANCE DURING THE COVID-19 PROCESS: A CASE
STUDY OF ANKARA PROVINCE

(M.Sc. Thesis)

Salih Furkan ÜNLÜÖNEN

ANKARA HACI BAYRAM VELİ UNIVERSITY
THE INSTITUTE OF GRADUATE STUDIES

July 2023

ABSTRACT

Many countries have made health insurance mandatory to finance healthcare expenditures, resulting in the emergence of general health insurance. General health insurance covers essential healthcare services. For more comprehensive health insurance, private health insurance comes into play. Complementary health insurance is one of the private health insurance aims to cover healthcare expenses, which are not included in general health insurance. Complementary health insurance includes different coverage options based on the needs and preferences of those who want to be insured. In this way, it reduces the state's burden on health expenditures. Factors such as population growth, the desire for access to higher-quality healthcare services, and the desire to receive treatment in private healthcare institutions increase the demand for complementary health insurance. The demand for complementary health insurance continues to increase. The Covid-19 pandemic has affected the whole world and all aspects of life, including the economy, supply chain, and especially health services. Considering all these developments, the research aims to reveal people's perspectives, knowledge levels, and evaluations of complementary health insurance, which is becoming increasingly widespread during the Covid-19 process. The research was conducted between January 15, 2023, and May 10, 2023, in Ankara, with 388 adults participating in the online survey. The survey consists of questions aimed at measuring the participants' demographic characteristics, health status, and thoughts regarding supplementary health insurance. In the analysis of the survey data, percentage, frequency, arithmetic mean, T-test, and F-test were used with the help of a statistical package program. The research findings indicate that women have a more positive perspective on complementary health insurance than men. Participants believe that complementary health insurance is not adequately promoted. Those who have had Covid-19 have a higher level of knowledge about complementary health insurance and a more positive attitude toward it.

Science Code	: 118204
Key Words	: Complementary Health Insurance, Covid-19, Epidemic
Page Number	: 79
Supervisor	: Prof. Dr. Haşim ÖZÜDOĞRU

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar LİSTESİ	viii
KISALTMALAR	x
1. GİRİŞ.....	1
2. TAMAMLAYICI SAĞLIK SİGORTASI.....	5
2.1. Tamamlayıcı Sağlık Sigortasının Tanımı	6
2.2. Tamamlayıcı Sağlık Sigortasının Türkiye Uygulaması ve Gelişimi	7
2.3. Çeşitli Ülkelerde Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Uygulamaları	16
2.3.1. İngiltere.....	16
2.3.2. Amerika Birleşik Devletleri (ABD)	17
2.3.3. Fransa.....	17
2.3.4. Almanya.....	18
2.3.5. Hollanda.....	18
2.4. Tamamlayıcı Sağlık Sigortasının Avantajları ve Dezavantajları.....	19
2.4.1. Tamamlayıcı Sağlık Sigortası’nın Avantajları	19
2.4.2. Tamamlayıcı Sağlık Sigortası’nın Dezavantajları	20
3. SALGIN HASTALIK	21
3.1. Covid-19 Tanımı ve Tarihçesi	21
3.2. Covid-19’un Etkileri.....	22
3.2.1. Covid-19’un Yayılmasına Karşı Alınan Önlemler	22
3.2.2. Covid-19’un Ekonomiye Etkileri	23
3.2.3. Covid-19’a Karşı Alınan Ekonomik Önlemler.....	24
3.2.3.1 Çin.....	25

3.2.3.2 Amerika Birleşik Devletleri (ABD).....	25
3.2.3.3. Avrupa Birliği (AB).....	26
3.2.3.4. Türkiye.....	26
3.2.4. Covid-19’un Sigorta Sektörüne Etkileri	28
4. YÖNTEM.....	31
4.1. Evren ve Örneklem	31
4.2. Ölçme Araçları.....	31
4.3. Verilerin Toplanması	32
4.4. Ölçüm Güvenirliliği.....	32
4.5. Verilerin Analizi	32
5. BULGULAR	33
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	57
KAYNAKLAR.....	61
EKLER	65
EK-1. Anket.....	65
EK-2. Tablo 1: Yaş Gruplarına Göre Çoklu Karşılaştırma Tukey Testi Sonuçları	67
EK-3. Tablo 2: Gelir Gruplarına Göre Çoklu Karşılaştırma Tukey Testi Sonuçları	69
EK-4. Tablo 3: Eğitim Durumlarına Göre Çoklu Karşılaştırma Tukey Testi Sonuçları	75
EK-5. Etik Kurul İzin Belgesi	77
ÖZGEÇMİŞ.....	79

TABLÖLER LİSTESİ

Tablo	Sayfa
Tablo 2.1. Alt Branşlara Göre Hastalık-Sağlık Sigortalarının Teminat ve Sigortalı Sayıları	9
Tablo 2.2. Alt Branşlara Göre Hastalık-Sağlık Sigortalarının Satış Kanalı Bazında Prim Üretimi ve Payları	10
Tablo 2.3. Alt Branşlara Göre Hastalık-Sağlık Sigortalarının Yurtiçi-Yurtdışı Prim Üretimi	11
Tablo 2.4. Alt Branşlara Göre Hastalık-Sağlık Sigortalarının Satış Şekilleri ve Payları.....	12
Tablo 2.5. Sigorta Şirketlerinin Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Prim Üretimlerine Göre Sıralaması	13
Tablo 2.6. Sigorta Şirketlerinin Pazar Payları (Hastalık-Sağlık	15
Tablo 2.7. Tamamlayıcı Sağlık Sigortası ve Sağlık Sigortacılığı Tüm Sağlık Branşları Toplam Prim Üretimi (2014-2022)	16
Tablo 3.1. Bazı Ülkelerde Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla Yıllık Büyüme Oranları (%)	25
Tablo 3.2. Bazı Ülkelerde Brüt Doğrudan Sigorta Primleri (Kişi Başına \$).....	29
Tablo 3.3. Bazı Ülkelerde Sigorta Harcamalarının Gayri Safi Yurtiçi Hâsılaya Oranları (%)	30
Tablo 4.1. Cronbach's Alpha	32
Tablo 4.2. Araştırmaya Katılanların Tanımlayıcı Özelliklerine Göre Dağılımı ...	34
Tablo 4.3. Araştırmaya Katılanların Sağlık Durumlarına Göre Dağılımı	36
Tablo 4.4. Araştırmaya Katılanların Tamamlayıcı Sağlık Sigortası İle İlgili İfadeler Katılım Düzeyleri ve Aritmetik Ortalamaları.....	38
Tablo 4.5. Araştırmaya Katılanların Cinsiyetlerine Göre Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Yaptırıp Yaptırmadıkları	38
Tablo 4.6. Araştırmaya Katılanların Yaş Gruplarına Göre Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Yaptırıp Yaptırmadıkları	39
Tablo 4.7. Araştırmaya Katılanların Medeni Durumlarına Göre Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Yaptırıp Yaptırmadıkları	39
Tablo 4.8. Araştırmaya Katılanların Eğitim Durumlarına Göre Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Yaptırıp Yaptırmadıkları	40

Tablo	Sayfa
Tablo 4.9. Araştırmaya Katılanların Gelirlerine Göre Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Yaptırıp Yaptırmadıkları	41
Tablo 4.10. Araştırmaya Katılanların Çalıştıkları Kurumların Niteliğine Göre Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Yaptırıp Yaptırmadıkları.....	42
Tablo 4.11. Tamamlayıcı Sağlık Sigortası ile İlgili İfadelerin Cinsiyetlere Göre Farklılıkları	43
Tablo 4.12. Tamamlayıcı Sağlık Sigortası ile İlgili İfadelerin Medeni Duruma Göre Farklılıkları	45
Tablo 4.13. Tamamlayıcı Sağlık Sigortası ile İlgili İfadelerin Çalışılan Kurumun Niteliğine Göre Farklılıkları	47
Tablo 4.14. Tamamlayıcı Sağlık Sigortası ile İlgili İfadelerin Katılımcıların Covid-19 Geçirip Geçirmediklerine Göre Farklılıkları	48
Tablo 4.15. Tamamlayıcı Sağlık Sigortası ile İlgili İfadelerin Katılımcıların Yaş Gruplarına Göre Farklılıkları.....	49
Tablo 4.16. Tamamlayıcı Sağlık Sigortası ile İlgili İfadelerin Katılımcıların Gelir Gruplarına Göre Farklılıkları.....	52
Tablo 4.17. Tamamlayıcı Sağlık Sigortası ile İlgili İfadelerin Katılımcıların Eğitim Durumlarına Göre Farklılıkları.....	54

KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar	Açıklamalar
AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
API	Açık Piyasa İşlemleri
Covid-19 2019)	Coronavirus Disease 2019 (Koronavirüs Hastalığı
GSS	Genel Sağlık Sigortası
SARS	Şiddetli Akut Solunum Sendromu
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
NHS	National Health Service (Ulusal Sağlık Sistemi)
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TSB	Türkiye Sigorta Birliği
TSS	Tamamlayıcı Sağlık Sigortası
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

1. GİRİŞ

Sigorta beklenmedik risklere karşı koruma sağlayan bir mekanizmadır. Hayatın her alanında bazı riskler mevcuttur. İnsanlar bu risklerden kaçınmak için sigortaya yönelim göstermektedirler. Sigorta poliçeleri hayatın her alanında vardır. Temelleri Antik Mısır medeniyetlerine dayanan sigorta, varlığını değiştirerek ve geliştirerek devam ettirmektedir. Yaşamı sürdürebilmenin temeli sağlıklı olmaktan geçmektedir. İnsanlar sağlıklarını korumanın yanı sıra olası hastalık riskinde oluşabilecek büyük masraflar için de sağlık sigortalarını kullanmaktadırlar. Kapsam ve sınırlılıkları her türlü tedavi türünü karşılamasa da Türkiye’de genel sağlık sigortası devlet tarafından zorunlu tutulmuştur. Daha kapsamlı sigorta talebini karşılamak için tamamlayıcı sağlık sigortaları oluşturulmuştur. Tapan (2008) genel sağlık sigortasındaki harcama yükünü dengelemek amacıyla tamamlayıcı sağlık sigortasının gerekli olduğunu söylemiştir.

Ortaya çıkışıyla küresel çapta etki oluşturan Covid-19, sağlıktan ekonomiye, seyahatten eğitime kadar hayatın hemen hemen her noktasına etki etmiştir. Covid-19 salgınıyla birlikte insanlar başta sağlık olmak üzere psikolojik ve ekonomik olarak çeşitli sorunlarla karşılaşmıştır. Salgın sigorta sektörünü de büyük ölçüde etkilemiştir. Sağlık hizmetine oluşan talebin artmasıyla sigorta şirketlerinin tazminat ödemelerinde artış oluşturmıştır. Covid-19 salgınıyla beraber virüsün yayılmasını önlemek için seyahat kısıtlamaları yapılmıştır. Yapılan kısıtlamalar nedeniyle seyahat sigortalarının talebi doğrudan etkilenmiştir. İşletmeler salgın dolayısıyla faaliyetlerini durdurmak veya kısıtlamak zorunda kalmıştır. İşsizlik sigortaları da bu durumdan etkilenmiştir.

2015 yılından 2021 yılına kadar sigortalı sayısını 18 kat arttıran tamamlayıcı sağlık sigortası (sigortamedya.com.tr) Türkiye’de yaygınlaşmaya devam etmektedir. Covid-19 döneminde ise tamamlayıcı sağlık sigortasında %50 oranında artış göstermiştir (Bulan ve Özsarı, 2023:63).

Tapan, Alıcı ve Yıldırım, (2015) çalışmalarında sigorta şirketlerinde çalışan sağlık sigortacılarının görüşlerini analiz etmiş, sonuç olarak genel sağlık sigortasının sürdürülebilir olması için tamamlayıcı sağlık sigortasına ihtiyaç olduğunu söylemiştir.

Çıraklı ve Yıldırım (2018) ekonomik kriz dönemlerinde ülkelerin sağlık politikasını ve aldıkları önlemleri değerlendirmiştir. Çalışma sonucunda genişletici politikalar izlendiğinde ekonomik krizlerin sağlık üzerindeki olumsuz etkilerinin azaldığını bulmuşlardır.

Atukalp E. (2021) tamamlayıcı sağlık sigortası branşında Nisan 2020’de, sağlık alt branşında Ağustos 2020’de ve Ekim 2020’de önemli artışlar gösterdiğini, bu artışın da Covid-19 salgını sonucunda oluşabileceğini söylemiştir.

Serdar F. Kurtaran, Kurtaran ve Çelik (2021) çalışmasında 420 öğretim elemanının tamamlayıcı sağlık sigortası hakkında bilgi düzeylerini ölçmüştür. Analiz sonuçlarına göre cinsiyet, medeni durum değişkenlerinin tamamlayıcı sağlık sigortası tercih etme üzerinde etkisinin olduğunu bulgulamışlardır.

Değirmencioğlu (2021) çalışmasında üniversite çalışanlarının tamamlayıcı sağlık sigortası hakkında bilgi, algı ve sahiplik düzeylerini inceleyerek sağlık harcamalarını finanse etmek için tamamlayıcı sağlık sigortasından ne derecede faydalandıklarını ortaya koymaya çalışmıştır. Araştırmasında cinsiyet ve medeni durumda tamamlayıcı sağlık sigortası ile ilgili düşüncelerde farklılık olmadığını fakat erkeklerin beklenti düzeylerinin kadınlardan daha yüksek olduğu sonucuna varmıştır.

Şahin ve Uyar (2022) çalışmalarında Covid-19 döneminde bireylerin sigorta ve özel sağlık sigortasına bakış açılarını incelemişlerdir. Çalışma sonucunda; katılımcılar bütçelerinde artış olduğu takdirde özel sağlık sigortası yaptırmaya daha olumlu baktıkları, genç nüfusun sağlık sigortası hakkında daha çok bilgisi olduğundan dolayı sağlık sigortası yaptırma ihtimallerinin daha yüksek olduğunu ve araştırmadaki ifadelere cinsiyet, medeni durum, kronik hastalık olup olmama durumu, Covid-19 geçirme durumu, özel sağlık sigortası yaptırmış olma durumuna göre anlamlı farklılık bulmuşlardır.

Covid-19 dünya genelinde sosyal ve ekonomik hayatı büyük ölçüde etkilemiştir. Salgın sürecinde sağlık sistemleri büyük baskı altında kalmıştır. Hastalıkla mücadele için hastaneler, sağlık çalışanları yoğun tempoda çalışmak zorunda kalmışlardır. Bu süreçte hastanelerin doluluk oranları artmış ve sağlık hizmetlerine ulaşmada aksaklıklar gözlemlenmiştir. Bu durumun insanların sağlık sistemlerine olan görüşlerinde değişikliğe yol açtığı söylenebilir. Çalışmanın amacı önemini

günden güne arttıran tamamlayıcı sağlık sigortası hakkında insanların bakış açılarını, bilgi düzeylerini ve Covid-19 dönemindeki değerlendirmelerini ortaya koymaktır. Bu amaca ulaşmak için literatürden faydalanılarak oluşturulan anket yardımıyla veriler elde edilmiştir. Araştırmanın kapsamı Ankara’da yaşayan yetişkinlerin Covid-19 döneminde tamamlayıcı sağlık sigortasına bakış açılarıyla sınırlandırılmıştır. Araştırmada 5’li Likert tipi ölçek kullanılmıştır. Anket çevrimiçi ortamda 388 katılımcı ile yapılmıştır. Verilerin analizinde istatistik paket programı yardımıyla yüzde, frekans, aritmetik ortalama, t ve F testleri kullanılmıştır.

Çalışmada sağlık sigortaları içerisinde özel sigortalardan birisi olan tamamlayıcı sağlık sigortası ele alınmıştır. Çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde tamamlayıcı sağlık sigortasının tanıtılmış, Türkiye’de ve dünyada nasıl uygulandığı açıklanmıştır. Tamamlayıcı sağlık sigortasının avantaj ve dezavantajlarına değinilmiştir. Çalışmanın ikinci bölümünde salgın hastalık açıklanmış, Covid-19 salgının yayılımı, yayılıma karşı alınan önlemler ve ekonomiye etkisi açıklanmıştır. Çalışmanın üçüncü bölümünde konu ile ilgili yapılan araştırmanın yöntemi, evren ve örnekleme, ölçme araçları, verilerin toplanması, verilerin analiziyle ilgili bilgiler verilmiştir. Dördüncü bölümde elde edilen veriler analiz edilerek tablolar yardımıyla yorumlanmıştır. Beşinci bölümde ise elde edilen bulgulardan hareketle ulaşılan sonuçlar değerlendirilmiş, benzer çalışmalar ile karşılaştırılmış ve öneriler geliştirilmiştir.

2. TAMAMLAYICI SAĞLIK SİGORTASI

Genel sağlık sigortası (GSS), genellikle daha yaygın bir hizmet sunar ve daha geniş bir nüfusun sağlık hakkını kullanmasına olanak tanırken, özel sigortacılık sistemi ise daha özel hizmetler sunar. Özel sağlık sigortalarından birisi olan tamamlayıcı sağlık sigortası temel sağlık sigortasının sunduğu acil durumlar, hastane masrafları ve bazı temel tedaviler dışında daha geniş sağlık hizmetlerini kapsar (Akkurt ve Umut 2023:344).

Genel Sağlık Sigortası hayata geçirildiğinde, kapsamı geniş bir nüfusun sağlık hakkını kullanmasına olanak tanır. Temel teminat paketi, GSS tarafından uygulanması beklenen temel sağlık hizmetlerini içermelidir. Bu hizmetler arasında, acil tıbbi müdahale, doğum, ameliyat, tedavi, ilaç, laboratuvar veya radyolojik gibi hizmetler yer almaktadır. Finansmanı, genel olarak devlet tarafından sağlanmaktadır. Ancak, bireylerin de katkıları olabilir. Bu katkılar, bireylerin gelirleri veya sağlık sigortası primleri gibi faktörlere dayalı olarak belirlenir. Tamamlayıcı Sağlık Sigortası uygulaması, GSS tarafından sunulmayan hizmetleri içerir. TSS ile, daha özel sağlık hizmetleri veya yurt dışı sağlık hizmetleri gibi hizmetler sunulabilir. TSS, GSS'nin temel teminat paketi üzerine ek bir seçenek olarak sunulabilir ve bireylerin isteğe bağlı olarak katılmalarına olanak tanır (Tapan, 2008: 76).

Tamamlayıcı Sağlık Sigortası (TSS) genellikle Genel Sağlık Sigortası (GSS) sistemiyle birlikte uygulanır ve GSS sisteminin üzerindeki harcama baskısını dengelemeye yöneliktir. TSS, GSS sistemi tarafından kapsam dışı bırakılan hizmetleri veya üst limitleri aşan hizmetleri kapsayabilir. Böylece, TSS ile bireyler, GSS sistemi tarafından sağlanan hizmetlerin üst sınırlarını aştıklarında, ekstra ödemeler yapmadan daha geniş bir hizmet yelpazesinden yararlanabilir.

Tamamlayıcı sağlık sigortası, sağlık sigortası planının üstüne ek olarak satın alınan bir tür sağlık sigortasıdır. Bu tür sigortalar, özel sağlık hizmetleri, ilaçlar ve diğer sağlık harcamalarını kapsar. Tamamlayıcı sağlık sigortası genellikle standart sağlık sigortası planları tarafından kapsamı olmayan özel sağlık hizmetleri için kullanılır. Örneğin tamamlayıcı sağlık sigortası, diş tedavisi, gözlükler ve alternatif tıp hizmetleri gibi hizmetleri kapsayabilir. Bu sigorta türü, ayrıca standart sağlık sigortası planının ödeme sınırlarını aşan harcamaları da kapsar. Tamamlayıcı sağlık

sigortası, genellikle ek bir ücret karşılığında satın alınır ve standart sağlık sigortası planına ek olarak kullanılır (Tapan, 2008: 76).

2.1. Tamamlayıcı Sağlık Sigortasının Tanımı

İnsanların hastalık riskine karşı korunması sosyal güvenlik sisteminin temel ilkelerinden birisidir. Sağlıklı olma uluslararası alanda belgelerle koruma altına alınan temel bir insan hakkı olmuş ve bu amaçla devletler imkânları ölçüsünde sorumluluk üstlenmişlerdir (Giray, 2010: 2). Zorunlu sağlık sigortasına ek bir seçenek olan gönüllü sağlık sigortaları ikame edici, destekleyici ve tamamlayıcı sağlık sigortası olmak üzere üç farklı şekilde uygulanmaktadır (Varoğlu, 2013: 22).

Artan nüfus ve insanların hayat beklentisindeki artış, gelişen tıp ve tıbbi maliyetlerin artışı devletlerin sigorta üzerindeki mali yükünü özel sağlık sigortaları ile paylaşmalarını gerektirmiştir. Avrupa Birliğinde hemen her ülkede özel sağlık konusunda yenilikler yapılmaktadır. Tamamlayıcı sağlık sigortasını uygulayan ülkelerde ilk sıraları ABD, Almanya, Hollanda almaktadır. Avrupa’da özel sağlık sigortalarının büyük bir çoğunluğu tamamlayıcı sağlık sigortası şeklindedir ve kamu sağlık sigortası tarafından dahil edilmeyen hizmetleri kapsamaktadır (İnce, 2014: 51)

Tamamlayıcı sağlık sigortası kamunun sağlık hizmetlerini tamamlayıcı rol üstlenen sağlık hizmetlerinden yararlanacak kişinin üzerinde kalan sağlık riskini teminat altına alan özel sağlık sigortası türüdür. Özetle tamamlayıcı sağlık sigortası, kamunun karşılamadığı kısmını üstlenen sağlık sigortasıdır. Türkiye’de genel sağlık sigortasının 5510 sayılı Kanun kapsamında Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından karşılanmayan kısmını teminat altına almaktadır (Bitimli, 2019: 80).

Genel sağlık sigortasının kapsamının yeterince geniş olmaması, insanların tamamlayıcı sağlık sigortasını talep etmelerine sebep olacaktır. Tamamlayıcı sağlık sigortası ile birlikte sigortalının doktorunu ve hastanesini seçmesi konusunda sınırları genişleyecektir (Orhan ve Kıyak, 2015: 315)

Herkesin sağlık sigortasına sahip olması amacıyla geliştirilen genel sağlık sigortasında bazı tetkik ve tedaviler kapsam dışında kalmaktadır. Tamamlayıcı sağlık sigortaları da genel sağlık sigortasının kapsamı dışarısında kalan bu eksikleri gidermektedir. Özel sağlık sigortası sigorta yaptıran kişinin herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna kaydının bulunup bulunmadığına bakmaksızın sigortalıyı karşı

karşıya kalacağı hastalık durumunda ihtiyacı olan tedavi ve ilaç masraflarını karşılayan bir sigorta türüdür (Yılmaz, Erişen, Atalay ve Şahin, 2019: 100)

Özel sağlık sigortalarının tamamlayıcı sağlık sigortası, seyahat sağlık sigortası ve ikame edici sigorta gibi farklı çeşitleri bulunmaktadır. Tamamlayıcı sağlık sigortası genel sağlık sigortalısının 5510 Sayılı Kanun kapsamında SGK tarafından karşılanmayan giderleri karşılamaktadır (Orhaner ve Ekinci 2019: 35)

Bir özel sağlık sigortası türü olan tamamlayıcı sağlık sigortası sağlık hizmeti finansmanındaki sorunları gidermek amacıyla birçok ülke tarafından kullanılmaktadır. Türkiye’de yeni uygulanmaya başlanan bu sigorta türü yeterince yaygınlaşmamıştır. Dünyada sağlık hizmetlerinin finansman durumuna bakılınca zaman içinde daha da yaygınlaşacak gibi gözükmektedir (Önder, Ersoy ve Karacoğlu, 2016: 25)

2.2. Tamamlayıcı Sağlık Sigortasının Türkiye Uygulaması ve Gelişimi

Türkiye’de Tamamlayıcı Sağlık Sigortası uygulaması, Genel Sağlık Sigortası sistemiyle birlikte uygulanmaktadır. Türkiye’de, GSS sistemi tarafından sağlanan hizmetlerin üst sınırlarını aştıklarında bireyler, TSS sistemi aracılığıyla daha geniş bir hizmet yelpazesinden yararlanabilir. TSS sistemi, GSS sisteminin uygulama esnekliğini arttırmakta ve sistemin bir anlamda sigortası konumunda bulunmasını sağlamaktadır. Türkiye’de TSS, özel sigorta şirketleri tarafından sunulmaktadır. Bu sigorta poliçeleri genellikle bireylerin isteğe bağlı olarak satın almalarına olanak tanır ve ödemeler bireyler tarafından yapılır.

Genel Sağlık Sigortası sisteminin Türkiye’de bazı sağlık sorunlarını çözümlemeye yetmiyor olması sebebiyle, kanun koyucular mevcut sorunları çözmek ve Türkiye için uygun bir Tamamlayıcı Sağlık Sigortası modeli geliştirmek amacıyla çalışma grupları oluşturmuşlardır. Bu çalışma grupları, Hazine Müsteşarlığı (Mevcut Haliyle Hazine ve Maliye Bakanlığı), Sigortacılık Genel Müdürlüğü, İstanbul Üniversitesi, Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği, Özel Hastaneler ve Sağlık Kuruluşları Derneği gibi kurumların katılımıyla oluşturulmuştur. Bu çalışma gruplarının hazırladığı raporlar Tamamlayıcı Sağlık Sigortası modelinin nasıl geliştirileceği, finansmanının nasıl sağlanacağı, hizmetlerin nasıl sunulacağı ve bireylerin nasıl katılacağı gibi konuları içermektedir (Başoğlu, 2021: 46).

5510 sayılı Kanun'un 98. maddesinde Tamamlayıcı Sağlık Sigortası uygulamasından bahsedilmektedir. Bu kanun, Türkiye'de sağlık hizmetlerinin finansmanını ve yönetimini düzenlemektedir. 2011 Ekim ayında yayımlanan Orta Vadeli Program, Tamamlayıcı Emeklilik ve Sağlık Sigortası modellerinin geliştirilmesi konusuna yer vermektedir. Orta Vadeli Program, Türkiye'nin uzun vadeli ekonomik ve sosyal hedeflerini belirlemek için kullanılan bir araçtır. Bu program, Türkiye'nin sağlık hizmetleri sisteminin iyileştirilmesi ve hizmetlere erişimin genişletilmesi için oluşturulmuştur. 2008 yılında 5754 sayılı Kanun ile Hazine Müsteşarlığına tamamlayıcı sağlık sigortası konusunda yönetmelik çıkarma yetkisi verilmiştir. Bu yetki, Türkiye'de sağlık hizmetlerinin finansmanını ve yönetimini düzenlemek için kullanılmıştır. Bu yönetmeliklerle, Tamamlayıcı Sağlık Sigortası sistemi oluşturulmuş ve özel sağlık sigortası şirketleri tarafından sunulması sağlanmıştır. Bu yönetmelikler ile bireylerin, SGK tarafından karşılanmayan hizmetleri özel sağlık sigortası aracılığı ile karşılamaları sağlanmıştır. 2013 yılında 28800 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan Özel Sağlık Sigortaları Yönetmeliğinin 18. Maddesinde tamamlayıcı ve destekleyici sağlık sigortası ürünlerinin özel sağlık sigortası şirketleri tarafından karşılanacağı hüküm altına alınmıştır (Bitimli, 2019: 92).

Tablo 2.1'de 01.01.2022-31.12.2022 tarihleri arasında Türkiye'de hayat dışı sigorta şirketleri ile hayat ve emeklilik şirketleri tarafından sağlanan hastalık sağlık sigortalarının teminatlarını ve sigortalı sayılarını alt branşlara göre gösterilmektedir. Tabloya bakıldığında Tamamlayıcı Sağlık branşı altında toplamda 3.552.958 adet teminat görülmektedir. Bu teminat sayısının 2.816.677'i hayat dışı sigorta şirketleri tarafından yapılmışken 736.281'i hayat ve emeklilik şirketleri tarafından yapılmıştır. Sigortalı sayısına bakıldığında tamamlayıcı sağlık sigortası yaptıran 3.604.066 sigortalı vardır. Sigortalı sayısının 2.729.755'i hayat dışı sigorta şirketlerine aitken 874.311'i hayat ve emeklilik şirketlerine aittir. Tabloya göre tamamlayıcı sağlık sigortası kapsamında hayat dışı sigorta şirketlerinin teminat adedi ve sigortalı sayısının hayat ve emeklilik şirketlerine göre daha fazla olduğu görülmektedir. Tamamlayıcı sağlık sigortasının da sağlık branşı altında popüler olduğunu ve birçok kişi tarafından tercih edildiği söylenebilir.

ALT BRANŞ TEMİNAT ADET Genel 01.01.2022- 31.12.2022		ALT BRANŞ TEMİNAT ADEDİ			SİGORTALI ADEDİ		
Branş Adı	Branş Kodu	HAYATDI Şİ SİGORTA ŞİRKETLERİ	HAYAT VE EMEKLİLİ K ŞİRKETLERİ	TÜM ŞİRKETLER	HAYATDI Şİ SİGORTA ŞİRKETLERİ	HAYAT VE EMEKLİLİ K ŞİRKETLERİ	TÜM ŞİRKETLER
Hastalık	784	260.421	1	260.422	489.624	1	489.625
Sağlık Toplam	785	6.444.169	1.457.432	7.901.601	6.153.870	1.784.630	7.938.499
Acil Sağlık	904	402.756	30.635	433.391	387.065	29.811	416.876
Yabancılar için Sağlık	905	852.968	152.204	1.005.171	1.060.138	186.831	1.246.969
Tamamlayıcı Sağlık	906	2.816.677	736.281	3.552.958	2.729.755	874.311	3.604.066
Yatarak Tedavi	9060 1	413.963	23.823	437.786	299.830	44.006	343.836
Yatarak ve Ayakta Tedavi	9060 2	2.402.714	712.458	3.115.172	2.429.925	830.305	3.260.230
Sağlık	907	2.371.769	538.312	2.910.081	1.976.912	693.676	2.670.588
Yatarak Tedavi	9070 1	582.732	41.346	624.078	580.436	65.376	645.812
Yatarak ve Ayakta Tedavi	9070 2	1.789.037	496.966	2.286.003	1.396.476	628.300	2.024.776
Seyahat Sağlık	786	2.645.095	438.021	3.083.116	1.786.319	143.488	1.929.807
HASTALIK-SAĞLIK TOPLAM		9.349.686	1.895.454	11.245.140	8.429.813	1.928.119	10.357.931

Tablo 2.1. Alt Branşlara Göre Hastalık-Sağlık Sigortalarının Teminat ve Sigortalı Sayıları (01.01.2022-31.12.2022)

Kaynak: Türkiye Sigorta Birliği, İstatistikler, <https://www.tsb.org.tr/tr/istatistikler> (28.03.2023)

Tablo 2.2’de alt branşlara göre hastalık sağlık sigortalarının satış kanalı bazında prim üretimi ve payları verilmiştir. Tabloya göre toplam prim miktarı 30.058.996.316 TL’dir. Hastalık branşına bakıldığında 151.178.468 TL prim ile toplam prim miktarının %0.05’idir. En yüksek prim payına sahip satış kanalının %67,4 ile banka kanalı olduğu görülmektedir. Sağlık branşı ise toplam prim miktarının büyük bir bölümünü oluşturmaktadır. Sağlık branşında en yüksek prim payı %57,6 ile acenteler tarafından üretilmektedir. Tamamlayıcı sağlık sigortası 7.808.624.590 TL prim üretmektedir. Sağlık branşı içerisindeki toplam primin %27,2’sini tamamlayıcı sağlık sigortası oluşturmaktadır ve bu primin büyük bir çoğunluğu (%62,9) acenteler tarafından sağlanmaktadır.

SATIŞ KANALI BAZINDA PRİMLER (TL) Genel 01.01.2022- 31.12.2022		TÜM ŞİRKETLER							TÜM ŞİRKETLER					
		YAZILAN PRİMLERİN SATIŞ KANALI DAĞILIMI							YAZILAN PRİMLERİN SATIŞ KANALI PAYLARI					
Branş Adı	Br an ş K od u	Merk ez	Acente	Banka	Broke r	Diğ er	Topla m	Me rke z	Ac ent e	Ba nk a	Br oke r	Di ğ er	To pla m	
													0, 100	
Hastalık	784	16.471 .857	31.797. 455	101.84 8.522	1.060. 633	0	151.17 8.468	10, 9%	21, 0%	67, 4%	0,7 %	0 %	,0 %	
		2.007.	16.504.	2.178.	7.908.	70.2	28.669.		57,			0, 100		
Sağlık Toplam	785	140.342	961.499	184.666	604.365	95.351	186.224	7,0 %	6 %	7,6 %	27, 6%	2 %	,0 %	
													0, 100	
Acil Sağlık	904	4.968. 855	12.011. 417	112.41 1.224	943.13 9	0	130.33 4.635	3,8 %	9,2 %	86, 2%	0,7 %	0 %	,0 %	
Yabancılar için Sağlık	905	590.01 1	1.061.3 66.041	8.978. 822	358.80 9.835	0	1.429.7 44.709	0,0 %	74, 2%	0,6 %	25, 1%	0 %	,0 %	
					1.528.	19.9			62,	11,		0, 100		
Tamamlayıcı Sağlık	906	462.75 1.031	4.911.4 66.967	885.90 0.479	567.47 5	38.6 09	7.808.6 24.560	5,9 %	9 %	3 %	19, 6%	3 %	,0 %	
													0, 100	
Yatarak Tedavi	9061	10.999 .267	275.04 6.207	203.28 2.740	112.59 1.177	149. 004	602.06 8.395	1,8 %	45, 7%	33, 8%	18, 7%	0 %	,0 %	
					1.415.	19.7							0, 100	
Yatarak ve Ayakta Tedavi	9062	451.75 1.764	4.636.4 20.761	682.61 7.739	976.29 8	89.6 04	7.206.5 56.165	6,3 %	64, 3%	9,5 %	19, 6%	3 %	,0 %	
		1.538.	10.520.	1.170.	6.020.	50.3	19.300.		54,			0, 100		
Sağlık	907	830.446	117.074	894.141	283.916	56.742	482.320	8,0 %	5 %	6,1 %	31, 2%	3 %	,0 %	
													0, 100	
Yatarak Tedavi	9071	116.90 7.384	3.452.3 11.727	253.81 6.645	574.18 7.082	0	4.397.2 22.838	2,7 %	78, 5%	5,8 %	13, 1%	0 %	,0 %	
		1.421.			5.446.	50.3	14.903.					0, 100		
Yatarak ve Ayakta Tedavi	9072	923.062	7.067.8 05.347	917.07 7.496	096.83 4	56.742	259.481	9,5 %	47, 4%	6,2 %	36, 5%	3 %	,0 %	
						1.19							0, 100	
Seyahat Sağlık	786	24.699 .401	1.142.6 43.907	31.813 .407	38.284 .699	0.210	1.238.6 31.624	2,0 %	92, 3%	2,6 %	3,1 %	1 %	,0 %	
		2.048.	17.679.	2.311.	7.947.	71.4	30.058.		58,			0, 100		
HASTALIK-SAĞLIK TOPLAM		311.601	402.862	846.595	949.697	85.560	996.316	6,8 %	8 %	7,7 %	26, 4%	2 %	,0 %	

Tablo 2.2. Alt Branşlara Göre Hastalık-Sağlık Sigortalarının Satış Kanalı Bazında Prim Üretimi ve Payları (01.01.2022-31.12.2022)

Kaynak: Türkiye Sigorta Birliği, İstatistikler, <https://www.tsb.org.tr/tr/istatistikler> (28.03.2023)

Hastalık sağlık sigortalarının 01.01.2022- 31.12.2022 tarihleri arasında yurtiçi ve yurtdışı prim üretimleri Tablo 2.3'te verilmiştir. Sağlık branşında yurtiçinde toplam 26.959.965.741 TL yurtdışında ise 9.339.082 TL prim üretilmiştir. Yurtiçinde 1.664.769.232 TL endirekt prim, yurtdışında ise 35.112.168 TL prim üretildiği görülmektedir. Sağlık branşının altında tamamlayıcı sağlık branşının direkt prim üretiminde 7.419.427.623 TL ile yaklaşık %27,5'ini oluşturduğu görülmektedir. Aynı şekilde endirekt prim üretiminde ise sağlık branşı toplamının yaklaşık

%23,3'ünü oluşturmaktadır. Sağlık branşının yurtiçi-yurtdışı direkt endirekt primleri arasında tamamlayıcı sağlık sigortası yaklaşık olarak %27,2 paya sahiptir.

TÜM ŞİRKETLER							
PRİM ÜRETİMİ (TL) Genel 01.01.2022-31.12.2022		Direkt		Endirekt		Toplam	
Branş Adı	Branş Kodu	Yurtiçi	Yurtdışı	Yurtiçi	Yurtdışı	Yurtiçi	Yurtdışı
Hastalık	784	151.178.468	0	0	0	151.178.468	0
		26.959.965.7	9.339.08	1.664.769.2	35.112.1	28.624.734.9	44.451.2
Sağlık Toplam	785	41	2	32	68	73	50
Acil Sağlık	904	130.329.781	1.600	0	3.254	130.329.781	4.854
		1.429.730.22				1.429.744.71	
Yabancılar için Sağlık	905	9	0	14.481	0	0	0
		7.419.427.62				7.808.624.56	
Tamamlayıcı Sağlık	906	3	0	389.196.937	0	0	0
	9060						
Yatarak Tedavi	1	579.925.424	0	22.142.971	0	602.068.395	0
Yatarak ve Ayakta Tedavi	9060	6.839.502.19				7.206.556.16	
	2	8	0	367.053.967	0	5	0
		17.980.478.1	9.337.48	1.275.557.8	35.108.9	19.256.035.9	44.446.3
Sağlık	907	09	2	14	14	23	97
	9070	4.102.349.12	1.688.15		12.286.7	4.383.247.95	13.974.8
Yatarak Tedavi	1	4	6	280.898.835	24	9	79
Yatarak ve Ayakta Tedavi	9070	13.878.128.9	7.649.32		22.822.1	14.872.787.9	30.471.5
	2	85	7	994.658.979	91	64	18
		1.237.676.97				1.237.676.97	
Seyahat Sağlık	786	1	199.846	0	754.806	1	954.652
		28.348.821.1	9.538.92	1.664.769.2	35.866.9	30.013.590.4	45.405.9
HASTALIK-SAĞLIK TOPLAM		80	9	32	74	13	02

Tablo 2.3. Alt Branşlara Göre Hastalık-Sağlık Sigortalarının Yurtiçi-Yurtdışı Prim Üretimi (01.01.2022-31.12.2022)

Kaynak: Türkiye Sigorta Birliği, İstatistikler, <https://www.tsb.org.tr/tr/istatistikler> (28.03.2023)

Hastalık sağlık sigortalarının 01.01.2022-31.12.2022 tarihleri arasında alt branşlarına göre satış şekilleri ve payları Tablo 2.4'te verilmiştir. Tabloya göre en yüksek satışların her branş için geleneksel yolla satıldığı görülmektedir. Tamamlayıcı sağlık sigortası tele satışta sağlık branşı içerisinde %73,1 e-ticaret satış şeklinde %87,6 geleneksel satış şeklinde %44,8 toplamda ise yaklaşık %44,9'luk bir paya sahiptir.

TÜM ŞİRKETLER						TÜM ŞİRKETLER			
SATIŞ ŞEKLİ BAZINDA ALT BRANŞ ADET Genel 01.01.2022-31.12.2022						ALT BRANŞ ADETLERİN SATIŞ ŞEKLİ BAZINDA DAĞILIMI			
						ALT BRANŞ ADETLERİN SATIŞ ŞEKLİ BAZINDA PAYLARI			
Branş Adı	Branş Kodu	Tele - Satış	E-Ticaret	Geleneksel	Toplam	Tel e-Satış	E-Ticaret	Geleneksel	Toplam
Hastalık	784	824	362	259.236	260.422	0,3 %	0,1%	99,5%	100,0 %
Sağlık Toplam	785	15,0	5,335	7.881.23	7.901.60	0,2 %	0,1%	99,7%	100,0 %
Acil Sağlık	904	346	483	432.563	433.391	0,1 %	0,1%	99,8%	100,0 %
Yabancılar için Sağlık	905	19	0	1.005.15	1.005.17	0,0 %	0,0%	100,0%	100,0 %
Tamamlayıcı Sağlık	906	10,9	4,676	3.537.29	3.552.95	0,3 %	0,1%	99,6%	100,0 %
Yatarak Tedavi	906 01	2,04	5	435.372	437.786	0,5 %	0,1%	99,4%	100,0 %
Yatarak ve Ayakta Tedavi	906 02	8,94	6	3.101.91	3.115.17	0,3 %	0,1%	99,6%	100,0 %
Sağlık	907	3,67	176	2.906.22	2.910.08	0,1 %	0,0%	99,9%	100,0 %
Yatarak Tedavi	907 01	214	81	623.783	624.078	0,0 %	0,0%	100,0%	100,0 %
Yatarak ve Ayakta Tedavi	907 02	3,46	2	2.282.44	2.286.00	0,2 %	0,0%	99,8%	100,0 %
Seyahat Sağlık	786	1,23	173,1	2.908.75	3.083.11	0,0 %	5,6%	94,3%	100,0 %
HASTALIK-SAĞLIK TOPLAM	90	17,0	178,8	11.049,2	11.245,1	0,2 %	1,6%	98,3%	100,0 %

Tablo 2.4. Alt Branşlara Göre Hastalık-Sağlık Sigortalarının Satış Şekilleri ve Payları (01.01.2022-31.12.2022)

Kaynak: Türkiye Sigorta Birliği, İstatistikler, <https://www.tsb.org.tr/tr/istatistikler> (28.03.2023)

Tablo 2.5’te 01.01.2022-31.12.2022 tarihleri arasında sigorta şirketlerinin tamamlayıcı sağlık sigortası prim üretimleri sırasıyla verilmiştir. Tabloya göre Allianz Sigorta AŞ toplam prim üretiminin %29,9’unu üreterek en yüksek paya sahiptir. Axa Sigorta AŞ, %16,5’lik oranla ikinci sırada yer alırken Bupa Acıbadem Sigorta AŞ %12,7’lik payla üçüncü sırada yer almaktadır. Anadolu Anonim Türk Sigorta Şirketi tamamlayıcı sağlık sigortası prim üretiminde %8’lik payla dördüncü sırada yer almaktadır. İlk dört şirket tamamlayıcı sağlık sigortası primi üretiminin toplamda %67,1’lik kısmını karşılarken diğer şirketler %6,4 ile %0,04 arasında pay alarak kalan kısmını oluşturmaktadır. Tabloya göre baştaki şirketlerin tamamlayıcı sağlık sigortası prim üretiminde büyük rol oynadıkları söylenebilir

01.01.2022-31.12.2022	PRİM ÜRETİMİ (TL)
Şirket Adı	Tamamlayıcı Sağlık
Allianz Sigorta AŞ	2.335.373.980
Axa Sigorta AŞ	1.287.120.857
Bupa Acıbadem Sigorta AŞ	995.640.270
Anadolu Anonim Türk Sigorta Şirketi	632.953.028
Türkiye Sigorta AŞ	418.806.909
Mapfre Sigorta AŞ	296.839.592
Türk Nippon Sigorta AŞ	226.837.372
Sompo Sigorta AŞ	208.079.656
Aksigorta AŞ	188.260.898
Groupama Sigorta AŞ	135.524.054
HDI Sigorta AŞ	135.474.006
Doga Sigorta AŞ	126.171.981
Demir Sağlık ve Hayat Sigorta AŞ	110.833.272
Cigna Sağlık Hayat ve Emeklilik AŞ	99.690.996
Katılım Emeklilik ve Hayat AŞ	84.807.929
Ethica Sigorta AŞ	81.491.717
Neova Katılım Sigorta AŞ	61.164.317
Ray Sigorta AŞ	57.766.649
NN Hayat ve Emeklilik AŞ	56.101.812
Zurich Sigorta AŞ	53.661.668
Magdeburger Sigorta AŞ	49.306.402
Eureko Sigorta AŞ	32.409.359
Quick Sigorta AŞ	32.062.557
Bereket Emeklilik ve Hayat AŞ	22.799.978
Ana Sigorta AŞ	15.267.481
Aveon Global Sigorta AŞ	10.490.448
Fiba Emeklilik ve Hayat AŞ	10.166.165
Garanti Emeklilik ve Hayat AŞ	9.660.526
Bereket Sigorta AŞ	9.503.327
Generali Sigorta AŞ	8.400.379
Unico Sigorta AŞ	6.414.946
Ankara Anonim Türk Sigorta Şirketi	5.974.854
Hepiyi Sigorta AŞ	2.772.282
Metlife Emeklilik ve Hayat AŞ	767.573
Prive Sigorta AŞ	29.403
Mapfre Yaşam Sigorta AŞ	-2.084
TOPLAM (HAYAT DIŞI ŞİRKETLER)	6.418.158.123
TOPLAM (HAYAT VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİ)	1.390.466.437
TOPLAM (HAYAT DIŞI ŞİRKETLER+HAYAT VE EMEKLİLİK ŞİRKETLERİ)	7.808.624.560

Tablo 2.5. Sigorta Şirketlerinin Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Prim Üretimlerine Göre Sıralaması

Kaynak: Türkiye Sigorta Birliği, İstatistikler, <https://www.tsb.org.tr/tr/istatistikler> (28.03.2023)

Tablo 2.6’da Türkiye sigorta sektöründe 01.01.2022-31.12.2022 tarihleri arasında hastalık sağlık sigortalarında pazar payını göstermektedir. Tabloya göre Allianz sigorta AŞ toplam prim üretiminde en büyük paya sahip olduğu ve pazar payının %36,48’ini kontrol ettiği görülmektedir. Bupa Acıbadem Sigorta A.Ş., Anadolu Anonim Türk Sigorta Şirketi, Mapfre Sigorta A.Ş., Axa Sigorta A.Ş. bu alanda diğer büyük paya sahip şirketlerdir. İlk 10 şirketin toplam prim üretimindeki payı %87,33 olduğu gözükmemektedir ve bu da sektörün büyük bir kısmının bu şirketler tarafından oluştuğunu göstermektedir. Listedeki diğer şirketlerin üretim ve pazar payının düşük olduğu söylenebilir.

Sıralam a	Şirket Adı	Şirket Kodu	Toplam Üretim (TL)	Pazar Payı %
1	Allianz Sigorta AŞ	1004	10.964.562.416	36,48%
2	Bupa Acıbadem Sigorta AŞ	2001	5.326.016.452	17,72%
3	Anadolu Anonim Türk Sigorta Şirketi	1005	2.354.907.052	7,83%
4	Mapfre Sigorta AŞ	1028	1.784.724.127	5,94%
5	Axa Sigorta AŞ	1009	1.683.100.921	5,60%
6	Türkiye Sigorta AŞ	1020	1.324.750.846	4,41%
7	Aksigorta AŞ	1003	1.107.320.795	3,68%
8	Türk Nippon Sigorta AŞ	1039	608.108.183	2,02%
9	Groupama Sigorta AŞ	1019	606.106.321	2,02%
10	Sompo Sigorta AŞ	1035	489.725.305	1,63%
İLK 10 ŞİRKET			26.249.322.420	87,33%
11	Demir Sağlık ve Hayat Sigorta AŞ	2005	482.017.158	1,60%
12	Emaa Sigorta AŞ	1056	449.044.438	1,49%
13	Unico Sigorta AŞ	1008	352.483.945	1,17%
14	HDI Sigorta AŞ	1022	344.345.698	1,15%
15	Ankara Anonim Türk Sigorta Şirketi	1006	295.428.817	0,98%
16	Eureko Sigorta AŞ	1017	248.763.150	0,83%
17	Doga Sigorta AŞ	1036	237.322.556	0,79%
18	Zurich Sigorta AŞ	1043	196.729.958	0,65%
19	Katılım Emeklilik ve Hayat AŞ	3016	192.857.069	0,64%
20	Ray Sigorta AŞ	1032	148.445.619	0,49%
İLK 20 ŞİRKET			29.196.760.828	97,13%
21	Arex Sigorta AŞ	1051	137.511.574	0,46%
22	Cigna Sağlık Hayat ve Emeklilik AŞ	3009	99.690.996	0,33%
23	Ethica Sigorta AŞ	1044	82.285.379	0,27%
24	Gulf Sigorta AŞ	1038	77.452.751	0,26%
25	Magdeburger Sigorta AŞ	1027	72.337.303	0,24%
26	Neova Katılım Sigorta AŞ	1030	61.470.486	0,20%
27	NN Hayat ve Emeklilik AŞ	3015	56.101.812	0,19%
28	Quick Sigorta AŞ	1045	47.007.630	0,16%
29	Ana Sigorta AŞ	1049	41.966.528	0,14%
30	Şeker Sigorta AŞ	1034	32.274.668	0,11%
31	Hepiyi Sigorta AŞ	1053	26.056.188	0,09%
32	Bereket Emeklilik ve Hayat AŞ	3005	22.799.978	0,08%
33	Generali Sigorta AŞ	1018	22.762.218	0,08%
34	Bereket Sigorta AŞ	1025	17.397.187	0,06%

35	Aveon Global Sigorta AŞ	1054	15.897.928	0,05%
36	Koru Sigorta AŞ	1037	14.613.037	0,05%
37	Fiba Emeklilik ve Hayat AŞ	3011	10.783.181	0,04%
38	Garanti Emeklilik ve Hayat AŞ	3012	9.660.526	0,03%
39	Viennalife Emeklilik ve Hayat AŞ	3001	6.535.929	0,02%
40	VHV Allgemeine Sigorta AŞ	1013	2.861.062	0,01%
41	Chubb European Group SE Merkezi Fransa Türkiye İstanbul Şubesi	1001	2.377.000	0,01%
42	Orient Sigorta AŞ	1031	1.482.088	0,00%
43	Metlife Emeklilik ve Hayat AŞ	3017	767.573	0,00%
44	Corpus Sigorta AŞ	1012	113.276	0,00%
45	Prive Sigorta AŞ	1052	33.110	0,00%
46	BNP Paribas Cardif Hayat Sigorta AŞ	2002	184	0,00%
47	BNP Paribas Cardif Sigorta AŞ	1010	66	0,00%
48	SS Atlas Karşılıklı Sigorta Kooperatifi	1046	0	0,00%
49	Bereket Katılım Hayat AŞ	2007	0	0,00%
50	Mapfre Yaşam Sigorta AŞ	2006	-4.172	0,00%
SEKTÖR TOPLAMI		9003	30.058.996.315	100,00 %

Tablo 2.6. Sigorta Şirketlerinin Pazar Payları (Hastalık-Sağlık 01.01.2022-31.12.2022)

Kaynak: Türkiye Sigorta Birliği, İstatistikler, <https://www.tsb.org.tr/tr/istatistikler> (28.03.2023)

Tamamlayıcı sağlık sigortasının sağlık branşındaki oranları yıllara göre Tablo 2.7’de verilmiştir. Tabloya göre 2014-2015 yılında tamamlayıcı sağlık sigortası primi nerdeyse iki kat artmıştır. 2015-2016 yılına bakıldığında ise üç katına yakın artış söz konusudur. Tamamlayıcı sağlık sigortasının 2017-2018 yılları arasında tüm sağlık branşları prim üretimine oranı düşmüş olsa da genel olarak artış gözükmemektedir ve günden güne prim üretim sayısı artmaktadır. 2021 ve 2022 yılı hem tamamlayıcı sağlık sigortasının hem de tüm sağlık branşının prim üretimlerinde büyük artışlar görülmektedir. 2021 yılı tamamlayıcı sağlık sigortası prim üretimi 2022 yılında neredeyse üç kat artarak ciddi bir artış sergilemiştir. 2021 ve 2022 yılı tüm sağlık branşının ve tamamlayıcı sağlık sigortası prim üretimlerindeki büyük artış insanların sağlık hizmetlerine olan taleplerinin arttığını ortaya koymaktadır.

Yıllar	Tamamlayıcı Sağlık Sigortası	Tüm Sağlık Branşları Toplam	
	Prim Üretimi (TL)	Prim Üretimi (TL)	%
2014	36.529.454	2.930.346.787	1,25
2015	72.642.875	3.436.530.445	2,11
2016	206.109.545	4.226.078.011	4,88
2017	493.315.618	5.028.210.997	9,81
2018	535.359.439	6.244.361.482	8,57
2019	995.932.349	8.358.143.518	11,92
2020	1.509.989.356	10.095.658.299	14,96
2021	2.616.075.833	13.078.386.991	20,00
31.12.2022	7.808.624.560	30.058.996.316	25,98

Tablo 2.7. Tamamlayıcı Sağlık Sigortası ve Sağlık Sigortacılığı Tüm Sağlık Branşları Toplam Prim Üretimi (2014-2022)

Kaynak: Türkiye Sigorta Birliği, İstatistikler, <https://www.tsb.org.tr/tr/istatistikler> (28.03.2023)

2.3. Çeşitli Ülkelerde Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Uygulamaları

Tamamlayıcı sağlık sigortası dünya çapında çeşitli şekillerde uygulanmaktadır. Bazı ülkelerde, devlet tarafından sağlanan temel sağlık hizmetlerinin üzerine, ekstra hizmetler içeren tamamlayıcı sağlık sigortası sunulmaktadır. Bazı ülkelerde ise, tüm sağlık hizmetleri devlet tarafından sağlanmaz ve tamamlayıcı sağlık sigortası hizmetleri, bireysel olarak veya işveren tarafından ödenir. Tamamlayıcı sağlık sigortası uygulamaları ülkeden ülkeye farklılık göstermekte ve ülkelerin sosyal güvenlik sistemlerine, ekonomik durumlarına ve toplumun sağlık beklentilerine göre şekillenmektedir.

2.3.1. İngiltere

İngiltere’de, vatandaşlara kapsamlı sağlık sigortası sağlayan bir Ulusal Sağlık Sistemi (NHS) vardır. Bununla birlikte, bazı insanlar NHS tarafından sağlanan kapsamı tamamlamak için tamamlayıcı sağlık sigortası satın almayı tercih etmektedir. Bu sigorta türü, özel hastane odaları, diş bakımı ve fizyoterapi gibi ek hizmetleri teminat altına alır. Bu tamamlayıcı sigorta poliçeleri özel sigorta şirketlerinden satın alınabilir ve ücretlidir. İngiltere’de hem Ulusal Sağlık Sistemi tarafından sağlanan sigorta hem de özel tamamlayıcı sağlık sigortası seçeneği vardır. Bu sigorta NHS kapsamını desteklemek ve tamamlamak için tasarlanmıştır. İngiltere’deki özel sigorta şirketlerinin mali düzenlemesi, Bank of England’ın (İngiltere Bankası) bir parçası olan İhtiyatlı Regülasyon Kurumu tarafından

yapılmaktadır. Özel sigorta sağlıkları, NHS tarafından sunulmayan hizmetlere erişimi sağlamak, daha hızlı ve öncelikli tedavi olanağı sunmak ve daha konforlu bir hastane ortamında tedavi görme olanağı sağlamak gibi avantajlar sunmaktadır. Bu sigorta, tüketim olarak alınabilir ve sigorta şirketi tarafından üretilen farklı paket seçenekleri bulunmaktadır. İngiltere’de özel sağlık sigortasının kullanımı, yapılan yatırımlar ile daha kaliteli sağlık kullanımlarına imkan sunmaktadır (Thomson, 2009: 381).

2.3.2. Amerika Birleşik Devletleri (ABD)

Amerika Birleşik Devletleri'nde tamamlayıcı sağlık sigortası, Medicare ve Medicaid programlarının yanı sıra bireysel sağlık sigortası seçenekleri ile sunulmaktadır. Bu sigorta seçenekleri, devlet tarafından finanse edilen programlarla birlikte, hastaların ekstra sağlık hizmetleri ve tedaviler için masraflarını karşılamalarını sağlar. Uygun Fiyatlı Sağlık Hizmetleri Kanunu ile, tamamlayıcı sağlık sigortası daha da yaygınlaşmış ve bireysel sağlık sigortası zorunluluğu getirilmiştir. 2010 yılında yürürlüğe giren Affordable Care Act (Uygun Fiyatlı Sağlık Hizmetleri Kanunu), Amerika Birleşik Devletleri'nde sağlık hizmetlerine erişimi kolaylaştırmak ve sağlık maliyetlerini düzenlemek amacıyla çıkarılmış bir yasa olup, tamamlayıcı sağlık sigortasının yaygınlaşmasına katkıda bulunmuştur (Marjoua, 2012: 266).

2.3.3. Fransa

Fransa'daki halk sağlık sigortası, 1945 yılında kurulan sosyal güvenlik sisteminin bir bileşeni olarak tasarlanmıştır. Bu sistem, 1930 yılında yasal olarak kurulan ve gelir seviyesi belirli bir düzeyin altında olan ücretli işçilerin katılmasını zorunlu kılan Assurances Sociales (Sosyal Sigorta) programını temel almaktadır. Assurances Sociales, Bismarkian modeline dayanmaktadır. Bismark modelinde sağlık hizmetleri genellikle zorunlu sosyal sigorta sistemiyle finanse edilmektedir. Modele göre iş gücünün sağlık hizmetlerine erişmesi bir haktır ve bu hizmetin finansmanını da iş gücü tarafından sağlanmalıdır.

Mutuelle (sigortaların karşılamadığı sağlık harcamaları karşılayan özel sağlık sigortası), Fransa'da sağlık sigortası sisteminde özel bir sigorta türüdür. Mutuelle'ler, sosyal güvenlik sigortası kapsamını genişletmek ve kişisel sağlık harcamalarını karşılamak için ek bir sigortalama seçeneği sunarlar. Mutuelle'ler,

19. yüzyılın ortalarından beri varlıklarını sürdürmektedir ve hala Fransa'da sağlık sigortası sisteminin önemli bir parçasıdır.

Fransa'daki Mutuelles tarihi, 19. yüzyılın ortasına kadar uzanmaktadır. 1900 yılında yaklaşık 13 000 mutuelle yaklaşık 2 milyon insanı kapsamaktaydı ve Dünya Savaşı II'nin başlamasıyla birlikte nüfusun üçte ikisi hastalık kapsamına sahipti. Mutuelles, Assurances Sociales'in yönetiminde yer aldı. Ancak, politik ve ekonomik önemlerine rağmen, yeni yasal sigorta sisteminin yönetimini diğer ülkelerde olduğu gibi yapma rolü verilmedi. Mutuelles ve sosyal güvenlik arasındaki resmi ilişki 1947 yılında yürürlüğe konan yasalarla kuruldu. Mutuelles'in tarihi, Fransa'daki özel sağlık sigortasının gelişmesine dayanır. O tarihten itibaren mutuelles'in piyasa katılımcıları olarak önemli bir rol oynayarak, hükümet politikası çevresini etkilemeye devam etmeleri, Fransa'daki yüksek özel sigorta kapsama oranını açıklayan önemli faktörlerdir (Couffinhal, 2012: 8).

2.3.4. Almanya

Tamamlayıcı sağlık sigortası, Almanya'da devlet tarafından sağlanan sağlık hizmetlerinin tamamlayıcısı olarak sunulan özel bir sigorta seçeneğidir. Bu sigorta, özelleştirilmiş hizmetlere, daha yüksek kaliteli yataklara ve odalara, daha hızlı görüşme ve tedavi sürelerine erişim sağlar. Alman nüfusunun büyük bir bölümünün tamamlayıcı sağlık sigortasına sahip olması, Alman sağlık sisteminin önemli bir parçası olan kişiselleştirilmiş hizmetlere yol açmıştır (Varoğlu, 2013: 32).

Almanya'da, halkın brüt maaşlarının belirli bir yüzdesini belirli bir gelir miktarı üzerinden prim şeklinde ödemeleri gerekmektedir ve genel sağlık sigortası zorunludur. Ayrıca halk özel sağlık sigortasından yararlanabilmekte ve genel sağlık sigortası kapsamına eklenen tamamlayıcı sağlık sigortası modeli ile özel sağlık sigortası sunulmaktadır (Temur, 2018: 171).

2.3.5. Hollanda

Hollanda'da herkes temel sağlık sigortasına kayıtlı olmalıdır. Bu temel sigorta, herkesin ihtiyaç duyduğu tıbbi bakımı kapsar. Bununla birlikte, tamamlayıcı sağlık sigortası, temel sigorta kapsamının ötesinde ek sağlık hizmetleri sunan isteğe bağlı bir seçenektir. Bu sigorta türü özel sigorta şirketler tarafından sağlanmakta ve vatandaşlar kendi ihtiyaçlarına uygun olanı seçebilmektedir. Tamamlayıcı sağlık

sigortası, temel sigorta kapsamında olmayan dış tedavisi, alternatif sağlık hizmetleri ve bazı ilaçlar gibi hizmetleri kapsar.

Hollanda'da sağlık sektörü, özel hizmet sağlama ve finansman sağlama konusunda uzun bir geleneğe sahiptir. Çoğu hastane ve sağlık kuruluşu dini tarikatlar, hayır kurumları veya kâr amacı gütmeyen vakıfların mülkiyetindedir ve bunlar tarafından yönetilmektedir. İkinci Dünya Savaşı'ndan önce, sağlık sigortasında devletin rolü yoktu, ancak 1941'de kabul edilen ilk Sağlık Sigortası Kararnamesi ile bu değişti. Sigorta fonunu finanse etmek için gelire dayalı bir uygunluk eşiği belirlendi ve bu yasa uygun olan tüm kişilerin yasal olarak zorunlu halk sağlığı kapsamında olduğunu belirtti. 1957'de yaşlılar da kapsama dahil edildi. 1964 tarihli Sağlık Sigortası Yasası, sosyal sigorta sektörü için daha fazla düzenleme getirdi ve 1968'de İstisnai Tıbbi Masrafları Tazminat Yasası birçok uzun vadeli ve kronik riski kapsayan bir program oluşturdu (Tapan, 2004: 18).

2.4. Tamamlayıcı Sağlık Sigortasının Avantajları ve Dezavantajları

Tamamlayıcı sağlık sigortası sadece sigortalıya fayda sağlamakla kalmaz, aynı zamanda ülkeye finansman açısından da avantajlar sunar. Bu sigorta türü, insanların sağlık hizmetlerine erişimlerini artırarak, daha erken teşhis ve tedavi imkanları sağlayarak toplum sağlığını korumaya yardımcı olur. Ayrıca, tamamlayıcı sağlık sigortası ile, temel sağlık sigortası için ödenen primlerden daha fazla ödeme yapılabilir, bu da sağlık hizmetlerinin finansmanına katkı sağlayabilir.

2.4.1. Tamamlayıcı Sağlık Sigortası'nın Avantajları

Tamamlayıcı sağlık sigortası, temel sağlık sigortasının kapsamı dışında ek teminatlar sağlar. Bu ek teminat, pahalı tıbbi prosedürleri, özel hastane bakımını, yüksek kaliteli tıbbi ekipmanı ve ilaçları içerebilir. Tamamlayıcı sağlık sigortası daha fazla seçenek sunar. Bu tür bir kapsam, farklı hastaneler, doktorlar ve sağlık hizmeti sağlayıcıları için mevcut olabilir. Sonuç olarak, hastalar tercih ettikleri sağlık hizmetlerine daha kolay erişebilirler. Tedavi masraflarının bir kısmı ek sağlık sigortası tarafından karşılandığı için kamu sağlık sigortası fonunun yükü azaltılabilir. Özel sağlık sigorta şirketleri, medikal hizmet pazarındaki rekabeti artırarak medikal hizmet kalitesinin iyileştirilmesine katkı sağlayabilir. İkili denetim mekanizması kullanılması usulsüzlüklerin önüne geçerek fayda sağlamaktadır (Başoğlu, 2021: 114).

2.4.2. Tamamlayıcı Sağlık Sigortası'nın Dezavantajları

Tamamlayıcı sağlık sigortası, ek bir masraf getirir. Temel sağlık sigortasından daha yüksek bir prim ödemek gerekebilir ve her iki sigortanın kapsamı da bir arada düşünüldüğünde, toplam ödenen tutar daha yüksek olabilir. Bu durum özellikle dar gelirli kimseler için zorlayıcı olabilir. Tamamlayıcı sağlık sigortası, bazı tıbbi işlemleri veya sağlık hizmetlerini kapsamayabilir. Bazı kronik rahatsızlıklar veya genetik hastalıklar gibi durumlar, kapsam dışı bırakılabilir. Tamamlayıcı sağlık sigortası poliçesi koşulları, diğer sigorta türleri gibi karmaşık olabilir. Bazı poliçelerde kapsam, ödeme süreleri, kapsam dışı bırakılan tedaviler ve diğer şartlar açıkça belirtilmeyebilir. Bu durum, bilgi asimetrisi sebebiyle sigortalının ne kadar ödeme yapması gerektiğini veya hangi tedavilerin kapsama girdiğini anlamasını zorlaştırabilir. Tamamlayıcı sağlık sigortası poliçeleri, bazı durumlarda ödemelerde gecikmeler yaşanabilir. Bu durum, sağlık hizmetleri sağlayıcısının ödeme almakta zorlanmasına neden olabilir (Orhaner ve Ekinci, 2019: 35).

3. SALGIN HASTALIK

Salgın hastalık, belirli bir bölgede veya nüfusta ani bir şekilde yayılan ve genellikle bulaşıcı olan hastalıklardır. Hızlı ve etkili bir şekilde tedavi edilmezse, salgınlar yüksek ölüm oranlarına ve bulaşma potansiyeli yüksek enfeksiyonlara sebep olabilir.

Tarih boyunca çeşitli salgınlar meydana gelmiş ve milyonlarca insan hayatını kaybetmiştir. Orta Çağ'da Avrupa'da yaygın olan veba, yüz milyonlarca insanı öldürdü. 19. yüzyılda kolera salgınları Avrupa ve Kuzey Amerika'daki binlerce insanı öldürdü. 20. yüzyılda İspanyol gribi olarak bilinen grip salgını yaklaşık olarak 50 milyon insanın ölümüne yol açtı (Parıldar, 2020: 20).

2020 yılında COVID-19 virüsü tüm dünyayı etkisi altına almış ve milyonlarca kişinin ölümüne sebep olmuştur. Ebola, SARS, MERS, Zika virüsü gibi salgınlar da görülmüştür. Modern tıbbın ve halk sağlığı yöntemlerinin gelişmesiyle bir salgının hızı ve etkisi azalmış olsa da halen ciddi bir tehdit oluşturmaktadır (Çeti ve Ünlüöner, 2019: 114).

SARS (Şiddetli Akut Solunum Sendromu), Çin'in Guangdong Eyaletinde 2002-2003 yılları arasında ortaya çıkan bir salgındır. Koronavirüsün sebep olduğu bir hastalıktır. Hastalığın Guangdong'da yarasa eti yiyen bir grup insandan bulaştığı düşünülmektedir. Akabinde enfekte kişilerin seyahat etmesiyle SARS tüm dünyaya yayıldı ve birçok ülkede bu salgın hastalık ortaya çıkmıştır. Salgın süresince dünyada yaklaşık 8500 vaka ve 800'den fazla ölüme yol açmıştır (Yücel, 2019:32).

3.1. Covid-19 Tanımı ve Tarihçesi

Covid-19 tanımında kullanılan Corona sözcüğünün etimolojik kökeni Latince çelenk anlamına gelen ("Kranz", "Krone") corona ve Yunanca "halka" korónē sözcülerinden gelmektedir (Emer, 2020:536).

Covid-19 kelimesi coronavirus disease 2019'un kısaltılmış halidir. Bu, ilk olarak 2019'un sonlarında Çin'in Hubei Eyaleti, Wuhan'da ortaya çıkan viral bir enfeksiyondur. Enfeksiyonun nedeni yeni koronavirüs SARS-CoV-2 idi. Hastalık öksürük, ateş, boğaz ağrısı, nefes darlığı, koku ve tat alamama gibi belirtilerle kendini göstermektedir (<https://covid.19.saglik.gov.tr>).

İlk olarak Çin'de Huanan Deniz Ürünleri ve Canlı Hayvan Toptan Satış Pazarında ortaya çıktığı tahmin edilen ve kısa sürede tüm dünyaya yayılan COVID-19, Mart 2020'de Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi olarak ilan edilmiştir. COVID-19 salgını dünya çapında milyonların ölümüne yol açmıştır ve ciddi sağlık sorunlarına sebep olmuştur (Üstün ve Çiftçi, 2020: 143).

Hastalık, enfekte kişilerin öksürmeleri ile ortama saçılan damlacıkların solunması ile bulaşmaktadır. Hastaların solunum parçacıkları ile kirlenmiş yüzeylere temasından sonra ellerin yıkanmadan yüz, göz, burun veya ağza teması ile de virüs bulaşabilmektedir. Solunum yoluyla bulaşabilen bu hastalıkta 60 yaş ve üzeri kimseler, kronik rahatsızlığı olanlar daha çok etkilenmektedirler (<https://covid.19.saglik.gov.tr>).

3.2. Covid-19'un Etkileri

COVID-19 salgını dünya çapında insanları sadece sağlık açısından değil aynı zamanda birçok sektörü de etkilemiştir. Salgınla mücadele kapsamında hükümetlerin işyerlerinin kapatması veya çalışma saatlerinin kısıtlanması nedeniyle bazı sektörlerde ekonomik kayıplar görülmüştür. Bu durum birçok işletmenin ekonomik açıdan zor zamanlar geçirmesine veya işçi çıkarmalarına sebep olmuştur.

3.2.1. Covid-19'un Yayılmasına Karşı Alınan Önlemler

Salgının ortaya ilk çıktığı düşünülen Hubei Eyaleti'nin salgının yayılması ihtimaline karşı sert önlemler aldığı söylenebilir. Koronavirüsle mücadele tedbirleri, insanların evde kalması ve dışarı çıkmasıyla ilgili kısıtlamaları da içermektedir. Aynı zamanda yüksek riskli bölgelerdeki toplu taşıma hizmetleri askıya alındı veya sınırlandırılmıştır. Bu önlemler ile insanların bir araya toplanmasını engellemek ve virüsün yayılmasını azaltmayı amaçlamıştır. Çin hükümeti, enfekte olan kişileri belirlemek için yoğun test ve izleme gerçekleştirmiştir. Enfekte olan kişilere hizmet etmesi için Wuhan'da çok kısa sürede yeni hastaneler inşa edilmiştir. Virüsün yayılım hızını düşürdüğü düşünüldükçe, halkın maske takma zorunluluğu gibi tedbirler de alınmıştır. Çin ayrıca diğer ülkelerden gelen turistlerin girişini kısıtlanmış ve bazı ülkelere seyahat yasakları getirilmiştir (Jianhua, 2020: 92).

Dünyayı etkisi altına alan bu virüsü takip etmek amacıyla Türkiye’de 10 Ocak 2020 tarihinde Sağlık Bakanlığı Koronavirüs Bilim Kurulunu oluşturmuştur. Türkiye ilk doğrulanmış vaka 10 Mart 2020’de görülmüştür. Koronavirüs sebebiyle ilk ölüm ise 17 Mart 2020 tarihinde bildirilmiştir. İlk vakanın görülmesinden sonra okullar tatil edilmiştir. Spor müsabakalarının izleyicisiz yapılması kararı alınmıştır. Umre dönüşünde olan kişiler yurtlarda 14 günlük karantinaya alınmışlardır. Eğlence yerleri kapatılıp, toplu ibadetler sonlandırılmıştır. Yurtdışından gelen herkese iki hafta zorunlu karantina uygulaması hayata geçirilmiştir. Nisan ayında ise salgın artmaya başladığından dolayı sokağa çıkma kısıtlamaları getirilmiştir. Sağlık Bakanlığı Koronavirüs riskine karşı 14 kural yayınlamıştır. Bunlar:

- “1 Ellerini sık sık su ve sabun ile en az 20 saniye boyunca ovarak yıkayın.
- 2 Soğuk algınlığı belirtileri gösteren kişilerle aranıza en az 3-4 adım mesafe koyun.
- 3 Öksürme ve hapsirme sırasında ağız ve burunu tek kullanımlık mendille kapatın. Mendil yoksa dirseğin iç kısmını kullanın.
- 4 Tokalaşma, sarılma gibi yakın temaslardan kaçın.
- 5 Ellerinizle gözlerinize, ağızınıza ve burnunuza dokunmayın.
- 6 Yurt dışı seyahatlerinizi iptal edin veya erteleyin.
- 7 Bulunduğunuz ortamları sık sık havalandırın.
- 8 Kıyafetlerinizi 60-90oC’de normal deterjan ile yıkayın.
- 9 Kapı kolları, armatürler, lavabolar gibi sık kullandığınız yüzeyleri su ve deterjanla her gün temizleyin.
- 10 Soğuk algınlığı belirtileriniz varsa yaşlılar ve kronik hastalığı olanlarla temas etmeyin, maske takmadan dışarı çıkmayın.
- 11 Havlu gibi kişisel eşyalarınızı ortak kullanmayın.
- 12 Bol sıvı tüketin, dengeli beslenin, uyku düzeninize dikkat edin.
- 13 Yurt dışından dönüşte ilk 14 günü evinizde geçirin.
- 14 Düşmeyen ateş, öksürük ve nefes darlığınız varsa, maske takarak bir sağlık kuruluşuna başvurun.” (<https://www.covid19.saglik.gov.tr>).

Mayıs ayı itibariyle vaka sayısındaki azalmalarla birlikte Sağlık Bakanlığı koronavirüsle mücadelede ikinci aşamaya geçtiğini duyurarak, sosyal yaşama geri dönüş yapılacağını açıklamıştır. Bu ay içerisinde kademeli olarak kısıtlamalar kaldırıldı ve haziran ayı itibariyle normalleşme adımları hızlandırılmıştır (<https://www.bbc.com>).

3.2.2. Covid-19’un Ekonomiye Etkileri

Covid-19 salgını sadece küresel sağlık krizini tetiklemedi aynı zamanda küresel ekonomi ve sigorta sektörü üzerinde de büyük etkiler oluşturdu. Salgının ortaya çıkmasından itibaren bazı hükümetler, işletmeler, finans kurumları ve sigorta şirketleri salgının ekonomik etkisiyle başa çıkmak için birtakım önlemler almışlardır. Çoğu ülkedeki işletmeler salgın sebebiyle faaliyetlerine ara vermek

veya üretimlerini azaltmak zorunda kalmışlardır. Bunun bir sonucu olarak ekonomide ciddi bir daralma ve işsizlik oranlarında artış meydana gelmiştir. Sağlık sektörüne de büyük bir yük getiren salgın ile enfekte insan sayısının artışı sağlık harcamalarında da artışa sebebiyet vermiştir. Bu durum bazı sigorta şirketlerinin sağlık sigortası primlerini arttırmasına, artan taleplere de yanıt vermesinde gecikmeler oluşmasına sebep olmuştur.

3.2.3. Covid-19'a Karşı Alınan Ekonomik Önlemler

Salgının yayılmasından sonra birçok hükümet ekonomik sorunlarla başa çıkmak için birtakım önlemler almışlardır. Merkez bankaları salgının ekonomi üzerindeki etkilerine karşı faiz oranlarını düşürmüştür. Düşük faiz oranları sunarak borç verme oranlarını düşürerek işletmeler ve halk için borçlanma maliyetini azaltarak ekonomiye canlılık katmayı amaçlamışlardır. Ekonomik aktivitedeki düşüşün önüne geçebilmek için bazı mali teşvik önlemleri almışlardır. Bu teşvikler arasında işletmelere mali yardımlar vergi indirimleri halka nakit ödeme işsizlere maddi destek gibi politikalar yer almaktadır.

Ülkeler	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Arjantin	2,7	-2,1	2,8	-2,6	-2,0	-9,9	10,4	...
Avustralya	2,3	2,7	2,4	2,8	1,9	-1,9	5,2	3,6
Avusturya	1,0	2,0	2,3	2,4	1,5	-6,5	4,6	5,0
Belçika	2,0	1,3	1,6	1,8	2,2	-5,4	6,1	3,1
Brezilya	-3,5	-3,3	1,3	1,8	1,2	-3,3	5,0	2,9
Çin	7,0	6,8	6,9	6,7	6,0	2,2	8,1	3,0
Çek Cumhuriyeti	5,4	2,5	5,2	3,2	3,0	-5,5	3,6	2,4
Danimarka	2,3	3,2	2,8	2,0	1,5	-2,0	4,9	3,6
Finlandiya	0,5	2,8	3,2	1,1	1,2	-2,4	3,0	2,0
Fransa	1,1	1,1	2,3	1,9	1,8	-7,8	6,8	2,6
Almanya	1,5	2,2	2,7	1,0	1,1	-3,7	2,6	1,8
Yunanistan	-0,2	-0,5	1,1	1,7	1,9	-9,0	8,4	5,9
Macaristan	3,7	2,2	4,3	5,4	4,9	-4,5	7,1	4,6
İzlanda	4,4	6,3	4,2	4,9	1,8	-7,2	4,3	6,4
Hindistan	7,5	9,0	6,1	7,3	4,6	-6,0	8,9	6,7
Endonezya	4,9	5,0	5,1	5,2	5,0	-2,1	3,7	5,3
İsrail	2,2	4,5	4,4	4,2	4,1	-1,8	8,5	6,4
İtalya	0,8	1,3	1,7	0,9	0,5	-9,0	7,0	3,7
Japonya	1,6	0,8	1,7	0,6	-0,4	-4,3	2,1	1,0
Güney Kore	2,8	2,9	3,2	2,9	2,2	-0,7	4,1	2,6
Lüksemburg	2,3	5,0	1,3	1,2	2,3	-0,8	5,1	...
Meksika	3,3	2,6	2,1	2,2	-0,2	-8,0	4,7	3,1
Hollanda	2,0	2,2	2,9	2,4	2,0	-3,9	4,9	4,5
Norveç	1,9	1,2	2,5	0,8	1,1	-1,3	3,9	3,3
Polonya	4,4	3,0	5,1	5,9	4,5	-2,0	6,8	4,9
Portekiz	1,8	2,0	3,5	2,8	2,7	-8,3	5,5	6,7
Rusya	-2,0	0,2	1,8	2,8	2,0	-3,0	...	...

İspanya	3,8	3,0	3,0	2,3	2,0	-11,3	5,5	5,5
İsveç	4,5	2,1	2,6	2,0	2,0	-2,2	5,4	2,6
İsviçre	1,6	2,1	1,4	2,9	1,1	-2,4	4,2	2,1
Türkiye	6,1	3,3	7,5	3,0	0,8	1,9	11,4	5,6
İngiltere	2,4	2,2	2,4	1,7	1,6	-11,0	7,6	4,0
Amerika Birleşik Dev,	2,7	1,7	2,2	2,9	2,3	-2,8	5,9	2,1
Euro Bölgesi (19 ülke)	2,0	1,9	2,6	1,8	1,6	-6,1	5,3	3,5
Avrupa Birliği (27 ülke)	2,3	2,0	2,8	2,1	1,8	-5,6	5,4	3,5
G20	3,5	3,2	3,7	3,7	2,9	-3,0	6,3	3,2
G7	2,1	1,5	2,2	2,1	1,6	-4,6	5,3	2,3
OECD Avrupa	2,7	2,1	3,2	2,2	1,7	-5,6	6,2	...
OECD Toplam	2,5	1,9	2,6	2,4	1,7	-4,3	5,7	2,9

Tablo 3.1. Bazı Ülkelerde Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla Yıllık Büyüme Oranları (%)

Kaynak: <https://data.oecd.org/gdp/quarterly-gdp.htm#indicator-chart>, Erişim Tarihi: 30.04.2023

Tablo 3.1 ülkelerin 2015-2022 yılları arasındaki Gayri Safi Yurtiçi Hasılaya göre yıllık büyüme oranlarını ifade etmektedir. 2020 yılına kadar olan süreye bakıldığında bazı ülkelerin ekonomileri istikrarlı bir şekilde büyürken bazılarında durgunluk veya gerileme yaşandığı görülmektedir. Covid-19'un etkisiyle birlikte 2020 yılında Çin ve Türkiye dışında ülkelerde ekonomik daralma olduğu görülmektedir.

3.2.3.1 Çin

Salgının ortaya çıkışından sonra Çin Hükümeti Covid-19'un ekonomik etkileriyle mücadele etmek için istihdamın sağlanması, tedarik zincirinin işleyişinin devamının sağlanması, insanların iş ve yaşam şartlarının güvenceye alınması, gıda ve enerjinin güvenliğinin sağlanması gibi önlemler almıştır. Bu dönemde oluşan ekonomik belirsizlik ülkenin mali açığının artmasına sebep olmuştur. Çin Hükümeti temel ihtiyaçları ve istihdamı desteklemek için 141 milyar dolarlık fon oluşturmuştur. Bu fon salgın sebebiyle maddi sıkıntı yaşayan insanlara yardım etmek ve ekonomik aktiviteyi desteklemek için kullanılmıştır. 2020'nin ikinci yarısında halk sağlığını desteklemek ve enerji arzını artırmak için 85 milyar dolarlık bütçe daha ayrılmıştır (Sarılıdız Paşaoğlu & Yılmaz, 2021 :319).

3.2.3.2 Amerika Birleşik Devletleri (ABD)

Amerika Birleşik Devletleri salgının ekonomik etkilerine karşı birtakım önlemler almıştır. Mart 2020'de kabul edilen yasa gereği doğrudan ödemeler hanelere yapılmıştır. Yetişkin başına 1200 dolarlık bir destek sunulmuştur

(tr.euronews.com). Salgın dolayısıyla birçok işletme büyük ölçüde etkilenmiş, federal hükümet bu durum karşısında mali destek programları oluşturmuştur. Maaş çeki koruma programı, ekonomik yaralanma afet kredisi programı bu programlardan birkaçıdır. Ayrıca Federal Hükümet işini kaybeden kişiler için de işsizlik sigortası programlarına ek destek sağlamıştır. Haftalık ödemelerin artırılması işsizlik sigortasının kapsamının genişletilmesi buna örnek verilebilir. Ekonomiyi desteklemek için Federal Rezerv Bankası faiz oranlarını azaltıp likidite sağlamak amacıyla finansal varlıklarını kullanma gibi programlar oluşturmuştur (Gezgüç ve Duman, 2020: 261).

3.2.3.3. Avrupa Birliği (AB)

Avrupa Birliği sağlık politikası için üç hedef belirlemiştir. İnsanların daha sağlıklı yaşamalarını ve sağlık hizmetlerine kolay erişimlerini sağlamayı amaçlamıştır. İlk hedefi hastalıkları önlemek ve sağlıklı yaşam tarzını teşvik etmektir. İkinci hedefse acil durumlara hazır olmak ve insanları salgınlar gibi sağlık tehditlerinden korumaktır. Üçüncü hedef ise sağlık sistemlerinin etkinliğini sürdürülebilirliğini geliştirmeye yardımcı olmaktır (<https://ec.europa.eu/>).

Avrupa Birliği salgın sebebiyle oluşan ekonomik sorunlarla başa çıkmak için için 750 milyar euroluk acil alım planı oluşturulmuştur (Koç ve Yardımcıoğlu, 2020:131). AB Merkez Bankası Yönetim Konseyi para politikasını 4 Haziran 2020 tarihindeki toplantısında belirlemiştir. Bu kararlara göre politika faizi %0, günlük vadesi marjnal kredilendirme faizi %0,25 ve mevduat faizini %0,5 olarak belirlenmiştir. Ayrıca Pandemi Acil Alım Programı 600 milyar Euro artırılmıştır. Daha öncesinde salgınla mücadele kapsamında Mart ayında 750 milyar Euroluk varlık alımı, toplam 1.35 trilyon ABD doları tutarındaydı. Merkez Bankası Yönetim Konseyi net varlık alımlarını pandeminin sonuna kadar devam ettireceklerini bildirmişlerdir (Arslan ve Bayar, 2020: 94).

3.2.3.4. Türkiye

Koronavirüs salgını dünya çapında ekonomik kriz oluşmasına ortam oluşturmuştur. Ekonomik faaliyetlerin neredeyse durması derecesine gelmesi sebebiyle ülkeler nakit sıkıntısı yaşamışlardır. Bu durumdan dolayı ülkeler para politikası yoluyla nakit akışını sağlamaya çalışmışlardır. Para politikası, faiz oranlarını düşürmek veya likiditeyi arttırmak gibi araçlarla ekonomiyi etki etmeye çalışır. Türkiye gibi

bazı ülkelerde nüfusun önemli bir bölümü hizmet sektöründe çalıştığı için para politikası yerine maliye politikasına doğru bir yönelim olmuştur (Çalışkan ve Dayıoğlu, 2021: 45).

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Koronavirüsün ekonomiye olan etkilerini azaltmak amacıyla 17 Mart 2020 tarihli Para Politikası Kurulu toplantısında politika faiz oranını 100 baz puan indirerek %9,75'e indirmiştir. Bu karar ile finansal piyasaları ve nakit akışını destekleyerek ekonomik aktivitelerin devamlılığını sağlamak amaçlanmıştır (<https://www.tcmb.gov.tr>).

Türkiye Cumhuriyeti Hazine ve Maliye Bakanlığı 17 Mart, 31 Mart ve 17 Nisan 2020 tarihlerinde salgının ekonomik ve finansal etkilerine önlem olması amacıyla bir dizi tedbir açıklamıştır. Bu tedbir paketleri ile dört ana amaç hedeflenmiştir.

Hedeflerden birisi olan bankaların TL ve yabancı para likiditesini sağlamak için Merkez Bankası, finansal kurumlara likidite sağlamak amacıyla gün içi ve gecelik likidite imkanları sağlamıştır. Repo yoluyla ek likidite imkânı sunulmuştur. Piyasa yapımcılar için açık piyasa işlemleri limitlerini artırılmıştır. Teminat havuzuna Varlığa Dayalı Menkul kıymetler ve İpotek Teminatlı Menkul kıymetleri dahil edilmiştir.

Bir diğer hedef olan reel sektöre kesintisiz kredi akışını desteklemek için ise yabancı para karşılık oranını 500 baz puan indirmiş bu hamleyle reel sektörün finansmana ulaşımını kolaylaştırmayı amaçlamıştır. Hedefli ilave likidite imkânı tanıyarak bankaların daha fazla likiditeye erişebilmesinin önü açılmış böylece bankaların müşterilerine daha rahat kredi verebileceği imkân ortamı oluşturulmuştur. Döviz karşılığı Türk lirası swap ihaleleri düzenleyerek ihracat yapan firmaların işlemleri kolaylaştırmaya çalışılmıştır.

Reeskont kredisi düzenlenerek ihracatçı firmaların nakit akışı desteklenmesi ve ihracat teşvik edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda 18 Mart 2020 tarihinden 30 Haziran 2020 tarihine kadar reeskont kredisi geri ödemelerinin vadesi 90 güne kadar uzatılmış böylelikle ihracat yapan firmaların nakit akışı rahatlamıştır. Mevcut reeskont kredisi azami vadeleri 20 Mart 2020 tarihinden itibaren kısa vadeli kullanımlar için 120 günden 240 güne uzun vadeli kullanımlar için 720 güne çıkarılmış böylelikle ihracat yapan firmalara daha uzun vadeli kredi kullanımının yolu açılmıştır. Ayrıca ihracat yapan firmaların finansmana ulaşımının

kolaylaştırılması amacıyla Türk lirası cinsi ihracat ve döviz kazandırıcı hizmetler reeskont kredisi imkânı sunulmuş, toplam kredi limiti 60 milyar Türk lirası olarak belirlenmiştir.

Parasal aktarım mekanizmasını güçlendirmek için Açık Piyasa İşlemleri (APİ) portföyü doğrudan alım işlemlerinin önden yüklemeli olarak yapılabileceğini ve gerekirse limitlerin piyasa şartlarına göre güncellenebileceğini belirtmiştir. 17 Nisan 2020 tarihinde TCMB analitik bilanço toplamının azami %5'i olarak belirlenmiş olan APİ portföyü nominal büyüklüğünün TCMB analitik bilanço aktif toplamına oranı azami %10 olarak güncellenmiştir. Geçici bir süre için piyasa yapıcı bankalara İşsizlik Sigortası Fonu'ndan satın aldıkları hükümet tahvillerini Merkez Bankası'na satma veya APİ mekanizması yoluyla likiditeye ulaşımını artırma imkânı sunulmuştur. Bu kapsamda 17 Nisan 2020 tarihine kadar yaklaşık 15,6 milyar Türk lirası tutarında kıymet alımı yapılmıştır.

3.2.4. Covid-19'un Sigorta Sektörüne Etkileri

Covid-19 dünya çapında başta sağlık olmak üzere ekonomi ve toplumlar üzerinde büyük etkiye sebep olmuştur. Sigorta sektörü de salgından kaynaklı önemli ölçüde etkilenmiştir. Pandemi dolayısıyla sigorta şirketleri gerek ölüm oranlarının artmasıyla gerek salgının ekonomik etkileri sebebiyle mali durumlarını korumak için sıkı koşullar belirlemek zorunda kaldılar. Bu sebeple sigorta şirketleri poliçe kapsamlarında değişikliğe gitmişlerdir. Bazı sigorta şirketleri Covid-19 tedavisi testleri gibi maliyetleri poliçe kapsamına alınırken bazıları salgın kaynaklı riskleri kapsam dışı bırakılmıştır. Salgın dolayısıyla seyahat sigortalarında da değişikliğe gidildi seyahat sigortası yapan şirketler seyahat kısıtlamaları ve karantina gereksinimleri sebebiyle poliçelerini yeniden düzenlemişlerdir.

Ülkeler	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Arjantin	417,89	422,49	392,84	427,56	264,37	258,21	273,55
Avustralya	2 925,74	2 659,97	2 540,28	2 383,03	2 011,04	1 838,94	2 124,07
Avusturya	2 227,01	2 142,62	2 175,99	2 284,39	2 219,15	2 285,37	2 432,61
Belçika	2 653,29	2 613,39	2 653,22	2 903,29	2 853,11	2 743,74	3 233,21
Brezilya	272,81	287,15	321,22	294,78	299,73	229,85	246,00
Çek Cumhuriyeti	574,04	554,86	589,99	650,92	662,70	660,17	756,20
Danimarka	5 609,75	5 698,51	6 315,27	6 841,65	6 485,82	6 911,47	7 853,50
Mısır	...	...	13,66	17,14	18,91	24,04	28,63
Finlandiya	2 150,09	1 797,03	1 802,60	935,04	1 221,32	834,58	1 093,40
Fransa	3 553,60	4 107,71	4 246,31	4 560,39	4 453,07	4 052,45	4 812,14
Almanya	2 596,61	2 602,06	2 837,84	3 048,63	3 090,46	3 232,53	3 420,92
Yunanistan	361,24	358,88	387,62	413,98	419,47	434,39	495,51

Macaristan	300,34	316,88	350,28	380,97	400,76	397,36	447,85
İzlanda	1 244,99	1 435,91	1 782,51	1 839,66	1 684,05	1 494,64	1 714,06
Endonezya	56,03	65,52	73,19	70,51	72,45	64,59	71,43
İsrail	1 685,16	1 772,43	2 000,84	2 090,29	2 135,00	2 117,74	2 325,04
İtalya	2 700,09	2 464,99	2 457,71	2 668,88	2 618,96	2 575,27	2 795,79
Japonya	2 369,74	3 201,44	2 892,79	3 009,94	2 988,60	2 887,82	2 832,31
Güney Kore	3 417,98	3 436,52	3 482,62	3 506,22	3 532,20	3 630,87	3 831,77
Lüksemburg	37 506,02	35 103,03	41 043,02	40 667,70	43 263,06	36 151,93	51 843,10
Malezya	454,44	440,58	439,38	481,45	508,05	513,32	551,71
Meksika	202,03	193,61	210,48	221,65	243,15	216,33	250,44
Hollanda	2 176,29	4 532,38	4 625,66	4 970,58	4 856,84	5 035,10	5 457,88
Norveç	3 966,78	3 972,37	3 857,59	4 131,00	4 118,77	3 961,11	5 084,68
Polonya	372,40	361,17	420,45	436,34	418,02	408,63	450,86
Portekiz	1 293,24	1 110,01	1 189,45	1 369,37	1 225,50	996,44	1 423,21
Rusya	114,71	120,43	149,23	160,84	155,91	145,99	...
İspanya	1 295,25	1 456,42	1 467,01	1 550,08	1 446,47	1 347,14	1 463,61
İsveç	3 960,95	3 795,93	4 248,09	4 646,20	4 572,32	5 163,19	6 811,22
İsviçre	7 456,33	7 025,39	6 904,03	6 962,03	6 878,85	6 646,18	6 681,52
Türkiye	144,95	161,80	152,13	126,49	131,23	130,93	134,19
İngiltere	4 598,30	3 949,54	5 122,70	5 672,21	5 044,46	4 591,18	5 316,64
Amerika Birleşik Dev,	6 305,15	6 500,00	6 718,11	7 089,47	7 498,11	7 901,58	8 565,19

Tablo 3.2. Bazı Ülkelerde Brüt Doğrudan Sigorta Primleri (Kişi Başına \$)

Kaynak: <https://data.oecd.org/insurance/gross-direct-insurance-premiums.htm>, Erişim Tarihi: 30.04.2023

Tablo 3.2’de 2015-2021 yılları arasındaki brüt doğrudan sigorta primlerinin kişi başına düşen miktarları “\$” cinsinden ifade etmektedir. Tabloya göre en yüksek sigorta primlerine sahip ülkeler Lüksemburg, Danimarka ve Güney Kore’dir. En düşük sigorta primlerine sahip ülkeler ise Endonezya, Rusya ve Meksika’dır. 2020 yılı verilerini incelendiğinde bazı ülkelerde brüt doğrudan sigorta primlerinde kişi başına düşüş gözükmemektedir. Bunun sebebi olarak pandemi dolayısıyla artan işsizlik oranı ve ekonomik aktivitenin yavaşlaması söylenebilir. Bazı ülkelerde brüt sigorta primleri kişi başına artış göstermiştir. Bu ülkelerin ekonomik krizlere karşı dirençli olmaları ve sigorta ihtiyaçlarının arttığı söylenebilir.

Ülkeler	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Arjantin	2,575	2,565	2,554	2,286	2,056	2,549	2,228
Avustralya	5,702	5,135	4,556	4,235	3,709	3,479	3,318
Avusturya	5,032	4,731	4,597	4,459	4,418	4,695	4,569
Belçika	6,449	6,209	5,991	6,091	6,105	6,060	6,234
Brezilya	3,080	3,281	3,219	3,206	3,362	3,360	3,251
Çek Cumhuriyeti	3,217	2,984	2,855	2,774	2,795	2,870	2,872
Danimarka	10,490	10,386	10,932	11,084	10,868	11,330	11,515
Mısır	...	...	0,691	0,665	0,628	0,662	0,725
Finlandiya	5,016	4,095	3,880	1,870	2,510	1,696	2,035

Fransa	9,368	10,709	10,577	10,595	10,623	10,025	10,647
Almanya	6,317	6,175	6,355	6,359	6,604	6,911	6,681
Yunanistan	2,004	2,004	2,089	2,097	2,193	2,466	2,448
Macaristan	2,364	2,422	2,398	2,320	2,395	2,477	2,391
İzlanda	2,338	2,300	2,436	2,438	2,422	2,516	2,484
Endonezya	1,663	1,818	1,883	1,787	1,728	1,649	1,640
İsrail	4,704	4,746	4,905	4,967	4,856	4,793	4,522
İtalya	8,864	7,901	7,525	7,647	7,789	8,115	7,887
Japonya	6,693	7,605	7,305	7,658	7,281	7,145	7,116
Güney Kore	11,894	11,737	11,021	10,487	11,060	11,479	11,011
Lüksemburg	35,151	32,498	36,913	34,344	37,842	30,852	37,966
Malezya	4,703	4,626	4,409	4,345	4,523	4,963	4,841
Meksika	2,092	2,203	2,253	2,272	2,425	2,543	2,498
Hollanda	4,804	9,815	9,476	9,343	9,222	9,634	9,417
Norveç	5,352	5,657	5,122	5,033	5,449	5,889	5,710
Polonya	2,962	2,901	3,032	2,821	2,658	2,586	2,513
Portekiz	6,718	5,553	5,535	5,812	5,253	4,490	5,869
Rusya	1,233	1,385	1,392	1,424	1,351	1,434	...
İspanya	5,028	5,487	5,201	5,097	4,891	4,978	4,867
İsveç	7,725	7,358	7,946	8,557	8,845	9,796	11,199
İsviçre	8,748	8,410	8,252	8,030	8,032	7,604	7,126
Türkiye	1,321	1,485	1,431	1,332	1,434	1,520	1,395
İngiltere	10,126	9,522	12,534	12,990	11,705	11,171	11,266
Amerika Birleşik Dev.	11,114	11,238	11,218	11,294	11,526	12,527	12,373

Tablo 3.3. Bazı Ülkelerde Sigorta Harcamalarının Gayri Safi Yurtiçi Hâsılaya Oranları (%)

Kaynak: <https://data.oecd.org/insurance/insurance-spending.htm>, Erişim Tarihi: 30.04.2023

Tablo 3.3’de bazı ülkelerin 2015-2021 yılları arasında sigorta harcamalarının Gayri Safi Yurtiçi Hasılaya oranları gösterilmektedir. Bazı ülkelerin sigorta harcamaları Gayri Safi Yurtiçi Hasılasına göre oldukça yüksektir. Lüksemburg, Danimarka, Güney Kore, İsveç gibi ülkelerde sigorta harcamalarının GSYİH’a oranı %10’un üzerindedir. Türkiye için bu oran %1,32-%1,52 arasında olduğu görülmektedir.

4. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın evren ve örnekleme, ölçme araçları ölçüm güvenirliği ve geçerliliği, verilerin toplanması ve verilerin analiziyle ilgili bilgiler verilmiştir.

4.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni olarak Ankara ilinde yaşayan 18-65 yaş arası nüfus alınmıştır. TÜİK verilerine göre Ankara ilinde bu yaş aralığında 3.888.810 kişi mevcuttur (tuik.gov.tr). Araştırmada örneklem seçimi olarak tesadüfi olmayan örnekleme yönteminden kolayda örnekleme tercih edilmiştir. Kolayda örnekleme, ankete gönüllü cevap veren herkesin örnekleme dâhil edilebilmesidir (Coşkun vd., 2015: 139). Örneklem seçilirken Yamane'nin (2001) formülünden yararlanılmıştır

$$n = \frac{N \cdot z^2 \cdot p \cdot q}{N \cdot d^2 + z^2 \cdot p \cdot q}$$

N: yığındaki birey sayısı = 3.888.810

n: örneklemdeki birey sayısı = 384,122

z: istenilen güvenirlik düzeyi için standart normal dağılım tablo değeri = 1,96

d: duyarlılık = 0,05

p: yığında istenilen özelliği taşıyan bireylerin oranı P = 0,5

(Örnek çapını maksimum yapmak için p=q=0,50 alınabilir)

4.2. Ölçme Araçları

Araştırmada veriler anket yöntemiyle toplanmıştır. Anketin ilk 8 sorusu katılımcıları tanımlayıcı sorulardan, 9-14. Sorularda katılımcıların sağlık durumlarını tanımlayan sorulardan, 15-44. Sorularda ise katılımcıların tamamlayıcı sağlık sigortasıyla ilgili düşüncelerini ölçmeye yönelik toplamda 44 sorudan oluşmaktadır. Anket formundaki katılımcıların tamamlayıcı sağlık sigortasıyla ilgili düşüncelerini ölçmeye yarayan sorular 5'li likert şeklindedir (1: Hiç Katılmıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum). İfadelerin değişim aralığı 5-1=4 Değişim aralığı = 4/5=0,8 şeklinde hesaplanmıştır (Balcı, 2011: 132-137). Anket Sorularının hazırlanmasında Şahin, O. N., ve Uyar, H. İ. (2015); Tapan vd. (2015)'in çalışmalarından faydalanılmıştır.

4.3. Verilerin Toplanması

Hazırlanan anket, 15.01.2023 – 10.05.2023 tarihleri arasında çevrimiçi olarak 388 katılımcı tarafından cevaplandırılmıştır. Anket yapılırken tamamlayıcı sağlık sigortası yapanlar tercih edilmeye çalışılmıştır. Verilerin analizinde istatistik paket programı kullanılmıştır.

4.4. Ölçüm Güvenirliliği

Cronbach's Alpha katsayısı, ölçeğin genel güvenirliliğini ölçerken kullanılan bir analiz türüdür. Cronbach's Alpha değerinin 0.70'ten yüksek olması çalışmanın güvenilirliğini sağlamaktadır (Gürbüz ve Şahin, 2018: 333). Yapılan güvenilirlik analizi sonucunda Cronbach's alfa (α) değeri 0,959 olarak hesaplanmıştır (Tablo 4.1). Hesaplanan değere göre ölçeğin iç tutarlılık değerinin yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
,959	,959	29

Tablo 4.1. Cronbach's Alpha

4.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde istatistik paket programı kullanılmıştır. Veriler, istatistik paket program yardımıyla yüzde, frekans, aritmetik ortalama, t-testi ve F Testi ile analiz edilmiştir.

5. BULGULAR

Bu bölümde araştırmayla ilgili bulgulara yer verilmiştir. Önce katılımcıların tanımlayıcı özellikleri frekans ve yüzde olarak, daha sonra katılımcıların demografik ve sağlık ile ilgili özelliklerine göre çapraz tablo, t ve F testleri verilerek yorumlanmıştır.

Cinsiyet	n	%
Erkek	188	48,5
Kadın	200	51,5
Toplam	388	100,0

Yaş		
18-24	19	4,9
25-34	115	29,6
36-45	132	34,0
46 ve üzeri	122	31,4
Toplam	388	100,0

Medeni Durum		
Evli	285	73,5
Bekar	103	26,5
Toplam	388	100,0

Eğitim Durumu		
Lise ve dengi okul mezunu	55	14,2
Ön lisans mezunu	27	7,0
Lisans mezunu	186	47,9
Lisansüstü mezunu	120	30,9
Toplam	388	100,0

Gelir Durumu		
8.500 TL ve altı	36	9,3
8.501-10.000 TL	25	6,4
10.001-15.000 TL	109	28,1
15.001-20.000 TL	125	32,2
20.001–25.000 TL	33	8,5
25.001 TL ve üzeri	60	15,5
Toplam	388	100,0

Çalıştığı Kurumun Niteliği		
Özel sektör	178	45,9
Kamu sektörü	210	54,1
Toplam	388	100,0

Tamamlayıcı Sağlık Sigortası		
Yaptırma Durumu		
Evet, yaptırdım	220	56,7
Hayır, yaptırmadım	152	39,2
Yaptırmayı düşünüyorum	16	4,1
Toplam	388	100,0

Evde Kiminle Yaşadığı		
Tek başına	36	9,3
Eşi ile birlikte	69	17,8
Eşi ve çocuklarıyla	215	55,4
Anne baba ve kardeşleriyle	61	15,7
Arkadaşlarıyla	7	1,8
Toplam	388	100,0

Tablo 4.2. Araştırmaya Katılanların Tanımlayıcı Özelliklerine Göre Dağılımı

Tablo 4.2’de araştırmaya katılanların cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu, gelir durumu, çalıştığı kurumun niteliği, tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırma durumu ve evde kiminle yaşadığı gibi demografik verileri verilmiştir. Ankete

katılan toplam 388 kişinin 188'i erkek (48,5) 200'ü kadın (51,5) katılımcıdan oluşmaktadır. Katılımcıların cinsiyet olarak eşit bir şekilde dağıldığı söylenebilir. Katılımcıların yaş dağılımı incelendiğinde %4,9'unun 18-24 yaş aralığında, %29,6'sının 25-34 yaş aralığında, %34'ünün 36-45 yaş aralığında, %31,4'ünün 46 yaş ve üzerinde olduğu görülmektedir. Medeni durum incelendiğinde katılımcıların %73,5'inin evli, %26,5'i ise bekardır. Medeni durum açısından katılımcıların büyük bir kısmının evli olduğu söylenebilir. Eğitim düzeyi açısından katılımcıların %14,2'si lise ve dengi okul mezunu, %7'sinin ön lisans mezunu, %47,9'unun lisans mezunu %30,9'unun lisansüstü mezunu olduğu görülmektedir. Katılımcıların gelir durumuna bakıldığında %9,3'ünün 8.500 TL ve altı, %6,4'ünün 8.501-10.000 TL arasında, %28,1'inin 10.001-15.000 TL arasında, %32,2'sinin 15.001-20.000 TL arasında, %8,5'inin 20.001-25.000 TL arasında ve %15,5'inin 25.001 TL ve üzeri gelire sahip olduğu görülmektedir. Çalıştıkları kuruma göre katılımcıların %45,9'u özel sektörde çalışırken %54,1'i kamu sektöründe çalışmaktadır. Ankete katılanların %56,7'si tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmışken %39,2'si yaptırmamıştır %4,1'inin ise tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmayı düşünmektedir. Katılımcıların evde yaşama durumlarına bakıldığında %9,3'ünün tek başına yaşadığı, %17,8'inin eşiyle birlikte yaşadığı, %55,4'ünün eşi ve çocuklarıyla birlikte yaşadığı, %15,7'sinin anne baba ve kardeşleriyle yaşadığı, %1,8'inin ise arkadaşlarıyla yaşadığı görülmektedir.

**Kronik Bir Rahatsızlığı Olup
Olmadığı**

Evet	81	20,9
Hayır	307	79,1
Toplam	388	100,0

**Birlikte Yaşadığı İnsanların Kronik
Bir Rahatsızlığı Olup Olmadığı**

Evet	96	24,7
Hayır	275	70,9
Tek başına yaşıyor	17	4,4
Toplam	388	100,0

Covid-19 Geçirip Geçirmediği		
Evet	257	66,2
Hayır	131	33,8
Toplam	388	100,0

Covid-19 Tedavisini Nerede Olduğu		
Hastanede yatarak	9	2,3
Hastanede ayakta	30	7,7
Evde	219	56,4
Covid-19 geçirmedi	130	33,5
Toplam	388	100,0

Covid-19 Geçirdiyse Hastalığın Şiddeti		
Az	79	20,4
Orta	152	39,2
Ağır	27	7,0
Covid-19 geçirmedi	130	33,5
Toplam	388	100,0

Yakın Çevresine Covid-19 Geçiren		
Evet	379	97,7
Hayır	9	2,3
Toplam	388	100,0

Tablo 4.3. Araştırmaya Katılanların Sağlık Durumlarına Göre Dağılımı

Araştırmaya katılanların sağlık durumlarına göre dağılımları Tablo 4.3'te verilmiştir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğunun (%79,1'inin) kronik bir rahatsızlığının olmadığı görülmektedir. Katılımcıların %66,2'sinin Covid-19 geçirdiği Covid-19 geçirenlerinse %85,21'inin evde hastalığı atlattıkları söylenebilir. Covid-19 geçirenlerin %89,88'inin hastalıklarını az ve orta şiddette geçirdikleri görülmektedir. Katılımcıların %97,7'sinin yakın çevresinden birileri Covid-19 geçirmiştir.

Tamamlayıcı Sağlık Sigortası (TSS) ile İlgili İfadeler		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılmıyorum	Ne Katılmıyorum	Katılmıyorum	Tamamen Katılmıyorum	Aritmetik Ortalama ($\bar{x}$)	Standart Sapma
Sigorta şirketlerine güveniyorum	f	38	41	118	111	80		3,40	1,206
	%	9,8	10,6	30,4	28,6	20,6			
Özel sağlık kurumlarının daha kaliteli hizmet sunduğunu düşünüyorum	f	17	39	88	125	119		3,75	1,127
	%	4,4	10,1	22,7	32,2	30,7			
Sosyal güvenlik sisteminin karşıladığı hizmetten memnunum	f	35	54	111	107	81		3,37	1,214
	%	9,0	13,9	28,6	27,6	20,9			
Devlet tarafından sağlanan sigortanın yeterli olduğunu düşünüyorum bu yüzden tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmayı düşünmüyorum.	f	137	104	74	41	32		2,30	1,275
	%	35,3	26,8	19,1	10,6	8,2			
Tamamlayıcı sağlık sigortası hakkında bilgi sahibiyim.	f	44	27	77	136	104		3,59	1,266
	%	11,3	7,0	19,8	35,1	26,8			
Tamamlayıcı sağlık sigortasına güvenim tamdır.	f	36	37	117	117	81		3,44	1,189
	%	9,3	9,5	30,2	30,2	20,9			
Tamamlayıcı sağlık sigortası ile elde edeceğim avantajları biliyorum.	f	42	38	85	122	101		3,52	1,273
	%	10,8	9,8	21,9	31,4	26,0			
Tamamlayıcı sağlık sigortasının yaşam standartlarımı yükselteceğine inanıyorum.	f	30	35	102	122	99		3,58	1,184
	%	7,7	9,0	26,3	31,4	25,5			
Tamamlayıcı sağlık sigortasını iyi bir sağlık güvencesi aracı olarak görüyorum.	f	28	38	95	140	87		3,57	1,152
	%	7,2	9,8	24,5	36,1	22,4			
Tamamlayıcı sağlık sigortası ile geleceğe güvenle bakabiliyorum.	f	37	57	124	110	60		3,26	1,170
	%	9,5	14,7	32,0	28,4	15,5			
Tamamlayıcı sağlık sigortasının ülke sağlık hizmetlerine büyük faydalar sağlayacağına inanıyorum.	f	33	56	134	101	64		3,28	1,154
	%	8,5	14,4	34,5	26,0	16,5			
Tamamlayıcı sağlık sigortasının sağladığı imkânlar beklentilerimi karşılıyor.	f	34	41	116	127	70		3,41	1,159
	%	8,8	10,6	29,9	32,7	18,0			
Tamamlayıcı sağlık sigortası için alınan aidatları makul buluyorum.	f	66	81	142	68	31		2,79	1,158
	%	17,0	20,9	36,6	17,5	8,0			
Tamamlayıcı sağlık sigortası devletin tedavi harcamalarının yükünü azaltacağını düşünüyorum.	f	43	59	127	107	52		3,17	1,176
	%	11,1	15,2	32,7	27,6	13,4			
Tamamlayıcı sağlık sigortasının faydalı olduğunu düşünüyorum.	f	26	32	94	146	90		3,62	1,126
	%	6,7	8,2	24,2	37,6	23,2			
Hangi durumlarda tamamlayıcı sağlık sigortamın tazminatını ödeyeceğini biliyorum.	f	66	48	82	117	75		3,22	1,354
	%	17,0	12,4	21,1	30,2	19,3			
Tamamlayıcı sağlık sigortamda hangi hizmetleri alabileceğimi biliyorum.	f	53	49	75	121	90		3,38	1,332
	%	13,7	12,6	19,3	31,2	23,2			
Tamamlayıcı sağlık sigortamın sunduğu ek teminatları biliyorum.	f	65	54	93	94	82		3,19	1,366
	%	16,8	13,9	24,0	24,2	21,1			
Tamamlayıcı sağlık sigortalarının yeterince tanıtıldığını düşünüyorum.	f	84	99	116	51	38		2,64	1,232
	%	21,6	25,5	29,9	13,1	9,8			
Tamamlayıcı sağlık sigortasına ödeyeceğim primin karşılığını tam alacağımı düşünüyorum.	f	43	60	128	98	59		3,18	1,196
	%	11,1	15,5	33,0	25,3	15,2			
Tamamlayıcı sağlık sigortası sosyal güvenlik sisteminin tamamlayıcısıdır.	f	40	62	102	116	68		3,28	1,223
	%	10,3	16,0	26,3	29,9	17,5			
Tamamlayıcı sağlık sigortaları sosyal sigortanın karşılamadığı hizmetleri sağlamaktadır.	f	56	74	99	111	48		3,05	1,245
	%	14,4	19,1	25,5	28,6	12,4			
Gelirim artarsa tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmayı düşünebilirim.	f	34	24	47	62	45		3,28	1,352
	%	16,0	11,3	22,2	29,2	21,2			
Tamamlayıcı sağlık sigortasını başkalarına tavsiye ederim.	f	31	49	91	96	121		3,59	1,266
	%	8,0	12,6	23,5	24,7	31,2			
Tamamlayıcı sağlık sigortalarının yeterince bilindiğini düşünüyorum.	f	76	89	121	62	40		2,74	1,234
	%	19,6	22,9	31,2	16,0	10,3			
Covid-19 süreci tamamlayıcı sağlık sigortasına bakış açımı olumlu etkilemiştir.	f	70	52	94	104	68		3,12	1,347
	%	18,0	13,4	24,2	26,8	17,5			
Covid-19 ciddi bir sağlık problemidir.	f	19	17	68	101	183		4,06	1,124
	%	4,9	4,4	17,5	26,0	47,2			
Covid-19 için yeterli önlemleri aldığımı düşünüyorum.	f	21	21	81	143	122		3,84	1,097
	%	5,4	5,4	20,9	36,9	31,4			
Covid-19 ile beraber toplumun tamamlayıcı sağlık sigortasına ilgisinin arttığını düşünüyorum.	f	30	57	108	108	85		3,41	1,201
	%	7,7	14,7	27,8	27,8	21,9			
Covid-19 ile beraber tamamlayıcı sağlık sigortalarının primlerinin arttığını düşünüyorum.	f	21	36	99	123	109		3,68	1,137
	%	5,4	9,3	25,5	31,7	28,1			
Tamamlayıcı Sağlık Sigortası								3,33	0,825

Tablo 4.4. Araştırmaya Katılanların Tamamlayıcı Sağlık Sigortası İle İlgili İfadelere Katılım Düzeyleri ve Aritmetik Ortalamaları

Araştırmaya katılanların tamamlayıcı sağlık sigortası ile ilgili ifadelere katılım düzeyleri ve aritmetik ortalamaları Tablo 4.4’te verilmiştir. Tabloya göre en yüksek aritmetik ortalamaya sahip olan ifadeler “Covid-19 ciddi bir sağlık problemidir” ($\bar{x}$ = 4,06; “Covid-19 için yeterli önlemleri aldığımı düşünüyorum” ($\bar{x}$ = 3,84) ve “Özel sağlık kurumlarının daha kaliteli hizmet sunduğunu düşünüyorum” ($\bar{x}$ = 3,75) ifadeleridir. Tabloya göre en düşük ortalamaya sahip olan ifadeler “Devlet tarafından sağlanan sağlık sigortasının yeterli olduğunu düşünüyorum bu yüzden tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmayı düşünmüyorum” ($\bar{x}$ = 2,30); “Tamamlayıcı sağlık sigortasının yeterince tanıtıldığını düşünüyorum” ($\bar{x}$ = 2,64); “Tamamlayıcı sağlık sigortasının yeterince bilindiğini düşünüyorum” ($\bar{x}$ = 2,74) ve “Tamamlayıcı sağlık sigortasının aidatlarını makul buluyorum” ($\bar{x}$ = 2,79) ifadeleridir.

		Araştırmaya Katılanların Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Yaptırıp Yaptırmadıkları			
		Evet, yaptırdı	Hayır, yaptırmadı	Yaptırmayı Düşünüyor	Toplam
Araştırmaya Katılanların Cinsiyeti	Erkek	96	86	6	188
		51,1%	45,7%	3,2%	100,0%
		43,6%	56,6%	37,5%	48,5%
	Kadın	124	66	10	200
		62,0%	33,0%	5,0%	100,0%
		56,4%	43,4%	62,5%	51,5%
Toplam		220	152	16	388
		56,7%	39,2%	4,1%	100,0%
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tablo 4.5. Araştırmaya Katılanların Cinsiyetlerine Göre Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Yaptırıp Yaptırmadıkları

Katılımcıların cinsiyetlerine göre tamamlayıcı sağlık sigortası yaptıırıp yaptırmadıkları Tablo 4.5’te verilmiştir. Tabloya göre araştırmaya katılanların %56,7’si tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmıştır. Tamamlayıcı sağlık sigortasını erkeklerin %51,1’i yaptırmışken, kadınların %62’si yaptırmıştır. Katılımcıların %39,2’si tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmamıştır. Erkeklerin %45,7’si tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmamışken kadınların %33’ü tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmamıştır.

		Araştırmaya Katılanların Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Yaptırıp Yaptırmadıkları			Toplam
		Evet, yaptırdı	Hayır, yaptırmadı	Yaptırmayı Düşünüyor	
Araştırmaya Katılanların Yaşı	18-24	11	7	1	19
		57,9%	36,8%	5,3%	100,0%
		5,0%	4,6%	6,3%	4,9%
	25-34	54	54	7	115
		47,0%	47,0%	6,1%	100,0%
		24,5%	35,5%	43,8%	29,6%
	35-45	88	37	7	132
		66,7%	28,0%	5,3%	100,0%
		40,0%	24,3%	43,8%	34,0%
	46 ve üzeri	67	54	1	122
		54,9%	44,3%	0,8%	100,0%
		30,5%	35,5%	6,3%	31,4%
Toplam	220	152	16	388	
	56,7%	39,2%	4,1%	100,0%	
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Tablo 4.6. Araştırmaya Katılanların Yaş Gruplarına Göre Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Yaptırıp Yaptırmadıkları

Katılımcıların yaş gruplarına göre tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırıp yaptırmadıkları Tablo 4.6’da verilmiştir. Tabloya göre en yüksek oranda tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmış yaş grubu 35-45 yaş arasıyken en düşük oranda yaptıran yaş grubu ise 18-24’tür.

		Araştırmaya Katılanların Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Yaptırıp Yaptırmadıkları			Toplam
		Evet, yaptırdı	Hayır, yaptırmadı	Yaptırmayı Düşünüyor	
Araştırmaya Katılanların Medeni Hali	Evli	181	98	6	285
		63,5%	34,4%	2,1%	100,0%
		82,3%	64,5%	37,5%	73,5%
	Bekar	39	54	10	103
		37,9%	52,4%	9,7%	100,0%
		17,7%	35,5%	62,5%	26,5%
	Toplam	220	152	16	388
		56,7%	39,2%	4,1%	100,0%
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tablo 4.7. Araştırmaya Katılanların Medeni Durumlarına Göre Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Yaptırıp Yaptırmadıkları

Katılımcıların medeni durumlarına göre tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırma durumları Tablo 4.7’de verilmiştir. Tabloya göre tamamlayıcı sağlık sigortası

yaptıranların büyük bir çoğunluğunun (%82,3) evli olduğu görülmektedir. Tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmayanların da %64,5'nin de evli olduğu gözükmemektedir.

		Araştırmaya Katılanların Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Yaptırıp Yaptırmadıkları			Toplam
		Evet, yaptırdı	Hayır, yaptırmadı	Yaptırmayı Düşünüyor	
Araştırmaya Katılanların Eğitim Durumu	Lise ve Dengi Okul Mezunu	31 56,4%	23 41,8%	1 1,8%	55 100,0%
		14,1%	15,1%	6,3%	14,2%
	Ön lisans Mezunu	13 48,1%	14 51,9%	0 0,0%	27 100,0%
		5,9%	9,2%	0,0%	7,0%
	Lisans Mezunu	110 59,1%	70 37,6%	6 3,2%	186 100,0%
		50,0%	46,1%	37,5%	47,9%
	Lisansüstü Mezunu	66 55,0%	45 37,5%	9 7,5%	120 100,0%
		30,0%	29,6%	56,3%	30,9%
	Toplam	220 56,7%	152 39,2%	16 4,1%	388 100,0%
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tablo 4.8. Araştırmaya Katılanların Eğitim Durumlarına Göre Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Yaptırıp Yaptırmadıkları

Araştırmaya katılanların eğitim durumlarına göre tamamlayıcı sağlık sigortası yaptıran yaptırmama durumları Tablo 4.8'de verilmiştir. Tabloya göre tamamlayıcı sağlık sigortası yaptıranlar içerisinde en yüksek paya (%50) lisans mezunları sahipken Lisansüstü mezunları (%30) paya sahiptir. Lisansüstü ve lisans mezunları tamamlayıcı sağlık sigortası yaptıranların %80'inin oluşturmaktadır. Aynı şekilde tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmayan büyük bir çoğunluğunu toplam (%75,7) lisans (%46,1) ve lisansüstü mezunları (%29,6) oluşturmaktadır.

Araştırmaya Katılanların Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Yaptırıp Yaptırmadıkları				
	Evet, yaptırdı	Hayır, yaptırmadı	Yaptırmayı Düşünüyor	Toplam
Araştırmaya Katılanların Aylık Geliri	12	23	1	36
	33,3%	63,9%	2,8%	100,0%
	5,5%	15,1%	6,3%	9,3%
	12	12	1	25
	48,0%	48,0%	4,0%	100,0%
	5,5%	7,9%	6,3%	6,4%
	74	33	2	109
	67,9%	30,3%	1,8%	100,0%
	33,6%	21,7%	12,5%	28,1%
	74	45	6	125
	59,2%	36,0%	4,8%	100,0%
	33,6%	29,6%	37,5%	32,2%
	18	12	3	33
	54,5%	36,4%	9,1%	100,0%
	8,2%	7,9%	18,8%	8,5%
	30	27	3	60
	50,0%	45,0%	5,0%	100,0%
	13,6%	17,8%	18,8%	15,5%
Toplam	220	152	16	388
	56,7%	39,2%	4,1%	100,0%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tablo 4.9. Araştırmaya Katılanların Gelirlerine Göre Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Yaptırıp Yaptırmadıkları

Katılımcıların gelirlerine göre tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırıp yaptırmama durumları Tablo 4.9’da verilmiştir. Tabloya göre 8.500 TL ve altı gelire sahip katılımcıların aynı düzeyde gelire sahip katılımcılar arasında tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmama oranları %63,9 ile en yüksek orana sahiptir. Kendi gelir grubu içinde en yüksek tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmış gelir grubu %67,9 ile

10.001- 15.000 TL'lik gelire sahip olan katılımcılardır. Gelir grubuna oranla tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmayı düşünen grup %9,1 ile 20.001-25.000 TL'lik gelir grubuyken, bütün gelir grupları içerisinde tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmayı düşünenlerin en yüksek olduğu grup %37,5 ile 15.001-20.000TL'lik gelire sahip olan katılımcılardır.

		Araştırmaya Katılanların Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Yaptırıp Yaptırmadıkları			Toplam
		Evet, yaptırdı	Hayır, yaptırmadı	Yaptırmayı Düşünüyor	
Araştırmaya Katılanların Çalıştıkları Kurumun Niteliği	Özel Sektör	110	64	4	178
		61,8%	36,0%	2,2%	100,0%
		50,0%	42,1%	25,0%	45,9%
	Kamu Sektörü	110	88	12	210
		52,4%	41,9%	5,7%	100,0%
		50,0%	57,9%	75,0%	54,1%
		220	152	16	388
Toplam		56,7%	39,2%	4,1%	100,0%
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tablo 4.10. Araştırmaya Katılanların Çalıştıkları Kurumların Niteliğine Göre Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Yaptırıp Yaptırmadıkları

Katılımcıların çalıştıkları kurumların niteliğine göre tamamlayıcı sağlık sigortası yaptıırıp yaptırmadıkları Tablo 4.10'da verilmiştir. Tablo 4.10'a göre özel sektörde çalışanların %61,8'i tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmışken kamu sektöründe çalışanların %52,4'ü tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmıştır. Kamu sektöründe çalışanların özel sektörde çalışanlardan daha fazla tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmayı düşündükleri görülmektedir.

Tamamlayıcı Sağlık Sigortası (TSS) ile İlgili İfadeler	Cinsiyet	n	Aritmetik Ortalama (x̄)	Standart Sapma	t	sd	p
Sigorta şirketlerine güveniyorum	Erkek	188	3,23	1,235	2,685	386	,008
	Kadın	200	3,56	1,159			
Özel sağlık kurumlarının daha kaliteli hizmet sunduğunu düşünüyorum	Erkek	188	3,72	1,156	,497	386	,620
	Kadın	200	3,78	1,100			
Sosyal güvenlik sisteminin karşıladığı hizmetten memnunum	Erkek	188	3,25	1,209	1,952	386	,052
	Kadın	200	3,49	1,211			
Devlet tarafından sağlanan sigortanın yeterli olduğunu düşünüyorum. Bu yüzden tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmayı düşünmüyorum	Erkek	188	2,47	1,330	2,591	386	,010
	Kadın	200	2,14	1,202			
Tamamlayıcı sağlık sigortası hakkında bilgi sahibiyim	Erkek	188	3,53	1,318	,879	386	,380
	Kadın	200	3,65	1,215			
Tamamlayıcı sağlık sigortasına güvenim tamdır	Erkek	188	3,31	1,267	2,090	386	,037
	Kadın	200	3,56	1,101			
Tamamlayıcı sağlık sigortasıyla elde edeceğim avantajları biliyorum	Erkek	188	3,36	1,269	2,481	386	,014
	Kadın	200	3,68	1,260			
Tamamlayıcı sağlık sigortasının yaşam standartlarımı yükselteceğine inanıyorum	Erkek	188	3,37	1,245	3,393	386	,001
	Kadın	200	3,78	1,091			
Tamamlayıcı sağlık sigortasını iyi bir sağlık güvencesi aracı olarak görüyorum	Erkek	188	3,36	1,209	3,452	386	,001
	Kadın	200	3,76	1,062			
Tamamlayıcı sağlık sigortası ile geleceğe güvenle bakabiliyorum	Erkek	188	3,14	1,185	1,914	386	,056
	Kadın	200	3,37	1,148			
Tamamlayıcı sağlık sigortasının ülke sağlık hizmetlerine büyük faydalar sağlayacağına inanıyorum	Erkek	188	3,13	1,247	2,467	386	,014
	Kadın	200	3,42	1,043			
Tamamlayıcı sağlık sigortasının sağladığı imkanlar beklentilerimi karşılıyor	Erkek	188	3,27	1,234	2,341	386	,020
	Kadın	200	3,54	1,070			
Tamamlayıcı sağlık sigortası için alınan aidatları makul buluyorum	Erkek	188	2,69	1,224	1,562	386	,119
	Kadın	200	2,88	1,089			
Tamamlayıcı sağlık sigortasının devletin tedavi harcamaları üzerindeki yükünü azaltacağını düşünüyorum	Erkek	188	3,11	1,275	1,035	386	,301
	Kadın	200	3,23	1,074			
Tamamlayıcı sağlık sigortasının faydalı olduğunu düşünüyorum	Erkek	188	3,51	1,243	,996	1,924	386
	Kadın	200	3,73	1,243			
Hangi durumlarda tamamlayıcı sağlık sigortamın tazminatımı ödeyeceğini biliyorum	Erkek	188	3,14	1,435	1,137	386	,256
	Kadın	200	3,30	1,272			
Tamamlayıcı sağlık sigortamda hangi hizmetleri alabileceğimi biliyorum	Erkek	188	3,27	1,382	1,508	386	,132
	Kadın	200	3,48	1,280			
Tamamlayıcı sağlık sigortamın sunduğu ek teminatları biliyorum	Erkek	188	3,16	1,382	,435	386	,664
	Kadın	200	3,22	1,353			
Tamamlayıcı sağlık sigortalarının yeterince tanıtıldığını düşünüyorum	Erkek	188	2,59	1,270	,755	386	,451
	Kadın	200	2,69	1,197			
Tamamlayıcı sağlık sigortasına ödeyeceğim primin karşılığını tam alacağımı düşünüyorum	Erkek	188	3,10	1,186	1,268	386	,205
	Kadın	200	3,26	1,203			
Tamamlayıcı sağlık sigortası sosyal güvenlik sisteminin tamamlayıcısıdır	Erkek	188	3,24	1,289	,606	386	,545
	Kadın	200	3,32	1,159			
Tamamlayıcı sağlık sigortaları sosyal sigortanın karşılamadığı hizmetleri sağlamaktadır	Erkek	188	2,98	1,279	1,157	386	,248
	Kadın	200	3,13	1,211			
Gelirim artarsa tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmayı düşünebilirim	Erkek	112	3,32	1,344	,437	210	,662
	Kadın	100	3,24	1,364			
Tamamlayıcı sağlık sigortasını başkalarına tavsiye ederim	Erkek	188	3,43	1,316	2,422	386	,016
	Kadın	200	3,74	1,201			
Tamamlayıcı sağlık sigortasının yeterince bilindiğini düşünüyorum	Erkek	188	2,65	1,203	1,486	386	,138
	Kadın	200	2,84	1,259			
Covid-19 süreci tamamlayıcı sağlık sigortasına bakış açımı olumlu etkilemiştir	Erkek	188	2,99	1,332	1,911	386	,057
	Kadın	200	3,25	1,352			
Covid-19 ciddi bir sağlık problemidir	Erkek	188	3,94	1,171	2,054	386	,041
	Kadın	200	4,18	1,068			
Covid-19 için yeterli önlemleri aldığımı düşünüyorum	Erkek	188	3,75	1,112	1,483	386	,139
	Kadın	200	3,92	1,079			
Covid-19 ile beraber toplumun tamamlayıcı sigortasına ilgisinin artacağını düşünüyorum	Erkek	188	3,31	1,220	1,697	386	,091
	Kadın	200	3,52	1,178			
Covid-19 ile beraber tamamlayıcı sağlık sigortası primlerinin arttığını düşünüyorum	Erkek	188	3,60	1,163	1,290	386	,198
	Kadın	200	3,75	1,111			

Tablo 4.11. Tamamlayıcı Sağlık Sigortası ile İlgili İfadelerin Cinsiyetlere Göre Farklılıkları

Tamamlayıcı sağlık sigortası ile ilgili ifadelerin cinsiyetlere göre farklılıkları Tablo 4.11’de verilmiştir. Tabloya göre cinsiyete göre %5 anlamlılık düzeyinde farklılık bulunan ifadeler; “Sigorta şirketlerine güveniyorum”, “Devlet tarafından sağlanan sigortanın yeterli olduğunu düşünüyorum. Bu yüzden tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmayı düşünmüyorum.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortasına güvenim tamdır.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortasıyla elde edeceğim avantajları biliyorum.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortasının yaşam standartlarımı yükselteceğine inanıyorum.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortasının iyi bir sağlık güvencesi aracı olarak görüyorum.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortasının ülke sağlık hizmetlerine büyük faydalar sağlayacağına inanıyorum.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortasının sağladığı imkanlar beklentilerimi karşılıyor.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortasını başkalarına tavsiye ederim.”, “Covid-19 ciddi bir sağlık problemidir.” İfadeleridir. İstatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunan ifadelere kadınların erkeklere göre daha olumlu baktığı görülmektedir. İfadelerin kalan kısmında istatistiksel olarak anlamlı olmasa da kadınların genel olarak erkeklere göre daha olumlu baktıkları söylenebilir.

Tamamlayıcı Sağlık Sigortası (TSS) ile İlgili İfadeler	Medeni Hal	n	Aritmetik Ortalama		Standart Sapma	t	sd	p
			($\bar{x}$)					
Sigorta şirketlerine güveniyorum	Evli	285	3,49	1,192	2,679	386		,008
	Bekar	103	3,13	1,210				
Özel sağlık kurumlarının daha kaliteli hizmet sunduğunu düşünüyorum	Evli	285	3,79	1,151	1,121	386		,263
	Bekar	103	3,64	1,056				
Sosyal güvenlik sisteminin karşıladığı hizmetten memnunum	Evli	285	3,46	1,194	2,428	386		,016
Devlet tarafından sağlanan sigortanın yeterli olduğunu düşünüyorum. Bu yüzden tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmayı düşünmüyorum	Bekar	103	3,13	1,242				
	Evli	285	2,29	1,268		,223	386	,824
	Bekar	103	2,32	1,300				
Tamamlayıcı sağlık sigortası hakkında bilgi sahibiyim	Evli	285	3,72	1,188	3,482	386		,001
	Bekar	103	3,22	1,400				
	Evli	285	3,54	1,167	2,841	386		,005
Tamamlayıcı sağlık sigortasına güvenim tamdır	Bekar	103	3,16	1,211				
Tamamlayıcı sağlık sigortasıyla elde edeceğim avantajları biliyorum	Evli	285	3,65	1,188	3,352	386		,001
	Bekar	103	3,17	1,429				
Tamamlayıcı sağlık sigortasının yaşam standartlarımı yükselteceğine inanıyorum	Evli	285	3,65	1,127	2,021	386		,044
	Bekar	103	3,38	1,314				
Tamamlayıcı sağlık sigortasını iyi bir sağlık güvencesi aracı olarak görüyorum	Evli	285	3,66	1,088	2,656	386		,008
	Bekar	103	3,31	1,284				
Tamamlayıcı sağlık sigortası ile geleceğe güvenle bakabiliyorum	Evli	285	3,36	1,128	2,905	386		,004
	Bekar	103	2,97	1,240				
Tamamlayıcı sağlık sigortasının ülke sağlık hizmetlerine büyük faydalar sağlayacağına inanıyorum	Evli	285	3,37	1,126	2,651	386		,008
	Bekar	103	3,02	1,196				
Tamamlayıcı sağlık sigortasının sağladığı imkânlar beklentilerimi karşılıyor	Evli	285	3,51	1,137	2,797	386		,005
	Bekar	103	3,14	1,180				
Tamamlayıcı sağlık sigortası için alınan aidatları makul buluyorum	Evli	285	2,82	1,161		,890	386	,374
	Bekar	103	2,70	1,153				
Tamamlayıcı sağlık sigortasının devletin tedavi harcamaları üzerindeki yükünü azaltacağını düşünüyorum	Evli	285	3,22	1,143	1,422	386		,156
	Bekar	103	3,03	1,256				
Tamamlayıcı sağlık sigortasının faydalı olduğunu düşünüyorum	Evli	285	3,74	1,066	3,440	386		,001
	Bekar	103	3,30	1,227				
Hangi durumlarda tamamlayıcı sağlık sigortamın tazminatını ödeyeceğini biliyorum	Evli	285	3,36	1,297	3,275	386		,001
	Bekar	103	2,85	1,444				
Tamamlayıcı sağlık sigortamda hangi hizmetleri alabileceğimi biliyorum	Evli	285	3,52	1,249	3,570	386		,000
	Bekar	103	2,98	1,475				
	Evli	285	3,30	1,313				

Tamamlayıcı sağlık sigortamın sunduğu ek teminatları biliyorum	Bekar	103	2,89	1,468	2,599	386	,010
Tamamlayıcı sağlık sigortalarının yeterince tanıtıldığını düşünüyorum	Evli	285	2,67	1,232			
	Bekar	103	2,55	1,235	,824	386	,410
Tamamlayıcı sağlık sigortasına ödeyeceğim primin karşılığını tam alacağımı düşünüyorum	Evli	285	3,30	1,163			
	Bekar	103	2,84	1,227	3,369	386	,001
Tamamlayıcı sağlık sigortası sosyal güvenlik sisteminin tamamlayıcısıdır	Evli	285	3,41	1,191			
	Bekar	103	2,92	1,242	3,549	386	,000
Tamamlayıcı sağlık sigortaları sosyal sigortanın karşılamadığı hizmetleri sağlamaktadır	Evli	285	3,11	1,257			
	Bekar	103	2,89	1,204	1,533	386	,126
Gelirim artarsa tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmayı düşünebilirim	Evli	134	3,37	1,353			
	Bekar	78	3,13	1,342	1,275	210	,204
	Evli	285	3,71	1,238			
Tamamlayıcı sağlık sigortasını başkalarına tavsiye ederim	Bekar	103	3,25	1,289	3,147	386	,002
Tamamlayıcı sağlık sigortasının yeterince bilindiğini düşünüyorum	Evli	285	2,79	1,212			
	Bekar	103	2,62	1,292	1,185	386	,237
Covid-19 süreci tamamlayıcı sağlık sigortasına bakış açımı olumlu etkilemiştir	Evli	285	3,24	1,303			
	Bekar	103	2,80	1,417	2,908	386	,004
	Evli	285	4,06	1,124			
Covid-19 ciddi bir sağlık problemidir	Bekar	103	4,06	1,127	,038	386	,970
	Evli	285	3,81	1,054			
Covid-19 için yeterli önlemleri aldığımı düşünüyorum	Bekar	103	3,90	1,209	,732	386	,464
	Evli	285	3,46	1,158			
Covid-19 ile beraber toplumun tamamlayıcı sigortasına ilgisinin artacağını düşünüyorum	Bekar	103	3,28	1,309	1,317	386	,189
	Evli	285	3,75	1,084			
Covid-19 ile beraber tamamlayıcı sağlık sigortası primlerinin arttığını düşünüyorum	Bekar	103	3,49	1,259	2,011	386	,045

Tablo 4.12. Tamamlayıcı Sağlık Sigortası ile İlgili İfadelerin Medeni Duruma Göre Farklılıkları

Tamamlayıcı sağlık sigortası ile ilgili ifadelerin medeni duruma göre farklılıkları Tablo 4.12’de verilmiştir. Tabloya göre cinsiyete göre %5 anlamlılık düzeyinde farklılık bulunan ifadeler; “Sigorta şirketlerine güveniyorum.”, “Sosyal güvenlik sisteminin karşıladığı hizmetten memnunum.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortası hakkında bilgi sahibiyim.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortasına güvenim tamdır.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortasıyla elde edebileceğim avantajları biliyorum.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortasının yaşam standartlarımı yükselteceğine inanıyorum.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortasını iyi bir sağlık güvencesi aracı olarak görüyorum.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortası ile geleceğe güvenle bakabiliyorum.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortasının ülke sağlık hizmetlerine büyük faydalar sağlayacağına inanıyorum.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortasının sağladığı imkanlar beklentilerimi karşılıyor.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortasının faydalı olduğunu düşünüyorum.”, “Hangi durumlarda tamamlayıcı sağlık sigortamın tazminatımı ödeyeceğini biliyorum.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortamda hangi hizmetleri alabileceğimi biliyorum.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortamın sunduğu ek teminatları biliyorum”, “Tamamlayıcı sağlık sigortasına ödeyeceğim primin karşılığını tam alacağımı düşünüyorum.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortası sosyal güvenlik sisteminin tamamlayıcısıdır.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortasını başkalarına tavsiye ederim.”, “Covid-19 süreci tamamlayıcı sağlık sigortasına bakış açımı olumlu

etkilemiştir.”, “Covid-19 ile beraber tamamlayıcı sağlık sigortası primlerinin arttığını düşünüyorum.” İfadeleridir. İstatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunan ifadelere evlilerin bekarlara göre daha olumlu baktığı görülmektedir. İfadelerin kalan kısmında istatistiksel olarak anlamlı olmasa da evlilerin genel olarak bekarlara göre daha olumlu baktıkları söylenebilir.

Tamamlayıcı Sağlık Sigortası (TSS) ile İlgili İfadeler	Çalışılan Kurumun Niteliği	n	Aritmetik Ortalama		Standart Sapma	t	sd	p
			($\bar{x}$)					
Sigorta şirketlerine güveniyorum	Özel Sektör	178	3,46	1,217				
	Kamu Sektörü	210	3,34	1,197	,959	386	,338	
Özel sağlık kurumlarının daha kaliteli hizmet sunduğunu düşünüyorum	Özel Sektör	178	3,85	1,130				
	Kamu Sektörü	210	3,66	1,118	1,719	386	,086	
Sosyal güvenlik sisteminin karşıladığı hizmetten memnunum	Özel Sektör	178	3,29	1,277				
	Kamu Sektörü	210	3,44	1,157	1,219	386	,224	
Devlet tarafından sağlanan sigortanın yeterli olduğunu düşünüyorum. Bu yüzden tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmayı düşünmüyorum	Özel Sektör	178	2,10	1,263				
	Kamu Sektörü	210	2,46	1,265	2,802	386	,005	
Tamamlayıcı sağlık sigortası hakkında bilgi sahibiyim	Özel Sektör	178	3,66	1,353				
	Kamu Sektörü	210	3,53	1,187	,961	386	,337	
Tamamlayıcı sağlık sigortasına güvenim tamdır	Özel Sektör	178	3,52	1,213				
	Kamu Sektörü	210	3,37	1,168	1,201	386	,231	
Tamamlayıcı sağlık sigortasıyla elde edeceğim avantajları biliyorum	Özel Sektör	178	3,58	1,364				
	Kamu Sektörü	210	3,47	1,191	,907	386	,365	
Tamamlayıcı sağlık sigortasının yaşam standartlarımı yükselteceğine inanıyorum	Özel Sektör	178	3,60	1,286				
	Kamu Sektörü	210	3,56	1,093	,325	386	,746	
Tamamlayıcı sağlık sigortasını iyi bir sağlık güvencesi aracı olarak görüyorum	Özel Sektör	178	3,60	1,200				
	Kamu Sektörü	210	3,54	1,111	,537	386	,592	
Tamamlayıcı sağlık sigortası ile geleceğe güvenle bakabiliyorum	Özel Sektör	178	3,23	1,206				
	Kamu Sektörü	210	3,28	1,141	,384	386	,701	
Tamamlayıcı sağlık sigortasının ülke sağlık hizmetlerine büyük faydalar sağlayacağına inanıyorum	Özel Sektör	178	3,26	1,198				
	Kamu Sektörü	210	3,29	1,118	-,272	386	,786	
Tamamlayıcı sağlık sigortasının sağladığı imkânlar beklentilerimi karşılıyor	Özel Sektör	178	3,46	1,174				
	Kamu Sektörü	210	3,37	1,147	,748	386	,455	
Tamamlayıcı sağlık sigortası için alınan aidatları makul buluyorum	Özel Sektör	178	2,92	1,171				
	Kamu Sektörü	210	2,67	1,137	2,127	386	,034	
Tamamlayıcı sağlık sigortasının devletin tedavi harcamaları üzerindeki yükünü azaltacağını düşünüyorum	Özel Sektör	178	3,09	1,281				
	Kamu Sektörü	210	3,24	1,076	1,238	386	,216	
Tamamlayıcı sağlık sigortasının faydalı olduğunu düşünüyorum	Özel Sektör	178	3,65	1,156				
	Kamu Sektörü	210	3,60	1,103	,450	386	,653	
Hangi durumlarda tamamlayıcı sağlık sigortanın tazminatını ödeyeceğini biliyorum	Özel Sektör	178	3,37	1,393				
	Kamu Sektörü	210	3,10	1,312	1,894	386	,059	
Tamamlayıcı sağlık sigortamda hangi hizmetleri alabileceğimi biliyorum	Özel Sektör	178	3,52	1,345				
	Kamu Sektörü	210	3,25	1,312	1,997	386	,046	
Tamamlayıcı sağlık sigortamın sunduğu ek teminatları biliyorum	Özel Sektör	178	3,40	1,412				
	Kamu Sektörü	210	3,01	1,303	2,788	386	,006	
Tamamlayıcı sağlık sigortalarının yeterince tanıtıldığını düşünüyorum	Özel Sektör	178	2,81	1,228				
	Kamu Sektörü	210	2,49	1,219	2,601	386	,010	
Tamamlayıcı sağlık sigortasına ödeyeceğim primin karşılığını tam alacağımı düşünüyorum	Özel Sektör	178	3,21	1,226				
	Kamu Sektörü	210	3,15	1,172	,501	386	,617	
Tamamlayıcı sağlık sigortası sosyal güvenlik sisteminin tamamlayıcısıdır	Özel Sektör	178	3,13	1,276				
	Kamu Sektörü	210	3,41	1,164	2,301	386	,022	
Tamamlayıcı sağlık sigortaları sosyal sigortanın karşılamadığı hizmetleri sağlamaktadır	Özel Sektör	178	2,98	1,304				
	Kamu Sektörü	210	3,11	1,193	1,034	386	,302	
Gelirim artarsa tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmayı düşünebilirim	Özel Sektör	93	3,10	1,445				
	Kamu Sektörü	119	3,43	1,259	1,784	210	,076	
Tamamlayıcı sağlık sigortasını başkalarına tavsiye ederim	Özel Sektör	178	3,63	1,310				
	Kamu Sektörü	210	3,55	1,230	,632	386	,528	
Tamamlayıcı sağlık sigortasının yeterince bilindiğini düşünüyorum	Özel Sektör	178	2,85	1,258				
	Kamu Sektörü	210	2,65	1,209	1,606	386	,109	
Covid-19 süreci tamamlayıcı sağlık sigortasına bakış açımı olumlu etkilemiştir	Özel Sektör	178	3,14	1,377				
	Kamu Sektörü	210	3,11	1,324	,225	386	,822	
Covid-19 ciddi bir sağlık problemidir	Özel Sektör	178	4,11	1,149				
	Kamu Sektörü	210	4,02	1,102	,815	386	,416	
Covid-19 için yeterli önlemleri aldığımı düşünüyorum	Özel Sektör	178	3,81	1,183				
	Kamu Sektörü	210	3,86	1,021	,431	386	,667	

Covid-19 ile beraber toplumun tamamlayıcı sigortasına ilgisinin artacağını düşünüyorum	Özel Sektör	178	3,44	1,275			
	Kamu Sektörü	210	3,39	1,137	,436	386	,663
Covid-19 ile beraber tamamlayıcı sağlık sigortası primlerinin arttığını düşünüyorum	Özel Sektör	178	3,61	1,231			
	Kamu Sektörü	210	3,73	1,051	1,044	386	,297

Tablo 4.13. Tamamlayıcı Sağlık Sigortası ile İlgili İfadelerin Çalışılan Kurumun Niteliğine Göre Farklılıkları

Tamamlayıcı sağlık sigortası ile ilgili ifadelerin çalışılan kurumun niteliğine göre farklılıkları Tablo 4.13’te verilmiştir. Tabloya göre cinsiyete göre %5 anlamlılık düzeyinde farklılık bulunan ifadeler; “Devlet tarafından sağlanan sigortanın yeterli olduğunu düşünüyorum. Bu yüzden tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmayı düşünmüyorum.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortası için alınan aidatları makul buluyorum.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortamda hangi hizmetleri alabileceğimi biliyorum.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortamın sunduğu ek teminatları biliyorum.”, Tamamlayıcı sağlık sigortalarının yeterince tanıtıldığını düşünüyorum.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortası sosyal güvenlik sisteminin tamamlayıcısıdır.”, ifadeleridir. Anlamlı farklılık çıkan bu ifadelerden “Tamamlayıcı sağlık sigortası sosyal güvenlik sisteminin tamamlayıcısıdır.”, ve “Devlet tarafından sağlanan sigortanın yeterli olduğunu düşünüyorum. Bu yüzden tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmayı düşünmüyorum.” ifadelerine kamu sektöründe çalışanları daha olumlu bakarken diğer ifadelere özel sektör çalışanlarının daha olumlu baktıkları söylenebilir.

Tamamlayıcı Sağlık Sigortası (TSS) ile İlgili İfadeler	Katılımcıların Covid-19 Geçirip Geçirmediği	n	Aritmetik Ortalama Standart Sapma		t	sd	p
			($\bar{x}$)				
Sigorta şirketlerine güveniyorum	Evet	257	3,53	1,199	2,966	386	,003
	Hayır	131	3,15	1,184			
Özel sağlık kurumlarının daha kaliteli hizmet sunduğunu düşünüyorum	Evet	257	3,88	1,086	3,173	386	,002
	Hayır	131	3,50	1,166			
Sosyal güvenlik sisteminin karşıladığı hizmetten memnunum	Evet	257	3,52	1,170	3,308	386	,001
	Hayır	131	3,09	1,255			
Devlet tarafından sağlanan sigortanın yeterli olduğunu düşünüyorum. Bu yüzden tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmayı düşünmüyorum	Evet	257	2,21	1,210	1,873	386	,062
	Hayır	131	2,47	1,383			
Tamamlayıcı sağlık sigortası hakkında bilgi sahibiyim	Evet	257	3,66	1,237	1,471	386	,142
	Hayır	131	3,46	1,314			
Tamamlayıcı sağlık sigortasına güvenim tamdır	Evet	257	3,58	1,157	3,234	386	,001
	Hayır	131	3,17	1,210			
Tamamlayıcı sağlık sigortasıyla elde edeceğim avantajları biliyorum	Evet	257	3,59	1,241	1,538	386	,125
	Hayır	131	3,38	1,327			
Tamamlayıcı sağlık sigortasının yaşam standartlarımı yükselteceğine inanıyorum	Evet	257	3,63	1,163	1,085	386	,278
	Hayır	131	3,49	1,224			
Tamamlayıcı sağlık sigortasını iyi bir sağlık güvencesi aracı olarak görüyorum	Evet	257	3,61	1,144	1,145	386	,253
	Hayır	131	3,47	1,166			
Tamamlayıcı sağlık sigortası ile geleceğe güvenle bakabiliyorum	Evet	257	3,35	1,156	2,160	386	,031
	Hayır	131	3,08	1,181			
Tamamlayıcı sağlık sigortasının ülke sağlık hizmetlerine büyük faydalar sağlayacağına inanıyorum	Evet	257	3,36	1,161	2,067	386	,039
	Hayır	131	3,11	1,125			
	Evet	257	3,48	1,156	1,704	386	,089

Tamamlayıcı sağlık sigortasının sağladığı imkanlar beklentilerimi karşılıyor	Hayır	131	3,27	1,156			
Tamamlayıcı sağlık sigortası için alınan aidatları makul buluyorum	Evet	257	2,79	1,160	,090	386	,928
	Hayır	131	2,78	1,159			
Tamamlayıcı sağlık sigortasının devletin tedavi harcamaları üzerindeki yükünü azaltacağını düşünüyorum	Evet	257	3,18	1,188	,117	386	,907
	Hayır	131	3,16	1,156			
Tamamlayıcı sağlık sigortasının faydalı olduğunu düşünüyorum	Evet	257	3,68	1,083	1,307	386	,192
	Hayır	131	3,52	1,205			
Hangi durumlarda tamamlayıcı sağlık sigortamın tazminatımı ödeyeceğini biliyorum	Evet	257	3,35	1,299	2,504	386	,013
	Hayır	131	2,98	1,430			
Tamamlayıcı sağlık sigortamda hangi hizmetleri alabileceğimi biliyorum	Evet	257	3,50	1,254	2,539	386	,012
	Hayır	131	3,14	1,451			
Tamamlayıcı sağlık sigortamın sunduğu ek teminatları biliyorum	Evet	257	3,33	1,309	2,854	386	,005
	Hayır	131	2,92	1,436			
Tamamlayıcı sağlık sigortalarının yeterince tanıtıldığını düşünüyorum	Evet	257	2,73	1,210	1,988	386	,047
	Hayır	131	2,47	1,261			
Tamamlayıcı sağlık sigortasına ödeyeceğim primin karşılığını tam alacağımı düşünüyorum	Evet	257	3,30	1,175	2,682	386	,008
	Hayır	131	2,95	1,208			
Tamamlayıcı sağlık sigortası sosyal güvenlik sisteminin tamamlayıcısıdır	Evet	257	3,42	1,210	3,119	386	,002
	Hayır	131	3,02	1,209			
Tamamlayıcı sağlık sigortaları sosyal sigortanın karşılamadığı hizmetleri sağlamaktadır	Evet	257	3,18	1,238	2,880	386	,004
	Hayır	131	2,80	1,224			
Gelirim artarsa tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmayı düşünebilirim	Evet	130	3,35	1,358	,961	210	,338
	Hayır	82	3,17	1,341			
Tamamlayıcı sağlık sigortasını başkalarına tavsiye ederim	Evet	257	3,72	1,254	2,880	386	,004
	Hayır	131	3,33	1,255			
Tamamlayıcı sağlık sigortasının yeterince bilindiğini düşünüyorum	Evet	257	2,90	1,236	3,491	386	,001
	Hayır	131	2,44	1,178			
Covid-19 süreci tamamlayıcı sağlık sigortasına bakış açımı olumlu etkilemiştir	Evet	257	3,23	1,354	2,179	386	,030
	Hayır	131	2,92	1,313			
Covid-19 ciddi bir sağlık problemidir	Evet	257	4,16	1,089	2,316	386	,021
	Hayır	131	3,88	1,170			
Covid-19 için yeterli önlemleri aldığımı düşünüyorum	Evet	257	3,89	1,068	1,312	386	,190
	Hayır	131	3,73	1,149			
Covid-19 ile beraber toplumun tamamlayıcı sigortasına ilgisinin artacağını düşünüyorum	Evet	257	3,56	1,220	3,384	386	,001
	Hayır	131	3,13	1,112			
Covid-19 ile beraber tamamlayıcı sağlık sigortası primlerinin arttığını düşünüyorum	Evet	257	3,78	1,145	2,547	386	,011
	Hayır	131	3,47	1,098			

Tablo 4.14. Tamamlayıcı Sağlık Sigortası ile İlgili İfadelerin Katılımcıların Covid-19 Geçirip Geçirmediklerine Göre Farklılıkları

Tamamlayıcı sağlık sigortası ile ilgili ifadelerin katılımcıların Covid-19 geçirip geçirmediğine göre farklılıkları Tablo 4.14’te verilmiştir. Tabloya göre cinsiyete göre %5 anlamlılık düzeyinde farklılık bulunan ifadeler; “Sigorta şirketlerine güveniyorum.”, “Özel sağlık kurumlarının daha kaliteli hizmet sunduğunu düşünüyorum.”, “Sosyal güvenlik sisteminin karşıladığı hizmetten memnunum.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortasına güvenim tamdır.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortası ile geleceğe güvenle bakabiliyorum.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortasının ülke sağlık hizmetlerine büyük faydalar sağlayacağına inanıyorum.”, “Hangi durumlarda tamamlayıcı sağlık sigortamın tazminatımı ödeyeceğini biliyorum.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortamda hangi hizmetleri alabileceğimi biliyorum.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortamın sunduğu ek teminatları biliyorum.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortası sosyal güvenlik sisteminin tamamlayıcısıdır.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortaları sosyal sigortanın karşılamadığı hizmetleri

sağlamaktadır.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortasını başkalarına tavsiye ederim.”, “Tamamlayıcı sağlık sigortasının yeterince bilindiğini düşünüyorum.”, “Covid-19 süreci tamamlayıcı sağlık sigortasına bakış açımı olumlu etkilemiştir.”, “Covid-19 ciddi bir sağlık problemidir.”, “Covid-19 ile beraber toplumun tamamlayıcı sigortasına ilgisinin artacağını düşünüyorum.”, “Covid-19 ile beraber tamamlayıcı sağlık sigortası primlerinin arttığını düşünüyorum.” İfadeleridir. İstatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunan ifadelere Covid-19 geçirenlerin geçirmeyenlere göre daha olumlu baktığı görülmektedir. İfadelerin kalan kısmında istatistiksel olarak anlamlı olmasa da Covid-19 geçirenlerin genel olarak geçirmeyenlere göre daha olumlu baktıkları söylenebilir.

Tamamlayıcı Sağlık Sigortası (TSS) ile İlgili İfadeler	Yaş Grubu	n	Aritmetik Ortalama Standart		F	p
			($\bar{x}$)	Sapma		
Tamamlayıcı sağlık sigortası hakkında bilgi sahibiyim	18-24	19	3,00	1,414	4,855	,003
	25-34	115	3,40	1,407		
	35-45	132	3,89	1,137		
	46 ve üzeri	122	3,54	1,172		
	Toplam	388	3,59	1,266		
Tamamlayıcı sağlık sigortasıyla elde edeceğim avantajları biliyorum	18-24	19	3,00	1,491	5,983	,001
	25-34	115	3,36	1,428		
	35-45	132	3,88	1,041		
	46 ve üzeri	122	3,37	1,234		
	Toplam	388	3,52	1,273		
Hangi durumlarda tamamlayıcı sağlık sigortamın tazminatını ödeyeceğini biliyorum	18-24	19	2,79	1,584	5,620	,001
	25-34	115	2,95	1,474		
	35-45	132	3,58	1,179		
	46 ve üzeri	122	3,16	1,301		
	Toplam	388	3,22	1,354		
Tamamlayıcı sağlık sigortamda hangi hizmetleri alabileceğimi biliyorum	18-24	19	2,84	1,500	5,169	,002
	25-34	115	3,18	1,454		
	35-45	132	3,72	1,168		
	46 ve üzeri	122	3,27	1,286		
	Toplam	388	3,38	1,332		
Tamamlayıcı sağlık sigortamın sunduğu ek teminatları biliyorum	18-24	19	2,79	1,437	4,308	,005
	25-34	115	2,97	1,480		
	35-45	132	3,52	1,263		
	46 ve üzeri	122	3,11	1,293		
	Toplam	388	3,19	1,366		

Tablo 4.15. Tamamlayıcı Sağlık Sigortası ile İlgili İfadelerin Katılımcıların Yaş Gruplarına Göre Farklılıkları

Tamamlayıcı sağlık sigortası ile ilgili ifadelerin katılımcıların yaş gruplarına göre %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıkları olan ifadeler Tablo 4.15'te verilmiştir.

“Tamamlayıcı sağlık sigortası hakkında bilgi sahibiyim.” ifadesini 18-24 yaş grubuna göre 35-45 yaş grubundakiler daha olumlu değerlendirmişlerdir. 25-34 yaş grubundakiler 35-45 yaş grubundakilere göre ifadeyi daha olumlu değerlendirmişlerdir (Ek Tablo-1). Genel olarak bu ifadeye diğer yaş gruplarına göre en olumlu bakan yaş grubu 35-45 yaş grubudur.

“Tamamlayıcı sağlık sigortasıyla elde edeceğim avantajları biliyorum.” ifadesini 35-45 yaş grubu diğer yaş gruplarına göre daha olumlu değerlendirmektedir. %5 anlamlılık düzeyinde diğer yaş gruplarına (18-24, 25-35, 46 ve üzeri) göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır (Ek Tablo-1).

“Hangi durumlarda tamamlayıcı sağlık sigortamın tazminatımı ödeyeceğini biliyorum.” ifadesine 25-35 ve 35-45 yaş grubu arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. 35-45 yaş grubunun ifadeyi daha olumlu değerlendirdiği görülmektedir (Ek Tablo-1).

“Tamamlayıcı sağlık sigortamda hangi hizmetleri alabileceğimi biliyorum.” ifadesini 35-45 yaş grubu diğer yaş gruplarına göre daha olumlu değerlendirmektedir. %5 anlamlılık düzeyinde diğer yaş gruplarına (18-24, 25-35, 46 ve üzeri) göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır (Ek Tablo-1).

“Tamamlayıcı sağlık sigortamın sunduğu ek teminatları biliyorum.” ifadesine 25-35 ve 35-45 yaş grubu arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. 35-45 yaş grubunun ifadeyi daha olumlu değerlendirdiği görülmektedir (Ek Tablo-1).

Tamamlayıcı Sağlık Sigortası (TSS) ile İlgili İfadeler	Gelir Grubu	n	Aritmetik Ortalama (x̄)	Standart Sapma	F	p
Sosyal güvenlik sisteminin karşıladığı hizmetten memnunum	8.500 TL ve altı	36	3,08	1,273	4,892	,000
	8.501- 10.000 TL	25	3,52	1,229		
	10.001- 15.000 TL	109	3,73	1,119		
	15.001- 20.000 TL	125	3,38	1,176		
	20.001- 25.000 TL	33	3,30	1,185		
	25.001TL ve üzeri	60	2,85	1,246		
	Toplam	388	3,37	1,214		

Tamamlayıcı sağlık sigortası hakkında bilgi sahibiyim	8.500 TL ve altı	36	2,56	1,482	6,976	,000
	8.501- 10.000 TL	25	3,80	1,384		
	10.001- 15.000 TL	109	3,69	1,252		
	15.001- 20.000 TL	125	3,52	1,175		
	20.001- 25.000 TL	33	3,79	1,166		
	25.001TL ve üzeri	60	3,98	1,017		
	Toplam	388	3,59	1,266		
Tamamlayıcı sağlık sigortasına güvenim tamdır	8.500 TL ve altı	36	2,83	1,231	2,492	,031
	8.501- 10.000 TL	25	3,72	,980		
	10.001- 15.000 TL	109	3,56	1,220		
	15.001- 20.000 TL	125	3,48	1,168		
	20.001- 25.000 TL	33	3,45	1,201		
	25.001TL ve üzeri	60	3,37	1,149		
	Toplam	388	3,44	1,189		
Tamamlayıcı sağlık sigortasıyla elde edeceğim avantajları biliyorum	8.500 TL ve altı	36	2,56	1,557	5,897	,000
	8.501- 10.000 TL	25	3,76	1,165		
	10.001- 15.000 TL	109	3,70	1,295		
	15.001- 20.000 TL	125	3,42	1,186		
	20.001- 25.000 TL	33	3,67	1,216		
	25.001TL ve üzeri	60	3,80	1,022		
	Toplam	388	3,52	1,273		
Hangi durumlarda tamamlayıcı sağlık sigortamın tazminatını ödeyeceğini biliyorum	8.500 TL ve altı	36	2,42	1,442	3,835	,002
	8.501- 10.000 TL	25	3,44	1,417		
	10.001- 15.000 TL	109	3,50	1,281		
	15.001- 20.000 TL	125	3,17	1,312		
	20.001- 25.000 TL	33	3,30	1,334		
	25.001TL ve üzeri	60	3,18	1,347		
	Toplam	388	3,22	1,354		
Tamamlayıcı sağlık sigortamda hangi hizmetleri alabileceğimi biliyorum	8.500 TL ve altı	36	2,53	1,444	5,158	,000
	8.501- 10.000 TL	25	3,80	1,258		
	10.001- 15.000 TL	109	3,70	1,251		
	15.001- 20.000 TL	125	3,26	1,301		
	20.001- 25.000 TL	33	3,36	1,410		
	25.001TL ve üzeri	60	3,38	1,236		
	Toplam	388	3,38	1,332		
Tamamlayıcı sağlık sigortamın sunduğu ek teminatları biliyorum	8.500 TL ve altı	36	2,33	1,454	4,399	,001
	8.501- 10.000 TL	25	3,60	1,225		
	10.001- 15.000 TL	109	3,43	1,363		
	15.001- 20.000 TL	125	3,09	1,314		
	20.001- 25.000 TL	33	3,36	1,388		
	25.001TL ve üzeri	60	3,22	1,277		
	Toplam	388	3,19	1,366		

Tamamlayıcı sağlık sigortasını başkalarına tavsiye ederim	8.500 TL ve altı	36	2,94	1,241	2,815	,016
	8.501- 10.000 TL	25	3,80	1,118		
	10.001- 15.000 TL	109	3,80	1,359		
	15.001- 20.000 TL	125	3,61	1,149		
	20.001- 25.000 TL	33	3,58	1,300		
	25.001TL ve üzeri	60	3,45	1,281		
	Toplam	388	3,59	1,266		
Tamamlayıcı sağlık sigortasının yeterince bilindiğini düşünüyorum	8.500 TL ve altı	36	2,06	1,194	3,172	,008
	8.501- 10.000 TL	25	3,04	1,428		
	10.001- 15.000 TL	109	2,88	1,296		
	15.001- 20.000 TL	125	2,75	1,249		
	20.001- 25.000 TL	33	2,97	1,287		
	25.001TL ve üzeri	60	2,65	,820		
	Toplam	388	2,74	1,234		

Tablo 4.16. Tamamlayıcı Sağlık Sigortası ile İlgili İfadelerin Katılımcıların Gelir Gruplarına Göre Farklılıkları

Tamamlayıcı sağlık sigortası ile ilgili ifadelerin katılımcıların gelir gruplarına göre %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıkları olan ifadeler Tablo 4.16’da verilmiştir.

“Sosyal güvenlik sisteminin karşıladığı hizmetten memnunum.” ifadesinde 10.001-15.000 TL’lik gelir grubu ile 25.001 TL ve üzeri gelir grubu arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur (Ek Tablo-2). 10.001- 15.000 TL’lik gelir grubunun 25.001 TL ve üzeri gelir grubuna bu ifadeyi daha olumlu değerlendirdiği gözükmektedir. 15.001-20.000TL’lik gelir grubu ile 25.001 TL ve üzeri gelir grubu arasında bu ifade için istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur (Ek Tablo-2). İfadeyi 15.001-20.000 TL’lik gelir grubu 25.001 TL ve üzeri gelir grubuna oranla daha olumlu değerlendirmektedir.

“Tamamlayıcı sağlık sigortası hakkında bilgi sahibiyim.” ifadesinde 8.500 TL ve altı gelir grubu ile diğer tüm gruplar (8.501-10.000 TL, 10.001-15.000 TL, 15.001-20.000 TL, 20.001-25.000 TL, 25.001 TL ve üzeri) arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur (Ek Tablo-2). İfadeyi 8.500 TL ve altı gelir grubu diğer gelir gruplarına göre daha olumsuz değerlendirmektedir.

“Tamamlayıcı sağlık sigortasına güvenim tamdır.” ifadesinde 8.500 TL ve altı gelir grubu ile diğer gruplar (8.501-10.000 TL, 10.001-15.000 TL, 15.001- 20.000 TL) arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur (Ek Tablo-2). İfadeyi

8.500 TL ve altı gelir grubu diğer gelir gruplarına göre daha olumsuz değerlendirmektedir.

“Tamamlayıcı sağlık sigortasıyla elde edeceğim avantajları biliyorum.” ifadesinde 8.500 TL ve altı gelir grubu ile diğer tüm gruplar (8.501-10.000 TL, 10.001-15.000 TL, 15.001- 20.000 TL, 20.001-25.000 TL, 25.001 TL ve üzeri) arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur (Ek Tablo-2). İfadeyi 8.500 TL ve altı gelir grubu diğer gelir gruplarına göre daha olumsuz değerlendirmektedir.

“Hangi durumlarda tamamlayıcı sağlık sigortamın tazminatımı ödeyeceğini biliyorum.” ifadesinde 8.500 TL ve altı gelir grubu ile diğer gruplar (8.501-10.000 TL, 10.001-15.000 TL, 15.001- 20.000 TL) arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur (Ek Tablo-2). İfadeyi 8.500 TL ve altı gelir grubu diğer gelir gruplarına göre daha olumsuz değerlendirmektedir.

“Tamamlayıcı sağlık sigortamda hangi hizmetleri alabileceğimi biliyorum.” ifadesinde 8.500 TL ve altı gelir grubu ile diğer gruplar (8.501-10.000 TL, 10.001-15.000 TL, 15.001- 20.000 TL, 25.001 TL ve üzeri) arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur (Ek Tablo-2). İfadeyi 8.500 TL ve altı gelir grubu diğer gelir gruplarına göre daha olumsuz değerlendirmektedir.

“Tamamlayıcı sağlık sigortamın sunduğu ek teminatları biliyorum.” ifadesinde 8.500 TL ve altı gelir grubu ile diğer tüm gruplar (8.501-10.000 TL, 10.001-15.000 TL, 15.001- 20.000 TL, 20.001-25.000 TL, 25.001 TL ve üzeri) arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur (Ek Tablo-2). İfadeyi 8.500 TL ve altı gelir grubu diğer gelir gruplarına göre daha olumsuz değerlendirmektedir.

“Tamamlayıcı sağlık sigortasını başkalarına tavsiye ederim.” ifadesinde 8.500 TL ve altı gelir grubu ile 10.001-15.000 TL’lik gelir grubu arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur (Ek Tablo-2). 10.001- 15.000 TL’lik gelir grubunun 8.500 TL ve altı gelir grubuna bu ifadeyi daha olumlu değerlendirdiği gözükmemektedir.

“Tamamlayıcı sağlık sigortasının yeterince bilindiğini düşünüyorum.” ifadesinde 8.500 TL ve altı gelir grubu ile diğer gruplar (8.501-10.000 TL, 10.001-15.000 TL, 15.001- 20.000 TL, 20.000-25.000 TL) arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur (Ek Tablo-2). İfadeyi 8.500 TL ve altı gelir grubu diğer gelir gruplarına göre daha olumsuz değerlendirmektedir.

Tamamlayıcı Sağlık Sigortası (TSS) ile İlgili İfadeler	Eğitim Durumu	Aritmetik Ortalama Standart			F	p
		n	($\bar{x}$)	Sapma		
Tamamlayıcı sağlık sigortası sosyal güvenlik sisteminin tamamlayıcısıdır	Lise ve Dengi Okul Mezunu	55	3,07	1,345	5,450	,001
	Ön lisans Mezunu	27	2,48	1,341		
	Lisans Mezunu	186	3,37	1,170		
	Lisansüstü Mezunu	120	3,43	1,150		
	Toplam	388	3,28	1,223		
Tamamlayıcı sağlık sigortaları sosyal sigortanın karşılamadığı hizmetleri sağlamaktadır	Lise ve Dengi Okul Mezunu	55	2,82	1,335	5,016	,002
	Ön lisans Mezunu	27	2,30	1,353		
	Lisans Mezunu	186	3,13	1,212		
	Lisansüstü Mezunu	120	3,21	1,166		
	Toplam	388	3,05	1,245		
Gelirim artarsa tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmayı düşünebilirim	Lise ve Dengi Okul Mezunu	33	3,36	1,432	4,643	,004
	Ön lisans Mezunu	16	2,13	1,360		
	Lisans Mezunu	95	3,32	1,249		
	Lisansüstü Mezunu	68	3,47	1,344		
	Toplam	212	3,28	1,351		
Tamamlayıcı sağlık sigortasının yeterince bilindiğini düşünüyorum	Lise ve Dengi Okul Mezunu	55	2,65	1,336	2,911	,034
	Ön lisans Mezunu	27	2,26	1,130		
	Lisans Mezunu	186	2,70	1,206		
	Lisansüstü Mezunu	120	2,97	1,223		
	Toplam	388	2,74	1,234		
Covid-19 için yeterli önlemleri aldığımı düşünüyorum	Lise ve Dengi Okul Mezunu	55	4,00	1,139	3,704	,012
	Ön lisans Mezunu	27	3,37	1,182		
	Lisans Mezunu	186	3,74	1,134		
	Lisansüstü Mezunu	120	4,02	,953		
	Toplam	388	3,84	1,097		
Covid-19 ile beraber tamamlayıcı sağlık sigortası primlerinin arttığını düşünüyorum	Lise ve Dengi Okul Mezunu	55	3,56	1,198	2,818	,039
	Ön lisans Mezunu	27	3,26	1,318		
	Lisans Mezunu	186	3,64	1,107		
	Lisansüstü Mezunu	120	3,88	1,086		
	Toplam	388	3,68	1,137		

Tablo 4.17. Tamamlayıcı Sağlık Sigortası ile İlgili İfadelerin Katılımcıların Eğitim Durumlarına Göre Farklılıkları

Tamamlayıcı sağlık sigortası ile ilgili ifadelerin katılımcıların eğitim düzeylerine göre %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıkları olan ifadeler Tablo 4.17’de verilmiştir.

“Tamamlayıcı sağlık sigortası sosyal guvenlik sisteminin tamamlayıcısıdır.” ifadesinde on lisans mezunları ile lisans ve lisansuştu mezunları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur (Ek Tablo-3). On lisans mezunları lisans ve lisansuştu mezunlarına gure ifadeyi daha olumsuz değerlendirmektedir.

“Tamamlayıcı sağlık sigortaları sosyal sigortanın karşılamadığı hizmetleri sağlamaktadır.” ifadesinde on lisans mezunları ile lisans ve lisansuştu mezunları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur (Ek Tablo-3). On lisans mezunları lisans ve lisansuştu mezunlarına gure ifadeyi daha olumsuz değerlendirmektedir.

“Gelirim artarsa tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmayı duşunebilirim.” ifadesinde on lisans mezunları ile lise ve dengi okul mezunları, lisans ve lisansuştu mezunları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur (Ek Tablo-3). On lisans mezunları, lise ve dengi okul mezunları, lisans ve lisansuştu mezunlarına gure ifadeyi daha olumsuz değerlendirmektedir.

“Tamamlayıcı sağlık sigortasının yeterince bilindiğini duşunuyorum.” ifadesinde on lisans mezunları ile lisansuştu mezunları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur (Ek Tablo-3). On lisans mezunları, lisansuştu mezunlarına gure ifadeyi daha olumsuz değerlendirmektedir.

“Covid-19 iain yeterli onlemleri aldığımı duşunuyorum.” ifadesinde on lisans mezunları ile lisansuştu mezunları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur (Ek Tablo-3). On lisans mezunları, lisansuştu mezunlarına gure ifadeyi daha olumsuz değerlendirmektedir.

“Covid-19 ile beraber tamamlayıcı sağlık sigortası primlerinin arttığını duşunuyorum.” ifadesinde on lisans mezunları ile lisansuştu mezunları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur (Ek Tablo-3). On lisans mezunları, lisansuştu mezunlarına gure ifadeyi daha olumsuz değerlendirmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada Ankara ilinde yaşayan yetişkinlerin Covid-19 süreci içerisinde tamamlayıcı sağlık sigortasına bakış açıları ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Bu amaç doğrultusunda 44 soruluk anket uyarlanmış, anket içerisinde katılımcıların tanımlayıcı özellikleri, sağlık durumları, tamamlayıcı sağlık sigortası ve Covid-19 ile ilgili ifadeler yer verilmiştir. Analizler için tesadüfi olmayan örnekleme yönteminden kolayda örnekleme yöntemiyle 388 katılımcının online olarak doldurduğu anket verileri kullanılmıştır. Elde edilen veriler istatistik paket programı yardımıyla analiz edilmiştir. Katılımcıların yarısından fazlası tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmıştır. Tamamlayıcı sağlık sigortası yaptıranların çoğunluğunu da evli katılımcılar oluşturmaktadır. Büyük bir çoğunluk da Covid-19 geçirmiştir. Çevresinde Covid-19 geçirmeyen sayısı ise yok denecek kadar azdır.

Yapılan analiz sonucunda katılımcıların sigorta şirketlerine güvendiklerine yönelik ortalama yüksek çıkmıştır. Meral (2021) çalışmasında Türk sigorta sektöründe Covid-19 ile birlikte güven ve saygınlık artışı olduğuna değinmiştir bu yönden çalışmadaki bulgularla örtüşmektedir.

Gelir satın alma tercihlerini etkileyen önemli faktörlerden birisidir. Gelir düzeyine bakıldığında 10.001 TL ve üzeri gelire sahip katılımcıların tamamlayıcı sağlık sigortasını daha çok tercih ettikleri görülmektedir.

Tamamlayıcı sağlık sigortası ile ilgili ifadelerde kadınların erkeklere oranla sigorta şirketlerine ve tamamlayıcı sağlık sigortasına güvendikleri, tamamlayıcı sağlık sigortasının yaşam standartlarını arttırdığını ve sigortanın beklentilerini karşıladığını, tamamlayıcı sağlık sigortasını başkalarına tavsiye konusunda daha olumlu bakmışlardır. Çalışmada bu ifadelerde istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Yapılan analiz itibarıyla Şahin ve Uyar'ın (2022) çalışmalarında buldukları sonuçla örtüşmektedir.

Katılımcıların ankete verdikleri cevaplar incelendiğinde tamamlayıcı sağlık sigortasının yeterince tanıtılmadığını düşündükleri görülmektedir. Literatüre bakıldığında Uzun (2015) yaptığı çalışmasında tamamlayıcı sağlık sigortası hakkında daha fazla bilgilendirici faaliyetleri yapılması gerektiğini tavsiye etmiştir.

Bu çalışmada katılımcıların görüşleriyle birlikte tamamlayıcı sağlık sigortasının yeterince tanıtılmadığını desteklemektedir.

Medeni durum insanların tercihlerini etkileyen faktörlerden birisidir. Çalışmada tamamlayıcı sağlık sigortası ile ilgili ifadeler medeni duruma göre incelendiğinde genel olarak evlilerin daha olumlu baktığı görülmektedir. Katılımcıların cevaplarına göre evli kişilerin tamamlayıcı sağlık sigortası ile ilgili bilgi düzeylerinin daha yüksek olduğu söylenebilir. Evli katılımcıların bekar katılımcılara oranla sigorta şirketlerine ve tamamlayıcı sağlık sigortasına daha olumlu baktıkları görülmektedir. Çalışma bu yönden Şahin ve Uyar (2022) çalışmalarını desteklemektedir. Covid-19 süreci evli kişilerin bekar kişilere göre tamamlayıcı sağlık sigortasına bakış açılarını olumlu etkilemiştir.

Özel sektör ve kamu sektöründe çalışmak çalışma koşulları, motivasyon faktörleri, kariyer beklentileri ve örgütsel kültür gibi farklılıklar gösterebilir. Bu farklılıklar bireylerin sigortaya, sigorta şirketlerine bakış açılarını da etkileyebilir. Katılımcıların çalıştıkları kurum niteliğine göre tamamlayıcı sağlık sigortası ile ilgili ifadelerine verdikleri cevaplar incelendiğinde, kamu sektöründe çalışanların özel sektörde çalışanlara kıyasla devlet tarafından sağlanan sigortaya daha olumlu baktıkları görülmektedir. Çalışmanın geneline bakıldığında katılımcıların devlet tarafından sağlanan sigortayı yeterli bulmadıkları görülmektedir. Bu sonuç Gök, Küçük ve Ekiyor (2021) tarafından yapılan çalışma ile benzerlik göstermektedir. Kamu sektöründe çalışanların tamamlayıcı sağlık sigortası ile ilgili bilgi düzeylerinin özel sektörde çalışanlara göre daha az olduğu görülürken, kamu sektörü çalışanları tamamlayıcı sağlık sigortasının yeterince tanıtılmadığını da düşünmektedirler.

Hastalık geçirmek hastalığın türüne şiddetine ve süresine bağlı olarak insanları fiziksel, zihinsel, finansal ve sosyal olarak etkileyebilir. Ortaya çıkışı itibarıyla Covid-19 küresel çapta hemen hemen herkesi etkilediği söylenebilir. Katılımcıların Covid-19 geçirip geçirmeme durumlarına bakıldığında büyük bir çoğunluğunun geçirdiği görülmektedir. Covid-19 geçirenlerin sigorta şirketlerine ve tamamlayıcı sağlık sigortasına geçirmeyenlere oranla daha olumlu baktıkları yapılan çalışmada görülmüştür. Tamamlayıcı sağlık sigortası hakkında bilgi düzeyi açısından Covid-19 geçirenlerin geçirmeyenlere göre bilgi düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Covid-19 süreciyle birlikte Covid-19 geçirenlerin geçirmeyenlere

oranla tamamlayıcı sağlık sigortasına bakış açılarının daha olumlu olduğu, aynı zamanda toplumun da tamamlayıcı sağlık sigortasına ilgisinin artacağını düşündükleri gözükmeğtedir. Çalışma bu yönden Sevimoğlu'nun (2022) çalışmasında bulunduğu hastalıkla mücadele için daha iyi hizmete erişmek isteyen kişilerin sigorta yaptıırma eğiliminde oldukları sonucunu desteklemektedir. Şahin ve Uyar (2022) çalışmasında da benzer sonuca ulaşmışlardır.

Bu çalışmanın sonuçlarından hareketle uygulamaya ve akademi dünyasına yönelik aşğıdaki öneriler geliştirilmiştir.

Araştırma bulgularına göre katılımcılar tamamlayıcı sağlık sigortasının yeterince tanıtılmadığını düşünmektedir. Bu hususta sigorta şirketlerine, tamamlayıcı sağlık sigortasının faydalarını vurgulayan etkin bir pazarlama kampanyası oluşturmaları önerilir. Kampanyalarını televizyon, internet, sosyal medya gibi farklı platformlarda yayarak hedeflenen kitleye göre tamamlayıcı sağlık sigortasının sağladığı güvence ve ek avantajlardan bahsetmeleri faydalarına olacaktır.

Tamamlayıcı sağlık sigortası hakkında yeterince bilgisi olmayan insanlar için karmaşık gözükebilir. Reklam kampanyalarında sigorta kapsamı, primleri ve avantajlarını açıklayan net bilgilere yer vermek kampanyanın daha etkin olmasını sağlayacaktır.

İnsanlar başka kişilerin deneyimlerine önem vermektedir. İnternette bir ürün satın alırken de incelenen ilk kısımlardan birisi müşteri yorumlarıdır. Buradan hareketle mevcut müşterilerin deneyimlerini paylaştıkları gerek sosyal medya gerekse şikâyet siteleri sigorta şirketleri tarafından yakından takip edilerek şikayetlerini gidererek müşteri memnuniyet düzeyini en üst düzeyde sağlamalıdır.

Araştırma bulgularına göre düşük gelir grubundaki katılımcılar, tamamlayıcı sağlık sigortasıyla ilgili ifadeleri daha olumsuz değerlendirmişlerdir. Sigorta şirketleri düşük gelir gruplarını dikkate alarak daha uygun ödeme şartlarında poliçeler oluşturmalıdır.

Bu çalışmada örneklem olarak Ankara ili alınmıştır. Bundan sonra yapılacak çalışmalarda coğrafi bölgeler veya Türkiye genelinde daha kapsamlı çalışmalar yapılabilir.

Katılımcılar tamamlayıcı sağlık sigortası yaptıran ve yaptırması muhtemel müşterilerden oluşmaktadır. Yeni yapılacak çalışmalar sigorta sektöründe hizmet veren kişilere yönelik de yapılabilir.

Sigorta şirketlerinin üst düzey yöneticilerinin konu hakkında görüşleri alınarak yöneticilerin tamamlayıcı sağlık sigortasının Covid-19 süreci içerisinde nasıl değerlendirdikleriyle ilgili nitel çalışmalar da yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Akkurt, E., & Umut, M. (2023). Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Üretiminde Sigorta Şirketlerinin Gri İlişkisel Analiz Yöntemiyle Performanslarının Ölçümü. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 15(1), 332-346.
- Arslan, İ., & Bayar, İ. (2020). Covid-19 Salgını, Ekonomik Etkileri ve Küresel Ekonominin Geleceği. *Gaziantep University Journal Of Social Sciences*, 19 (Covid-19 Special Issue), 87-104.
- Atukalp, M. E. (2021). Küresel Kovid-19 Salgınının Türkiye Sağlık Sigortası Sektörüne Etkisi. *The Journal Of International Scientific Researches*, 6(3), 316-322.
- Balcı, A. (2011). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler. Dokuzuncu Baskı, Ankara: Pegem.
- Başoğlu, B. (2021). Türkiye'de Tamamlayıcı Sağlık Sigortaları Prim Üretimi ve Özel Sağlık Sigortaları Sistemine Katkıları Açısından Değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (46), 108-123.
- Bitimli, G. (2019). *Türkiye'de Tamamlayıcı Sağlık Sigortası ve Müşterilerinin Profili Üzerine Bir Araştırma*. Marmara Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü, Sigortacılık Ana Bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Bulan, S., & Özşarı, H. (2023). Covid-19'un Sağlık Sigortası Sektörüne Etkisi. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(1), 57-66.
- Büyüköztürk Ş. Ankara (2016) Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı Pegem Akademi.
- Couffinhal, A., & Franc, C. (2012). Private Health Insurance in France. *Private Health Insurance And Medical Savings Accounts: History, Politics, Performance*.
- Çalışkan, A., & Dayıoğlu Erul, R. (2021). Koronavirüs Krizinden Çıkışta Türkiye'de Alınan Ekonomik Önlemler ve Kamu Politikalarının Önemi. *Vergi Raporu*, (256), 35-58.
- Çıraklı, Ü., & Yıldırım, H. H. (2018). 1990'dan 2014'e Kadar Dünyada Ekonomik Kriz Zamanlarında Sağlık Politikası Tercihleri ve Alınan Önlemler: Teorik Bir İnceleme. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, 6(1), 43-51.
- Değirmencioglu P. T. (2021). *Sağlık Harcamalarının Finansmanında Tamamlayıcı Sağlık Sigortasının Rolü: Üniversite Çalışanları Üzerine Bir Araştırma*. Kayseri Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Emer, F. K. (2020). Corona ve Paul Celan Ya Da Aşk Ve Pandemi. *Folklor/Edebiyat*, 26(103), 527-544.
- Gezgüç, G. M., & Duman, D. (2020). Pandemiyle Mücadele ve Siyasi Liderlerin Tutumları: Abd, Almanya, Brezilya Ve Yeni Zelanda Karşılaştırması. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(7), 253-275.
- Giray, B. (2010). *Sosyal Güvenlik Sistemine Destek Amaçlı Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Modeli*. Marmara Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü, Sigortacılık Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Gök, G., Küçük, A. & Ekiyor A. (2021). Covid-19 Salgınının Sağlık ve Hayat Sigortaları Üzerindeki Etkileri Doç. Dr. Aykut Ekiyor. *Proceedings Book*.

- Gürbüz, S., & Şahin, F. (2018). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- İnce, G. (2014). *Ankara'da Bir Vakıf Üniversitesine Bağlı Semt Polikliniğine Başvuran Hastaların Tamamlayıcı Sağlık Sigortasına Bakış Açılarının Değerlendirilmesi*. Başkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sağlık Kurumları İşletmeciliği Ana Bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- İsmail, K. O. Ç., & Yardımcıoğlu, F. (2020). Covid-19 Pandemi Sürecinde Uygulamaya Konulan Mali Tedbir ve Teşviklerin Karşılaştırmalı Analizi: Türkiye Ve Seçilmiş Ab Ülkeleri Karşılaştırması. *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 123-152.
- Jianhua, G. O. N. G. (2020). Çin'in Yeni Koronavirüs Zatürresine Karşı Savaşı: Mücadeleler, Sonuçlar ve Yansımalar. *Kuşak ve Yol Girişimi Dergisi (Bıq)*, 1(2), 90-102.
- Marjouna, Y., & Bozic, K. J. (2012). Brief History Of Quality Movement In Us Healthcare. *Current Reviews In Musculoskeletal Medicine*, 5, 265-273.
- Meral, H. (2021). Covid-19 Türk Sigorta Sektörünü Nasıl Etkiledi? *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(3), 443-458.
- Orhan, E., & Kiyak, M. (2015). The Action And Diffuculty Of Supplemental Health Insurance In Private Hospitals. *Research Journal Of Business And Management*, 2(3), 308-322.
- Orhaner, E., & Ekinci, N. (2019). Ankara'da Yaşayan Kişilerin Özel Sağlık Sigortalarına İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, 6(1), 34-42.
- Önder, M. E., Ersoy, E., & Karacaoğlu, K. (2016). Sağlıkta Yeni Bir Finansman Yöntemi Olan Tamamlayıcı Ve Destekleyici Sağlık Sigortası Hakkında Hastaların Bilgi Ve Memnuniyet Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma. *Uluslararası İşletme, Ekonomi ve Yönetim Perspektifleri Dergisi*, 1(1), 24-36.
- Parıldar, H. (2020). Tarihte Bulaşıcı Hastalık Salgınları. *Tepecik Eğitim Ve Araştırma Hastanesi Dergisi*, 30, 19-26.
- Sarıyıldız, A., Paşaoğlu, M. T., & Yılmaz, M. E. (2021). Türkiye, Çin, Abd, Fransa Sağlık Sistemleri Ve Covid-19 Politikaları. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(2), 314-327.
- Şahin, O. N., & Uyar, H. İ. (2022). Covid-19 And Private Health Insurance: A Research On Individuals'perspectives On Private Insurance In Turkey. *International Journal of Insurance and Finance*, 2(2), 29-60.
- Serdar, F., Kurtaran, A., Kurtaran, A. T., & Çelik, M. K. (2021). Tamamlayıcı Sağlık Sigortasının Sürdürülebilirliği: Öğretim Elemanlarının Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *The Journal Of International Scientific Researches*, 6(2), 218-231.
- Sevimoğlu, T. N. (2022). *Covid-19 Salgınının Türkiye'deki Sağlık Sigortası Sektörüne Etkileri*. Başkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sigortacılık ve Risk Yönetimi Ana Bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Tapan, B. (2008). *Genel Sağlık Sigortası'nın Sürdürülebilirliği İçin Tamamlayıcı Sağlık Sigortası'nın Gerekliliği*. Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Tapan, B., Alıcı, S., Yıldırım, N., & Gayef, A. (2015). Özel Sağlık Sigorta Şirketlerinin Genel Sağlık Sigortasının Sürdürülebilirliği İçin Tamamlayıcı Sağlık Sigortasının Gerekliliği Konusundaki Görüşlerinin

- Değerlendirilmesi. *İstanbul Bilim Üniversitesi Florence Nightingale Tıp Dergisi*, 1(2), 77-86.
- Tapay, N., & Colombo, F. (2004). Private Health Insurance In The Netherlands: A Case Study.
- Temur, Ö. Ü. A. (2018). Türkiye’de Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Uygulamasının Özel Sağlık Sigortasının Gelişimine Etkisinin İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Sempozyumu*, İstanbul.
- Thomson, S., & Mossialos, E. (2009). Private Health Insurance In The European Union. *Studies And Reports On Health And Long-Term Care, European Commission, Brussels*.
- Ural, A., & Kılıç, İ. Ankara (2006). *Bilimsel Araştırma Süreci ve Spss ile Veri Analizi*. Detay Yayıncılık.
- Uzun, S. İstanbul (2015) *Tamamlayıcı Sağlık Sigortası* Sağlık. Okan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık Yönetimi Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Üstün, Ç., & Özçiftçi, S. (2020). Covid-19 Pandemisinin Sosyal Yaşam ve Etik Düzen Üzerine Etkileri: Bir Değerlendirme Çalışması. *Anatolian Clinic The Journal Of Medical Sciences*, 25(Special Issue On Covid 19), 142-153.
- Varoğlu, F. Ö. (2013) Tamamlayıcı Sağlık Sigortasının Genel Görünümü ve Türkiye’deki Gelişim Süreci. *Sosyal Güvençe*, (3), 20-40.
- Yamane T. (2001) *Temel Örneklem Yöntemleri*, Çevirenler: A. Esin, M. A. Bakır C. Aydın, E. Gürbüzsel Litaretür Yayınları İstanbul.
- Yılmaz, F. Ö., Erişen, M. A., Atalay, H. N., & Şahin, P. (2019). Öğrencilerin Genel Sağlık Sigortası ve Özel Sağlık Sigortasına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. 4. *Uluslararası Sağlık Bilimleri ve Yönetimi Kongresi*, İstanbul.
- Yücel, B., & Görmez, A. A. (2019). Sars-Corona Virüsüne Genel Bakış. *Türkiye Teknoloji ve Uygulamalı Bilimler Dergisi*, 2(1), 32-39.
- <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-52899914> 13 Nisan 2023 Tarihinde alınmıştır.
- https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_07_1571 7 Mayıs 2023 Tarihinde alınmıştır.
- <https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66177/koronavirus-riskine-karsi-14-kural-kamu-spotu.html> 13 Nisan 2023 Tarihinde alınmıştır.
- <https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Duyurul ar/Koronavirus> 10 Mayıs 2023 Tarihinde alınmıştır.
- <https://www.tsb.org.tr/tr/istatistikler> 28 Mart 2023 Tarihinde alınmıştır.

EKLER

EK-1. Anket

COVID-19 SÜRECİNDE YETİŞKİMLERİN TAMAMLAYICI SAĞLIK SİGORTASINA BAKİŞ AÇILARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Sayın Katılımcı,

Bu araştırma Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Sigortacılık Anabilim Dalında yapılmakta olan yüksek lisans tezine veri temin etmek amacıyla hazırlanmıştır. Vereceğiniz cevaplar size herhangi bir sorumluluk getirmeyecektir ve tamamen bilimsel amaçla kullanılacaktır.

Vermiş olduğunuz katkılar için şimdiden teşekkür ederim.

Salih Furkan ÜNLÜÖNEN

AHBV Üniversitesi Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü

Sigortacılık Anabilim Dalı Yüksek Lisans

Öğrencisi

salih.unluonen@hbv.edu.tr

- S.1. Cinsiyetiniz? ☐ Erkek ☐ Kadın
- S.2. Yaşınız? ☐ 18-24 ☐ 25-35 ☐ 36-45 ☐ 46 ve üzeri
- S.3. Medeni Durumunuz? ☐ Evli ☐ Bekâr
- S.4. Eğitim Durumunuz? ☐ İlköğretim mezunu ☐ Lise ve dengi okul mezunu
☐ Ön lisans mezunu ☐ Lisans mezunu ☐ Lisansüstü
mezunu
- S.5. Aylık Geliriniz? ☐ 8.500 TL ve altı ☐ 8.501 – 10.000 TL ☐ 10.001 –
15.000 TL ☐ 15.001- 20.000 TL ☐ 20.001 – 25.000 TL ☐ 25.001 TL ve
üzeri
- S.6. Çalıştığınız Kurumu Niteliği? ☐ Özel sektör ☐ Kamu Sektörü
- S.7. Evde Kiminle Yaşıyorsunuz? ☐ Tek başıma ☐ Eşimle birlikte ☐ Eşim ve çocuklarımla
☐ Annem, Babam ve kardeşlerimle ☐ Arkadaşlarımla
- S.8. Tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırdınız mı? ☐ Evet, yaptırdım ☐ Hayır yaptırmadım ☐ Yaptırmayı
düşünüyorum
- S.9. Kronik bir rahatsızlığınız var mı? ☐ Evet ☐ Hayır
- S.10. Birlikte yaşadığınız insanlarda kronik bir rahatsızlık var mı? ☐ Evet ☐ Hayır
- S.11. Covid 19 geçirdiniz mi? ☐ Evet ☐ Hayır
- S.12. Covid 19 geçirdiyseniz nerede tedavi gördünüz? ☐ Hastanede yatarak ☐ Hastanede ayakta ☐ Evde ☐ Covid
19 geçirmedi
- S.13. Hastalığınızın şiddeti nasıldı? ☐ Az ☐ Orta ☐ Ağır ☐ Covid 19 geçirmedi
- S.14. Yakın çevrenizde covid 19 geçiren oldu mu? ☐ Evet ☐ Hayır

Aşağıdaki Tamamlayıcı Sağlık Sigortası İle İlgili İfadelere Katılım Düzeylerinizi (X) işareti koyarak belirtiniz.

Tamamlayıcı Sağlık Sigortası (TSS) ile İlgili İfadeler	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
15. Sigorta şirketlerine güveniyorum.	1	2	3	4	5
16. Özel sağlık kurumlarının daha kaliteli hizmet sunduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
17. Sosyal güvenlik sisteminin karşıladığı hizmetten memnunum.	1	2	3	4	5
18. Devlet tarafından sağlanan sigortanın yeterli olduğunu düşünüyorum bu yüzden tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmayı düşünmüyorum.	1	2	3	4	5
19. Tamamlayıcı sağlık sigortası hakkında bilgi sahibiyim.	1	2	3	4	5
20. Tamamlayıcı sağlık sigortasına güvenim tamdır.	1	2	3	4	5
21. Tamamlayıcı sağlık sigortası ile elde edeceğim avantajları biliyorum.	1	2	3	4	5
22. Tamamlayıcı sağlık sigortasının yaşam standartlarımı yükselteceğine inanıyorum.	1	2	3	4	5
23. Tamamlayıcı sağlık sigortasını iyi bir sağlık güvencesi aracı olarak görüyorum.	1	2	3	4	5
24. Tamamlayıcı sağlık sigortası ile geleceğe güvenle bakabiliyorum.	1	2	3	4	5
25. Tamamlayıcı sağlık sigortasının ülke sağlık hizmetlerine büyük faydalar sağlayacağına inanıyorum.	1	2	3	4	5
26. Tamamlayıcı sağlık sigortasının sağladığı imkânlar beklentilerimi karşılıyor.	1	2	3	4	5
27. Tamamlayıcı sağlık sigortası için alınan aidatları makul buluyorum.	1	2	3	4	5
28. Tamamlayıcı sağlık sigortası devletin tedavi harcamalarının yükünü azaltacağını düşünüyorum.	1	2	3	4	5
29. Tamamlayıcı sağlık sigortasının faydalı olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
30. Hangi durumlarda tamamlayıcı sağlık sigortamın tazminatımı ödeyeceğini biliyorum.	1	2	3	4	5
31. Tamamlayıcı sağlık sigortamda hangi hizmetleri alabileceğimi biliyorum.	1	2	3	4	5
32. Tamamlayıcı sağlık sigortamın sunduğu ek teminatları biliyorum.	1	2	3	4	5
33. Tamamlayıcı sağlık sigortalarının yeterince tanıtıldığını düşünüyorum.	1	2	3	4	5
34. Tamamlayıcı sağlık sigortasına ödeyeceğim primin karşılığını tam alacağımı düşünüyorum.	1	2	3	4	5
35. Tamamlayıcı sağlık sigortası sosyal güvenlik sisteminin tamamlayıcısıdır.	1	2	3	4	5
36. Tamamlayıcı sağlık sigortaları sosyal sigortanın karşılamadığı hizmetleri sağlamaktadır.	1	2	3	4	5
37. Gelirim artarsa tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmayı düşünebilirim.	1	2	3	4	5
38. Tamamlayıcı sağlık sigortasını başkalarına tavsiye ederim.	1	2	3	4	5
39. Tamamlayıcı sağlık sigortalarının yeterince bilindiğini düşünüyorum.	1	2	3	4	5
40. COVID 19 süreci tamamlayıcı sağlık sigortasına bakış açımı olumlu etkilemiştir.	1	2	3	4	5
41. Covid 19 ciddi bir sağlık problemidir.	1	2	3	4	5
42. Covid 19 için yeterli önlemleri aldığımı düşünüyorum.	1	2	3	4	5
43. Covid 19 ile beraber toplumun tamamlayıcı sağlık sigortasına ilgisinin arttığını düşünüyorum.	1	2	3	4	5
44. Covid 19 ile beraber tamamlayıcı sağlık sigortalarının primlerinin arttığını düşünüyorum.	1	2	3	4	5

EK-2. Tablo 1: Yaş Gruplarına Göre Çoklu Karşılaştırma Tukey Testi Sonuçları

Tamamlayıcı Sağlık Sigortası (TSS) ile İlgili İfadeler	(I) Yaş Grupları	(J) Yaş Grupları	Ortalama Fark (I-J)	p
Tamamlayıcı sağlık sigortası hakkında bilgi sahibiyim	18-24	25-34	-,400	,567
		35-45	-,886*	,021
		46 ve üzeri	-,541	,295
	25-34	18-24	,400	,567
		35-45	-,486*	,013
		46 ve üzeri	-,141	,820
	35-45	18-24	,886*	,021
		25-34	,486*	,013
		46 ve üzeri	,345	,124
	46 ve üzeri	18-24	,541	,295
		25-34	,141	,820
		35-45	-,345	,124
Tamamlayıcı sağlık sigortasıyla elde edeceğim avantajları biliyorum	18-24	25-34	-,357	,657
		35-45	-,879*	,023
		46 ve üzeri	-,369	,629
	25-34	18-24	,357	,657
		35-45	-,522*	,006
		46 ve üzeri	-,012	1,000
	35-45	18-24	,879*	,023
		25-34	,522*	,006
		46 ve üzeri	,510*	,007
	46 ve üzeri	18-24	,369	,629
		25-34	,012	1,000
		35-45	-,510*	,007
Hangi durumlarda tamamlayıcı sağlık sigortamın tazminatını ödeyeceğini biliyorum	18-24	25-34	-,158	,963
		35-45	-,794	,073
		46 ve üzeri	-,374	,664
	25-34	18-24	,158	,963
		35-45	-,636*	,001
		46 ve üzeri	-,216	,596
	35-45	18-24	,794	,073
		25-34	,636*	,001
		46 ve üzeri	,419	,060
	46 ve üzeri	18-24	,374	,664
		25-34	,216	,596
		35-45	-,419	,060
Tamamlayıcı sağlık sigortamda hangi hizmetleri alabileceğimi biliyorum	18-24	25-34	-,341	,721
		35-45	-,878*	,034
		46 ve üzeri	-,428	,548
	25-34	18-24	,341	,721
		35-45	-,537*	,008

		46 ve üzeri	-,088	,955
		18-24	,878*	,034
	35-45	25-34	,537*	,008
		46 ve üzeri	,449*	,034
		18-24	,428	,548
	46 ve üzeri	25-34	,088	,955
		35-45	-,449*	,034
		25-34	-,176	,953
	18-24	35-45	-,726	,127
		46 ve üzeri	-,325	,762
		18-24	,176	,953
	25-34	35-45	-,550*	,008
		46 ve üzeri	-,150	,829
Tamamlayıcı sağlık sigortamın sunduğu ek teminatları biliyorum		18-24	,726	,127
	35-45	25-34	,550*	,008
		46 ve üzeri	,400	,086
		18-24	,325	,762
	46 ve üzeri	25-34	,150	,829
		35-45	-,400	,086

* Fark 0,05 düzeyinde anlamlıdır.

EK-3. Tablo 2: Gelir Gruplarına Göre Çoklu Karşılaştırma Tukey Testi Sonuçları

Tamamlayıcı Sağlık Sigortası (TSS) ile İlgili İfadeler	(I) Aylık Gelir	(J) Aylık Gelir	Ortalama Fark (I-J)	
			J	p
Sosyal güvenlik sisteminin karşıladığı hizmetten memnunum	8.500 TL ve altı	8.501 - 10.000 TL	-,437	,718
		10.001 - 15.000 TL	-,651	,051
		15.001 - 20.000 TL	-,301	,762
		20.001 - 25.000 TL	-,220	,973
		25.001 TL ve üzeri	,233	,938
	8.501 - 10.000 TL	8.500 TL ve altı	,437	,718
		10.001 - 15.000 TL	-,214	,965
		15.001 - 20.000 TL	,136	,995
		20.001 - 25.000 TL	,217	,983
		25.001 TL ve üzeri	,670	,168
	10.001 - 15.000 TL	8.500 TL ve altı	,651	,051
		8.501 - 10.000 TL	,214	,965
		15.001 - 20.000 TL	,350	,216
		20.001 - 25.000 TL	,431	,448
		25.001 TL ve üzeri	,884*	,000
	15.001 - 20.000 TL	8.500 TL ve altı	,301	,762
		8.501 - 10.000 TL	-,136	,995
		10.001 - 15.000 TL	-,350	,216
		20.001 - 25.000 TL	,081	,999
		25.001 TL ve üzeri	,534*	,049
	20.001 - 25.000 TL	8.500 TL ve altı	,220	,973
		8.501 - 10.000 TL	-,217	,983
		10.001 - 15.000 TL	-,431	,448
		15.001 - 20.000 TL	-,081	,999
		25.001 TL ve üzeri	,453	,490
	25.001 TL ve üzeri	8.500 TL ve altı	-,233	,938
		8.501 - 10.000 TL	-,670	,168
		10.001 - 15.000 TL	-,884*	,000
		15.001 - 20.000 TL	-,534*	,049
		20.001 - 25.000 TL	-,453	,490
Tamamlayıcı sağlık sigortası hakkında bilgi sahibiyim	8.500 TL ve altı	8.501 - 10.000 TL	-1,244*	,001
		10.001 - 15.000 TL	-1,133*	,000
		15.001 - 20.000 TL	-,964*	,001
		20.001 - 25.000 TL	-1,232*	,000
		25.001 TL ve üzeri	-1,428*	,000
	8.501 - 10.000 TL	8.500 TL ve altı	1,244*	,001
		10.001 - 15.000 TL	,112	,998
		15.001 - 20.000 TL	,280	,901
		20.001 - 25.000 TL	,012	1,000
		25.001 TL ve üzeri	-,183	,989
	10.001 - 15.000 TL	8.500 TL ve altı	1,133*	,000
		8.501 - 10.000 TL	-,112	,998

Tamamlayıcı sağlık sigortasına güvenim tamdır		15.001 - 20.000 TL	,168	,900
		20.001 - 25.000 TL	-,100	,998
		25.001 TL ve üzeri	-,295	,660
	15.001 - 20.000 TL	8.500 TL ve altı	,964*	,001
		8.501 - 10.000 TL	-,280	,901
		10.001 - 15.000 TL	-,168	,900
		20.001 - 25.000 TL	-,268	,872
		25.001 TL ve üzeri	-,463	,152
	20.001 - 25.000 TL	8.500 TL ve altı	1,232*	,000
		8.501 - 10.000 TL	-,012	1,000
		10.001 - 15.000 TL	,100	,998
		15.001 - 20.000 TL	,268	,872
		25.001 TL ve üzeri	-,195	,977
	25.001 TL ve üzeri	8.500 TL ve altı	1,428*	,000
		8.501 - 10.000 TL	,183	,989
		10.001 - 15.000 TL	,295	,660
		15.001 - 20.000 TL	,463	,152
		20.001 - 25.000 TL	,195	,977
	8.500 TL ve altı	8.501 - 10.000 TL	-,887*	,046
		10.001 - 15.000 TL	-,726*	,018
		15.001 - 20.000 TL	-,647*	,045
		20.001 - 25.000 TL	-,621	,246
		25.001 TL ve üzeri	-,533	,265
	8.501 - 10.000 TL	8.500 TL ve altı	,887*	,046
		10.001 - 15.000 TL	,160	,990
		15.001 - 20.000 TL	,240	,939
		20.001 - 25.000 TL	,265	,958
		25.001 TL ve üzeri	,353	,807
	10.001 - 15.000 TL	8.500 TL ve altı	,726*	,018
		8.501 - 10.000 TL	-,160	,990
		15.001 - 20.000 TL	,080	,996
		20.001 - 25.000 TL	,105	,998
		25.001 TL ve üzeri	,193	,911
	15.001 - 20.000 TL	8.500 TL ve altı	,647*	,045
		8.501 - 10.000 TL	-,240	,939
		10.001 - 15.000 TL	-,080	,996
		20.001 - 25.000 TL	,025	1,000
		25.001 TL ve üzeri	,113	,990
	20.001 - 25.000 TL	8.500 TL ve altı	,621	,246
		8.501 - 10.000 TL	-,265	,958
		10.001 - 15.000 TL	-,105	,998
		15.001 - 20.000 TL	-,025	1,000
		25.001 TL ve üzeri	,088	,999
	25.001 TL ve üzeri	8.500 TL ve altı	,533	,265
		8.501 - 10.000 TL	-,353	,807
		10.001 - 15.000 TL	-,193	,911
		15.001 - 20.000 TL	-,113	,990
		20.001 - 25.000 TL	-,088	,999

Tamamlayıcı sağlık sigortasıyla elde edeceğim avantajları biliyorum	8.500 TL ve altı	8.501 - 10.000 TL	-1,204*	,003
		10.001 - 15.000 TL	-1,142*	,000
		15.001 - 20.000 TL	-,868*	,003
		20.001 - 25.000 TL	-1,111*	,003
		25.001 TL ve üzeri	-1,244*	,000
	8.501 - 10.000 TL	8.500 TL ve altı	1,204*	,003
		10.001 - 15.000 TL	,063	1,000
		15.001 - 20.000 TL	,336	,816
		20.001 - 25.000 TL	,093	1,000
		25.001 TL ve üzeri	-,040	1,000
	10.001 - 15.000 TL	8.500 TL ve altı	1,142*	,000
		8.501 - 10.000 TL	-,063	1,000
		15.001 - 20.000 TL	,273	,540
		20.001 - 25.000 TL	,031	1,000
		25.001 TL ve üzeri	-,103	,995
	15.001 - 20.000 TL	8.500 TL ve altı	,868*	,003
		8.501 - 10.000 TL	-,336	,816
		10.001 - 15.000 TL	-,273	,540
		20.001 - 25.000 TL	-,243	,916
		25.001 TL ve üzeri	-,376	,380
	20.001 - 25.000 TL	8.500 TL ve altı	1,111*	,003
		8.501 - 10.000 TL	-,093	1,000
		10.001 - 15.000 TL	-,031	1,000
		15.001 - 20.000 TL	,243	,916
		25.001 TL ve üzeri	-,133	,996
	25.001 TL ve üzeri	8.500 TL ve altı	1,244*	,000
		8.501 - 10.000 TL	,040	1,000
		10.001 - 15.000 TL	,103	,995
		15.001 - 20.000 TL	,376	,380
		20.001 - 25.000 TL	,133	,996
Hangi durumlarda tamamlayıcı sağlık sigortamın tazminatımı ödeyeceğini biliyorum	8.500 TL ve altı	8.501 - 10.000 TL	-1,023*	,039
		10.001 - 15.000 TL	-1,088*	,000
		15.001 - 20.000 TL	-,751*	,035
		20.001 - 25.000 TL	-,886	,065
		25.001 TL ve üzeri	-,767	,071
	8.501 - 10.000 TL	8.500 TL ve altı	1,023*	,039
		10.001 - 15.000 TL	-,065	1,000
		15.001 - 20.000 TL	,272	,938
		20.001 - 25.000 TL	,137	,999
		25.001 TL ve üzeri	,257	,965
	10.001 - 15.000 TL	8.500 TL ve altı	1,088*	,000
		8.501 - 10.000 TL	,065	1,000
		15.001 - 20.000 TL	,337	,385
		20.001 - 25.000 TL	,202	,973
		25.001 TL ve üzeri	,321	,663
	15.001 - 20.000 TL	8.500 TL ve altı	,751*	,035
		8.501 - 10.000 TL	-,272	,938
		10.001 - 15.000 TL	-,337	,385

Tamamlayıcı sağlık sigortamda hangi hizmetleri alabileceğimi biliyorum	20.001 - 25.000 TL	20.001 - 25.000 TL	-,135	,995
		25.001 TL ve üzeri	-,015	1,000
		8.500 TL ve altı	,886	,065
		8.501 - 10.000 TL	-,137	,999
	25.001 TL ve üzeri	10.001 - 15.000 TL	-,202	,973
		15.001 - 20.000 TL	,135	,995
		25.001 TL ve üzeri	,120	,998
		8.500 TL ve altı	,767	,071
	8.500 TL ve altı	8.501 - 10.000 TL	-,257	,965
		10.001 - 15.000 TL	-,321	,663
		15.001 - 20.000 TL	,015	1,000
		20.001 - 25.000 TL	-,120	,998
	8.501 - 10.000 TL	8.501 - 10.000 TL	-1,272*	,003
		10.001 - 15.000 TL	-1,169*	,000
		15.001 - 20.000 TL	-,728*	,037
		20.001 - 25.000 TL	-,836	,083
Tamamlayıcı sağlık sigortamın sunduğu ek teminatları biliyorum	8.500 TL ve altı	25.001 TL ve üzeri	-,856*	,023
		8.500 TL ve altı	1,272*	,003
		10.001 - 15.000 TL	,103	,999
		15.001 - 20.000 TL	,544	,396
	8.501 - 10.000 TL	20.001 - 25.000 TL	,436	,802
		25.001 TL ve üzeri	,417	,758
		8.500 TL ve altı	1,169*	,000
		8.501 - 10.000 TL	-,103	,999
	10.001 - 15.000 TL	15.001 - 20.000 TL	,441	,101
		20.001 - 25.000 TL	,334	,789
		25.001 TL ve üzeri	,314	,662
		8.500 TL ve altı	,728*	,037
	15.001 - 20.000 TL	8.501 - 10.000 TL	-,544	,396
		10.001 - 15.000 TL	-,441	,101
		20.001 - 25.000 TL	-,108	,998
		25.001 TL ve üzeri	-,127	,989
	20.001 - 25.000 TL	8.500 TL ve altı	,836	,083
		8.501 - 10.000 TL	-,436	,802
		10.001 - 15.000 TL	-,334	,789
		15.001 - 20.000 TL	,108	,998
	25.001 TL ve üzeri	25.001 TL ve üzeri	-,020	1,000
		8.500 TL ve altı	,856*	,023
		8.501 - 10.000 TL	-,417	,758
		10.001 - 15.000 TL	-,314	,662
	8.500 TL ve altı	15.001 - 20.000 TL	,127	,989
		20.001 - 25.000 TL	,020	1,000
		8.501 - 10.000 TL	-1,267*	,004
		10.001 - 15.000 TL	-1,098*	,000
	8.500 TL ve altı	15.001 - 20.000 TL	-,755*	,036
		20.001 - 25.000 TL	-1,030*	,019
		25.001 TL ve üzeri	-,883*	,023
		8.500 TL ve altı	1,267*	,004

Tamamlayıcı sağlık sigortasını başkalarına tavsiye ederim	8.501 - 10.000 TL	10.001 - 15.000 TL	,169	,993
		15.001 - 20.000 TL	,512	,501
		20.001 - 25.000 TL	,236	,985
		25.001 TL ve üzeri	,383	,834
	10.001 - 15.000 TL	8.500 TL ve altı	1,098*	,000
		8.501 - 10.000 TL	-,169	,993
		15.001 - 20.000 TL	,343	,368
		20.001 - 25.000 TL	,068	1,000
		25.001 TL ve üzeri	,215	,918
	15.001 - 20.000 TL	8.500 TL ve altı	,755*	,036
		8.501 - 10.000 TL	-,512	,501
		10.001 - 15.000 TL	-,343	,368
		20.001 - 25.000 TL	-,276	,899
		25.001 TL ve üzeri	-,129	,990
	20.001 - 25.000 TL	8.500 TL ve altı	1,030*	,019
		8.501 - 10.000 TL	-,236	,985
		10.001 - 15.000 TL	-,068	1,000
		15.001 - 20.000 TL	,276	,899
		25.001 TL ve üzeri	,147	,996
	25.001 TL ve üzeri	8.500 TL ve altı	,883*	,023
		8.501 - 10.000 TL	-,383	,834
		10.001 - 15.000 TL	-,215	,918
		15.001 - 20.000 TL	,129	,990
		20.001 - 25.000 TL	-,147	,996
8.500 TL ve altı	8.501 - 10.000 TL	-,856	,093	
	10.001 - 15.000 TL	-,854*	,006	
	15.001 - 20.000 TL	-,664	,059	
	20.001 - 25.000 TL	-,631	,293	
	25.001 TL ve üzeri	-,506	,394	
8.501 - 10.000 TL	8.500 TL ve altı	,856	,093	
	10.001 - 15.000 TL	,002	1,000	
	15.001 - 20.000 TL	,192	,982	
	20.001 - 25.000 TL	,224	,985	
	25.001 TL ve üzeri	,350	,849	
10.001 - 15.000 TL	8.500 TL ve altı	,854*	,006	
	8.501 - 10.000 TL	-,002	1,000	
	15.001 - 20.000 TL	,190	,856	
	20.001 - 25.000 TL	,222	,948	
	25.001 TL ve üzeri	,348	,512	
15.001 - 20.000 TL	8.500 TL ve altı	,664	,059	
	8.501 - 10.000 TL	-,192	,982	
	10.001 - 15.000 TL	-,190	,856	
	20.001 - 25.000 TL	,032	1,000	
	25.001 TL ve üzeri	,158	,967	
20.001 - 25.000 TL	8.500 TL ve altı	,631	,293	
	8.501 - 10.000 TL	-,224	,985	
	10.001 - 15.000 TL	-,222	,948	
	15.001 - 20.000 TL	-,032	1,000	

Tamamlayıcı sağlık sigortasının yeterince bilindiğini düşünüyorum	25.001 TL ve üzeri	25.001 TL ve üzeri	,126	,997
		8.500 TL ve altı	,506	,394
		8.501 - 10.000 TL	-,350	,849
		10.001 - 15.000 TL	-,348	,512
		15.001 - 20.000 TL	-,158	,967
		20.001 - 25.000 TL	-,126	,997
	8.500 TL ve altı	8.501 - 10.000 TL	-,984*	,025
		10.001 - 15.000 TL	-,825*	,006
		15.001 - 20.000 TL	-,696*	,032
		20.001 - 25.000 TL	-,914*	,024
		25.001 TL ve üzeri	-,594	,190
	8.501 - 10.000 TL	8.500 TL ve altı	,984*	,025
		10.001 - 15.000 TL	,159	,992
		15.001 - 20.000 TL	,288	,889
		20.001 - 25.000 TL	,070	1,000
		25.001 TL ve üzeri	,390	,759
	10.001 - 15.000 TL	8.500 TL ve altı	,825*	,006
		8.501 - 10.000 TL	-,159	,992
		15.001 - 20.000 TL	,129	,966
		20.001 - 25.000 TL	-,089	,999
		25.001 TL ve üzeri	,231	,847
	15.001 - 20.000 TL	8.500 TL ve altı	,696*	,032
		8.501 - 10.000 TL	-,288	,889
		10.001 - 15.000 TL	-,129	,966
		20.001 - 25.000 TL	-,218	,943
		25.001 TL ve üzeri	,102	,995
	20.001 - 25.000 TL	8.500 TL ve altı	,914*	,024
		8.501 - 10.000 TL	-,070	1,000
		10.001 - 15.000 TL	,089	,999
		15.001 - 20.000 TL	,218	,943
		25.001 TL ve üzeri	,320	,831
	25.001 TL ve üzeri	8.500 TL ve altı	,594	,190
		8.501 - 10.000 TL	-,390	,759
		10.001 - 15.000 TL	-,231	,847
		15.001 - 20.000 TL	-,102	,995
		20.001 - 25.000 TL	-,320	,831

* Fark 0,05 düzeyinde anlamlıdır.

EK-4. Tablo 3: Eğitim Durumlarına Göre Çoklu Karşılaştırma Tukey Testi Sonuçları

Tamamlayıcı Sağlık Sigortası (TSS) ile İlgili İfadeler	(I) Araştırmaya Katılanların Eğitim Durumu	(J) Araştırmaya Katılanların Eğitim Durumu	Ortalama Fark (I-J)	p
Tamamlayıcı sağlık sigortası sosyal güvenlik sisteminin tamamlayıcısıdır	Lise ve Dengi Okul Mezunu	Önlisans Mezunu	,591	,157
		Lisans Mezunu	-,298	,371
		Lisansüstü Mezunu	-,352	,275
	Önlisans Mezunu	Lise ve Dengi Okul Mezunu	-,591	,157
		Lisans Mezunu	-,889*	,002
		Lisansüstü Mezunu	-,944*	,001
	Lisans Mezunu	Lise ve Dengi Okul Mezunu	,298	,371
		Önlisans Mezunu	,889*	,002
		Lisansüstü Mezunu	-,054	,981
	Lisansüstü Mezunu	Lise ve Dengi Okul Mezunu	,352	,275
		Önlisans Mezunu	,944*	,001
		Lisans Mezunu	,054	,981
Tamamlayıcı sağlık sigortaları sosyal sigortanın karşılamadığı hizmetleri sağlamaktadır	Lise ve Dengi Okul Mezunu	Önlisans Mezunu	,522	,269
		Lisans Mezunu	-,316	,335
		Lisansüstü Mezunu	-,390	,207
	Önlisans Mezunu	Lise ve Dengi Okul Mezunu	-,522	,269
		Lisans Mezunu	-,838*	,005
		Lisansüstü Mezunu	-,912*	,003
	Lisans Mezunu	Lise ve Dengi Okul Mezunu	,316	,335
		Önlisans Mezunu	,838*	,005
		Lisansüstü Mezunu	-,074	,955
	Lisansüstü Mezunu	Lise ve Dengi Okul Mezunu	,390	,207
		Önlisans Mezunu	,912*	,003
		Lisans Mezunu	,074	,955
Gelirim artarsa tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırmayı düşünebilirim	Lise ve Dengi Okul Mezunu	Önlisans Mezunu	1,239*	,012
		Lisans Mezunu	,048	,998
		Lisansüstü Mezunu	-,107	,981
	Önlisans Mezunu	Lise ve Dengi Okul Mezunu	-1,239*	,012
		Lisans Mezunu	-1,191*	,005
		Lisansüstü Mezunu	-1,346*	,002
	Lisans Mezunu	Lise ve Dengi Okul Mezunu	-,048	,998
		Önlisans Mezunu	1,191*	,005
		Lisansüstü Mezunu	-,155	,881
	Lisansüstü Mezunu	Lise ve Dengi Okul Mezunu	,107	,981
		Önlisans Mezunu	1,346*	,002
		Lisans Mezunu	,155	,881
Tamamlayıcı sağlık sigortasının yeterince bilindiğini düşünüyorum	Lise ve Dengi Okul Mezunu	Önlisans Mezunu	,395	,517
		Lisans Mezunu	-,044	,995
		Lisansüstü Mezunu	-,312	,400
	Önlisans Mezunu	Lise ve Dengi Okul Mezunu	-,395	,517
		Lisans Mezunu	-,440	,303
		Lisansüstü Mezunu	-,707*	,035
	Lisans Mezunu	Lise ve Dengi Okul Mezunu	,044	,995
		Önlisans Mezunu	,440	,303
		Lisansüstü Mezunu	-,268	,244
	Lisansüstü Mezunu	Lise ve Dengi Okul Mezunu	,312	,400
		Önlisans Mezunu	,707*	,035

Covid-19 için yeterli önlemleri aldığımı düşünüyorum	Lise ve Dengi Okul Mezunu	Lisans Mezunu	,268	,244
		Önlisans Mezunu	,630	,067
		Lisans Mezunu	,263	,390
	Önlisans Mezunu	Lisansüstü Mezunu	-,017	1,000
		Lise ve Dengi Okul Mezunu	-,630	,067
		Lisans Mezunu	-,366	,358
	Lisans Mezunu	Lisansüstü Mezunu	-,646*	,028
		Lise ve Dengi Okul Mezunu	-,263	,390
		Önlisans Mezunu	,366	,358
	Lisansüstü Mezunu	Lisansüstü Mezunu	-,280	,124
		Lise ve Dengi Okul Mezunu	,017	1,000
		Önlisans Mezunu	,646*	,028
	Lise ve Dengi Okul Mezunu	Lisans Mezunu	,280	,124
		Önlisans Mezunu	,304	,661
		Lisans Mezunu	-,076	,972
Covid-19 ile beraber tamamlayıcı sağlık sigortası primlerinin arttığını düşünüyorum	Lise ve Dengi Okul Mezunu	Lisansüstü Mezunu	-,320	,305
		Lise ve Dengi Okul Mezunu	-,304	,661
		Lisans Mezunu	-,381	,360
	Önlisans Mezunu	Lisansüstü Mezunu	-,624*	,048
		Lise ve Dengi Okul Mezunu	,076	,972
		Önlisans Mezunu	,381	,360
	Lisans Mezunu	Lisansüstü Mezunu	-,244	,256
		Lise ve Dengi Okul Mezunu	,320	,305
		Önlisans Mezunu	,624*	,048
	Lisansüstü Mezunu	Lisans Mezunu	,244	,256

* Fark 0,05 düzeyinde anlamlıdır.

EK-5. Etik Kurul İzin Belgesi

Evrak Tarih ve Sayısı: 16.12.2022-149199

T.C.
ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
Etik Komisyonu

Sayı :E-11054618-302.08.01-149199
Konu :Bilimsel ve Eğitim Amaçlı

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 29.10.2022 tarih ve E.138263 sayılı yazı.

İlgi yazınız ile göndermiş olduğunuz, Enstitünüz Sigortacılık Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Salih Furkan ÜNLÜÖNEN, Prof.Dr. Haşim ÖZÜDOĞRU danışmanlığında yürüttüğü "Covid-19 Sürecinde Yetişkinlerin Tamamlayıcı Sağlık Sigortasına Bakış Açıları Üzerine Bir Araştırma: Ankara İli Örneği" adlı tez çalışması ile ilgili konu Komisyonumuzun 14.12.2022 tarih ve 13 sayılı toplantısında görüşülmüş olup,

Etik Komisyonunca onaylanan ilgilinin çalışmasının, yapılması planlanan yerlerden izin alınması koşuluyla yapılmasında etik açıdan bir sakınca bulunmadığına oybirliği ile karar verilmiş; karara ilişkin katılım listesi ve onaylanan çalışmalar ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.
Araştırma Kod No:2022/331

Prof. Dr. Ramazan ÇAĞLAYAN
Komisyon Başkanı

Ek:

- 1- Katılımcı Listesi
- 2- Onaylı Çalışma

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BSENTBA9B6 Pin Kodu :43252

Belge Takip Adresi : <https://turkiye.gov.tr/ebd?eK=5574&eD=BSFNTBZ346&eS=149199>

Adres:Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Yücetepe Mahallesi 85. Cadde No 8 06570 Çankaya /

Ankara

Telefon:+90 (312) 231 73 60

Kep Adresi:hacibayramveli@hs01.kep.tr

Bilgi için: Saliha GEMALMAZ

Unvanı: Genel Evrak Sorumlusu

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, Adı : Ünlüönen Salih Furkan
Uyruğu : T.C.

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet Tarihi
Yüksek Lisans	Ankara Hacı bayram Veli Üniversitesi	Devam ediyor
Lisans	Gazi Üniversitesi-Ekonometri	2020
Lisans	Anadolu Üniversitesi-İşletme	2020

Yabancı Dil

İngilizce

Yayınlar

Ünlüönen, S. F., Okur, A., & Ekiyor, A. (2022). 18 Yaş Üzerindeki Bireylerin Bireysel Emeklilik Sistemine Bakış Açıları Üzerine Bir Araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 14(3), 2421-2430.

